LIETUVIŲ DIENOS

ALEKSANDRA IR JUOZAS KAZICKAI, LIETUVIŲ FONDUI PAAUKOJĘ 10,000 DOLERIŲ

LITHUANIAN DAYS
MARCH, 1964

1964 METAI, KOVO MĖN.

Vyriausias Redaktorius / Editor-in-Chief
Bernardas Brazdžionis
Literatūros Redaktorius / Literature Editor
Juozas Tininis
Foto Redaktorius / Photo Editor
Daumantas Čibas
Anglų kalbos Redaktorius / Senior English Editot
Milton Stark
Anglų kalbos Redaktorius / English Editor
Mrs. Dalilė Polikaitis

Leidėjas / Publisher
Anthony F Skirius
Administratorius /Circulation Manager
Juozas Andrius

Redakcijos atstovai atskiruose miestuose ir valstybėse / Contributing Editors:

Juozas Bertulis, Vladas Būtėnas — Chicago, Illinois; Vytautas Alf. Braziulis — Cleveland, Ohio —; Vladas Mingėla — Detroit, Mich.; Balys Raugas — Philadelphia, Pa.; Cezaris Surdokas — Baltimore, Md.; Petras W. Urban — Cleveland, Ohio; Vaclovas Verikaitis — Toronto, Canada; Vytautas Volertas — Riverside, N. J.

Nuolatiniai foto bendradarbiai / Photographers:

JAV: Brockton, Mass. — B. Kerbelienė; Brooklyn-New York, N. Y. — V. Augustinas, V. Maželis; Chicago, Ill. — A. Gulbinskas, B. Lungys, V. Noreika; Cleveland, Ohio — V. Bacevičius; Los Angeles, Calif. — L. Briedis, Pr. Gasparonis, L. Kančauskas; Manchester, N H. — K. Daugėla; New Haven, Conn. — P. Jasiukonis; Omaha, Nebraska — Rev. L. Musteikis; Philadelphia, Pa. — F. Jakaitis, V. Gruzdys; Washington, D.C. —Photo Alda, P. Labanauskas; Waterbury, Conn. — J. Gaidys.
CANADA: Hamilton,.Ont. — A. Juraitis; Montreal, P. Q. — L. Stankevičius; Toronto, Ontario — J. Dvilaitis.
AUSTRALIA: E. Butkūnas, E. Karpavičius, P. Sakalauskas, Vyt. Vosylius.

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.

Signed or initialed articles do not necessarily reflect the opinion of the editors or of Lithuanian Days magazine.

Žodinę ir visą kitą medžiagą, spausdintą "Lietuvių Dienų" žurnale, LD leidykla pasilaiko teisę panaudoti kitais atvejais be atskiro susitarimo.

Publishers reserve the right to reprint any or all matter published in Lithuanian Days magazine without seperate agreement with the authors.

Rankraščius ir kitą medžiagą, jei kitaip nesusitarta, redakcija tvarko pagal savo nuožiūrą.
Manuscripts or other matter submitted for publication in Lithuanian Days magazine will be edited at the discretion of the editors, unless otherwise agreed upon.

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIU", LEISTU 1946-49 METAIS.
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN".

Skaitytojų pageidavimu prenumerata atnaujinama automatiškai, neiaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku. / If subscription is to be discontinued at expiration, notice to that effect should be sent; otherwise it will renewed automatically. This policy accords with the wishes of our subscribers.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn.
Published monthly, except July and August.

Atskiro nr. kaina 65 centai. **Single copy 65¢.**

Prenumerata metams $6.00 bet kuriame pasaulio krašte.
Subscription $6.00 per year in any country of the world.
Garbės prenumerata / Honorary subscription $10.00.

"Second Class Postage Paid At Los Angeles, California".

L I E T U V I Ų
DIENOS
LITHUANIAN DAYS MAGAZINE

4364 Sunset Boulevard • Hollywood 29, California • Telefonas NO 4-2910

KOVAS, 1964 Donelaičio m. **MARCH, 1964**
Nr. 3 (142), XV metai **Vol. XV, No. 3 (142)**

TURINYS / CONTENTS

Priešai, draugai ir sąjungininkai. Vedamasis. 3
A. Gražiūnas, Dr. A. Trimakas Lietuvos laisvinimo darbe. 4
St. Dzikas, Paskutinis sudie a. a. Trimakui, Vliko pirmininkui 4
"Nenustoti vilties, didinti ryžtą...", pasikalbėjimas su Gen. Lietuvos konsulu Chicagoje ....dr. Petru Daužvardžiu. 7
Alg. Gustaitis, Lietuviškasis "Omaras Kajamas" — Kleopas Jurgelionis. 8
Omaro Kajamo "Rubajatai"., Kl. Jurgelionio vertimai. 9
G. Procuta, Lietuviai studentai Naujojoje Zelandijoje. 10
Lietuviškas kryžius pasaulinėj parodoj New Yorke. Foto reportažas. 11
K-tas, Lietuvis gydytojas kuriasi palmių ir apelsinų soduose. 12
A. Juozapavičius, P. Vaškio figūros Amerikos istoriname muziejuj. 14
KNYGOS IR AUTORIAI. 16
J. Kojelis, Ką skaitys mūsų vaikai? 16
VEIDAI IR VAIZDAI. Iliustruota kronika. 18-9
ŽMONĖS, DATOS IR DARBAI. Smulkioji kronika. 20

ENGLISH SECTION

Lithuanian National Holiday. Editorial. 21
"Lithuanian people have a sense of desire fror freedom...", by Marie McNair. 22
Red Flags, Strange Hands, poems by Vladas Šlaitas. 23
Lithuanian History in Stamps. Part LXV. By Antanas Bernotas. 24
LITHUANIANS MAKE NEWS. 25

VIRŠELIAI / COVERS

Front Cover - Pirmasis

Juozas Kazickas su žmona Aleksandra (Kalvėnaite), New York, Lietuvių Fondui paskyrę vienkartinį 10,000 (dešimties tūkstnčių) dolerių įnašą ir tapę stambiausiais Lietuvių Fondo rėmėjais.

Dr. Juozas Kazickas Vytauto Didž. universiteto ekonominį skyrių baigė 1942 m. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją, 1947 m. atvyko į JAV. Studijavo ir 1951 m. gavo filosofijos daktaro laipsnį garsiam Yale universitete už disertaciją The Sovietization of the Czechoslovakian Economy.

Trejus metus J. Kazickas profesoriavo Albertus Magnus Kolegijoje, New Haven, Conn.

Dabar dr. J. Kazickas su šeima gyvena New Rochelle, N. Y., vadovauja. yra direktorius ir dalininkas keletos tarptautinės prekybos bendrovių: Neris International, Inc.; Neris Carbor and Oil Corp.; Neris Transatlantic, Inc. Jo centrinė įstaiga yra garsioje New Yorko Fifth Ave., kur jis veda tos bendrovės prekybą su Europos, Azijos, Afrikos kraštais.

Abu Kazickai yra aktyvūs lietuvių bendruomenės veikloje.

Juozas Kazickas and wife Aleksandra, N. Y., have presented $10,000 to the Lithuanian Fund.

Dr. J. Kazickas graduated from the Department of Economics at University of Vytautas the Great, Kaunas, Lithuania, in 1942.

In 1944 he fled to Germany, and in 1947 came to the U. S. He continued his studies and in 1951 received his Ph D from Yale. His thesis was "The sovietisation of Czechoslovakian Economy." He lectured for three years at the Albertus Magnus College in New Haven.

Dr. J. Kazickas resides with his family in in New Rochelle, N. Y.

He directs and is a partner in several international Trade Companies — Neris International, Inc., Neris Carbor and Oil Corp., Neris Transatlantic, Inc. His central office is on Fifth Avenue in New York, where he conducts his business with European, Asian, and African nations.

Both Mr. and Mrs. Kazickas are active members of the Lithuanian Community.

Back Cover - Paskutinis

Zitos Sodeikienės pieštas viršelis D. Bindokienės apsakymui vaikams "Keturkojis ugniagesys", kurį išleido "Lietuvių Dienų" leidykla.

Cover design by Z. Sodeikienė for book for younsters "Keturkojis ugniagesys", written by D. Bindokienė and edited by LD Publishers.

Grupė svečių Vasario 16 proga Lietuvos Generalinio Konsulo New Yorke ir Lietuvos Laisvės Komiteto surengtame priėmime, Carnegie Endowment International Center, N. Y. patalpose. Iš kairės: dail. A. Merker, kurios paveikslų paroda puošia sienas, V. Sidzikauskas, LLK pirm., konsulas J. Budrys, Mrs. Nina Rao Cameron, Consular Corp Department of Public Relations direktorė, R. Budrienė, dr. O. Tolischus, garsios Maž. Lietuvos Tolišių giminės, The New York Times vedamųjų skyriaus (Editorial Page) bendradarbis, amerikiečiai svečiai, prieky — Juratė Jasėnaitė.

A group of guests at the reception, commemorating the 46th anniversary of Lithuania's independence, sponsored by the Lithuanian General Consul n New York and the Lithuanian Liberation Committee.

Tremties pagundos ir pavojai

Ima darytis nepopuliaru pasivadinti tremtiniu, kai jau gyveni dešimtį ar daugiau metų šiame krašte, o, be to, gal net to krašto pilietybę esi priėmęs. Politiniai demagogai tuojau užvoš tau per galvą, jei pasisakysi kokiuo klausimu jau atvaduotoj Lietuvoj. Atvaduotos Lietuvos reikalais tau, tremtiny, ar "buvęs" politini emigrante nevalia pasisakyti, nes, girdi "Lietuvą valdys ir joje tvarkysis tie, kurie dabar vra Lietuvoje". Kažkada dar buvo sudaromos planavimų komisijos rengiamos brošiūros įvairiais ateities Lietuvos reikalais. Kai vieni kaip įmanydami plėšosi kovodami dėl Lietuvos laisvės ir jos ateities, kai telkiami fondai lietuvybei ir lietuviškai kultūrai išlaikyti ir ugdyti, atsiranda kiti, kurie tuos fondus norėtų jau dabar vartoti, kurie šaiposi iš lietuviškos kultūros, lietuviško meno, nes, girdi šios apraiškos yra bendros kiekvienam žmogui, kiekvienai tautai ir pasitrauk į šalį su savo koplytėlių menų, su lietuviškomis rūtelėmis bei tulpėmis, su lietuvišku peisažu dailėje, su lietuvišku žodynu literatūroje...

Žmonijos bendravimas šiandieną, tiesa, yra taip pasikeitęs, palyginus su laikais prieš 50 metų ar dar mažiau. Televizijos ir džeto amžius (tiksliau sakant dešimtmetis) yra panaikinęs nuotolius ir kalbos barjerus. Menas ir mokslas internacionalėja. Pasaulis pilnas benamių, politinių bei avantiūrinių pabėgėlių. Menininkai stengiasi prasimušti į plačuosius vandenis. Jeigu seniau kas verkdavo savam krašte negalįs būti "pranašų", tai šiandieną verkia tas, kam reikia braidyti po savas balas. Taip, savosios kultūros plotus jau ir ne vienas lietuvių ima pravardžiuoti talkšančiomis balomis. Ar tai protinga? Tokio klausimo niekas nekelia. "Pasiutimas eina visuotinas", pasakė kadaise poetas. Internacionalizmo dvasia užkrėtė mūsų šios dienos kultūrą asmenys, praradę savo tautą, nepritapę prie kitos, Jų tautos dažniausiai gyvena savo laisvu pilnu gyvenimu. Jie yra individualūs emigrantai; arba net ir neemigrantai. Jie laiko save tos valstybės nariais, kurioje gyvena. Bet dvasia jai yra svetimi. Savo žmogiškojo atsiskleidimo ieško ne tiek savyje, kiek už savęs. Į tuos klystkelius daug pagundų nuklysti ir tiems, kurie nedaug ką turi pasakyti, bet kurie nori būti svetimųjų suprasti ir laimėti visuotiną pripažinimą. Kūrėjui atsiskleisti savo tautoje ,atrodo, darosi per siaura, per menka, neprasminga. Užmiršta ir mūsų kai kurie didelio garso ieškotojai, kad didžiausias mūsų rašytojas Donelaitis didelis ne dėlto, kad jis žinomas "visame pasaulyje", bet dėl to, kad išaugo iš tautos, kad jo kūryba žiba lietuviškos kalbos ir dvasios turtais. Jis ne tik beveik nežinomas už Lietuvos ribų, jis ilgą laiką nežinotas pačioje Lietuvoje, bet tai neatėmė jo didybės.

Tremtis yra skaudus, disorientuojantis būvis. Tautiškumo, kalbos išlaikymo, tradicijų išsaugojimo klausimas tokiu aštriu kampu neiškyla gyvenantiems tėvynėje, savam krašte. Bet ir svetur neturime prarasti galvos. Vilties netekimas yra pražūties pradžia. Nesusikalbėjimas yra ardymo ir griovimo pradžia. O nesusikalbėti vis daugiau ir daugiau yra pavojaus. Savi pradedam nebematyti savų. Imama kolaboruoti su priešais. Menasi prieš kelis metus Nixono pasakyti žodžiai savo partijos adresu: "Jei mes taip kovotume su priešais, kaip kovojame su savaisiais, rinkimus laimėtume..." Jei lietuviai tiek jėgų, energijos ir lėšų įdėtų kovai dėl bendrų reikalų, o ne asmeniškom ambicijom, ir lietuvybės, ir savos kultūros reikalai įgautų kitą dvasią, kitą prasmę – atliktume likimo skirtus tremties uždavinius, bet ne savo asmeninius potroškius, ne vien savo egzistenciją pasaulyje užtikrinę.

Foto V. Maželis

Dr. A. Trimakas kalba Vliko posėdyje. Dešinėje J. Audėnas, dabar einąs Vliko pirm. pareigas.
Late Dr. A. Trimakas speaks at a meeting of Supreme Committee for Liberation of Lithuania.

Dr. A. Trimakas, President of The Supreme Committee for Liberation of Lithuania, died on Feb. 27, 1964.

He was born on June 19, 1902, in Lithuania. He received a doctor's degree in economics after attending the universities of Kaunas, Grenoble, Lille, and Hague. In 1929, Dr. Trimakas began his diplomatic carrer with the Ministry of Foreign Affairs of Lthuania.

Upon the occupation of Lithuania, Dr. Trimakas immediately joined the anti-Communist and then the anti-Nazi underground.

Since 1957, he has been President of VLIK.

DR. ANTANAS TRIMAKAS LIETUVOS LAISVINIMO DARBE

A. Gražiūnas, Woodhaven, N. Y.

A. a. dr. Antano Trimako mirtį lietuvių visuomenė sutiko ne tik su apgailestavimu, bet ir su nemažu susirūpinimu, kas jį pakeis Lietuvos laisvinimo darbe. Ir šis susirūpinimas kilo ne tik iš to, jog mūsų darbuotojų eilės nėra labai gausios, bet ypačiai iš to, kad velionis, apie septynetą metų eidamas Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pirmininko pareigas, sugebėjo savo pasiimtą darbą taip atlikti, jog ne kiekvienas taip atlikti sugebės, net ir geriausių norų turėdamas.

Atsimename, kad jo VLIKui pirmininkavimo metu gražiai išsilygino santykiai tarp VLIKo ir mūsų diplomatų. Jei tam įtakos turėjo ir kai kurios kitos aplinkybės, tai vis dėlto VLIKo pirmininko sugebėjimas prie tokių santykių prieiti turėjo daug lemiančios svarbos. Išlaikyti geri santykiai su ALTu ir prieita prie gana sklandaus Bendradarbiavimo su Lietuvių Bendruomene, nors tiem santykiam nueiti visai kita linkme buvo nemaža pavojaus. Kaip parodė ypač pastaroji VLIKo sesija ir po jos vykę lietuvių kolonijose VLIKo sukakties minėjimai, VLIKo įtaka lietuvių visuomenėje buvo ne tik išlaikyta, bet ir žymiai per eilę pastarųjų metų sustiprėjo.

Pačiame VLIKe beveik visiškai pranyko grupiniai nesutarimai ir buvo prieita prie visų nuoširdaus ir sutartino darbo Lietuvai laisvinti. Padaryta ir konsolidacijos srity pažangos, lygiai kaip padaryta pažangos ir jaunimo įjungime į Lietuvos laisvinimo akciją. O už lietuviškosios visuomenės ribų Lietuvos reikalams buvo atstovaujama su lygiu apdairumu bei rūpestingumu. Viso to akivaizdoje lengva suprasti, kodėl lietuvių visuomenėj kilo susirūpinimo, kas galės mirusįjį VLIKo pirmininką jo buvusiose pareigose tinkamai pakeisti.

A. a. dr. A. Trimakui pasiimtą darbą sėkmingai atlikti padėjo du dalykai — asmeniniai ypatumai ir idėjos, kurias jis dėjo savo darbo pagrindan. Ekonominių, socialinių ir politinių mokslų studijos bei ilgametis darbas diplomatinėj bei konsularinėj srity, žinoma, velioniui šiame darbe labai daug padėjo. Tačiau labai daug lėmė ir grynai jo būdo ypatumai. Visų pirma jam visai svetimas dalykas buvo asmeninė reklama. Ne vienintelis atsitikimas net ir mūsų visuomenėj, kad asmuo, gavęs paskaityti svečio teisėmis tam tikram universitete kokį epizodinį kurselį, kas kelios savaitės iš naujo garsinamas kaip didelių laimėjimų pasiekęs. Tuo tarpu net ir ne taip toli nuo jo stovėję asmens ne visi žinojo, kad dr. A. Trimakas jau daugiau kaip dešimtmetis yra amerikiečių universiteto profesorius. Ir ne tik profesiniam darbe jis taip laikėsi. Lengvai kiekvienas bus pastebėjęs, jog ne vienas ir mūsų tautiečių, jei tik ėmėsi kokios visuomeninės ar ypač politinės veiklos, tuojau pradeda tokią garsinimosi akciją, kad greit paliekа neaišku, ar ta akcija skirta viešajam reikalui tenkinti, ar tik priemonė asmeninei reklamai. Velionis A. Trimakas, būdamas VLIKo pirmininkas ir narys visos eilės kitų tautinių bei tarptautinių institucijų, nepalyginamai daugiau kaip kas kitas turėjo susitikimų su reikšmingais asmenimis, gavo svarbios reikšmės laiškų ar kitokių raštų, dalyvavo įvairiose konferencijose, tačiau apie tai rasdavome spaudoje ar kitur tik tiek, kiek tai buvo reikalinga visuomenės informacijai, be jokios asmeninės reklamos. O neieškodamas progos pasigarsinti, jis neieškojo ir naudos. Čia reikia pabrėžtinai pažymėti, jog už savo tokių atsakingų pareigų ėjimą jis nereikalavo ir neėmė jokio atlyginimo, net minimumo savo pragyvenimo reikalams, ko kiekvienas tokiose pareigose visai teisėtai gali reikalauti. Jis dirbo savo tautai, pragyvenimą užsidirbdamas kitu darbu.

Iš to pat asmeninių pretenzijų išjungimo iš jo visuomeninio darbo kilo ir dr. A. Trimako atsiribojimas nuo partinio ar institucinio siaurumo. Ir dabar mes ne kartą girdime kai kieno garsinimąsi, kad jo vedama kokia akcija esanti tiesiog vienintelis šiuo metu tikras Lietuvai laisvinti darbas, kai ta akcija net nėra davusi dar jokio rezultato. Tokia laikysena A. Trimakui buvo taip pat visai svetima — net tų atžvilgiu, kurie dėl vienų ar kitų sumetimų stengėsi nuvertinti jo vadovaujamo VLIKo darbą ir net patį VLIKą. Jei jis tik matė, kad ta ar kita grupė, vienas ar kitas asmuo padarė kokį naudingą

Lietuvių visuomenė Aromiskio koplyčioje Brooklyne atsisveikina su a. a. dr. A. Trimaku.
Lithuanians paying their last respects to Dr. A. Trimakas, Brooklyn, N. Y.

Lietuvai žygį ar darbą, jo naudą visai atvirai pripažino, neatsižvelgdamas, kas to darbo vykdytojas buvo. O lygiai nuoširdžiai jis buvo pasiryžęs Lietuvos labui ir bendradarbiauti su visais patriotais lietuviais, neatsižvelgdamas, kiek vienos ar kitos grupės tam tikros tendencijos jam buvo svetimos ir net nesimpatingos.

Tačiau ne tik jo būdas lėmė dr. A. Trimako darbo pasisekimą bei linkmę. Jis turėjo ir aiškių idėjų, kuriuo keliu į Lietuvos išlaisvinimą turi būti einama.

Pagrindinė Lietuvos laisvinimo klausimu jo tezė buvo, kad Lietuvos bylą turime išlaikyti gyvą. Ne paslaptis, jog yra mūsų visuomenėj asmenų ir gal net didesnių ar mažesnių grupių, kurios nustojo tikėti, jog Lietuva galėtų pramatomoj ateity išsilaisvinti. Kadangi tai atvirai ir viešai pasakyti nepopuliaru, ta pažiūra pridengiama tam tikromis tamsinančiomis frazėmis. Tačiau pagal ją norima rikiuoti savo ir net visos mūsų visuomenės darbą: vietoj politinės akcijos viską sutelkti lietuvybės išlaikymui. Laisvajame pasauly išlikę lietuviai gal kada tuo ar kitu būdu galėsią prisidėti prie Lietuvos išsilaisvinimo, tačiau dabartiniu laiku politinė akcija bemaž neturinti reikšmės. A. a. Antanas Trimakas tokią pažiūrą laikė didele klaida. Būdamas realistas, jis nesiėmė pranašauti ar skelbti, jog išsilaisvinimo diena jau už kertės. Jis manė, jog šiuo metu neįmanoma pasakyti, kada Lietuva iš tikro išsilaisvins. Tačiau laikė neleistinu dalyku, kad Lietuvos išlaisvinimo byla dėl mūsų politinės akcijos stokos liktų užšaldyta, nes iš naujo ją pradėti būtų jau bemaž neįmanoma. Lietuvybės išlaikymą jis laikė būtinu dalyku, bet ne vieninteliu, kuris turi mums rūpėti. Tautos išlaisvinimo reikalai negali būti nustumti į antrą vietą.

Stovėdamas už išlaikymą gyvos Lietuvos išlaisvinimo bylos, dr. A. Trimakas turėjo ir gana aiškią programą, kaip tą laisvinimo darbą turime organizuoti ir vykdyti.

Aišku, jog bet kuriam rimtam darbui reikia plano. To plano reikia ir Lietuvos laisvinimo darbui. Šiuo klausimu velionis buvo nuomonės, jog Lietuvos laisvinimo planavimas turi būti centralizuotas. Jei kiekviena įstaiga ir kiekvienas veikėjas pats gaminsis savo veiklos planą, iš tikro jokia planinga veikla nebus įmanoma. Tačiau jis nebuvo nuomonės, kad ir veikla būtų pačių vienų centrinių organizacijų atliekama. Veiklos uždaviniai gali būti pasiskirstyti, atsižvelgiant į tikslingumą, išgalės ir kitus panašius dalykus.

Dėl pačių darbininkų jis buvo nuomonės, jog reikia dėti visas pastangas, kad viena Lietuvos laisvinimo organizacija apjungtų visas esamas laisvųjų lietuvių pajėgas. Ir ta organizacija laikė VLIKą. Jis nematė jokio pagrindo, kodėl tam reikalui turėtų būti kuriama kokia nauja organizacija, bet matė didelę žalą, jei būtų sulikviduotas VLIKas. Dėl to jis ir dėjo tiek pastangų VLIKe apjungti visas lietuvių politines grupes. Tačiau jis kartu ir blaiviai įvertino faktą, kad iš tikro politinės lietuvių grupės, dėl jėgų trūkumo, turi sunkumų vykdyti savo uždavinius. Tad jis palaikė mintį, jog lietuvių politiniam pajėgumui sustiprinti reikia gimininingoms politinėms grupėms apsijungti.

Antru svarbiu dalyku politiniam lietuvių pajėgumui sustiprinti dr. A. Trimakas laikė jaunimo į Lietuvos laisvinimo akciją įjungimą. Tuo reikalu jis daug rūpinosi ir buvo klausimą gerokai pastūmėjęs į priekį.

Kadangi vis pasigirsta balsų, jog reikia Lietuvos laisvinimo darbui ieškoti naujų kelių, dr. A. Trimakas buvo ir prie šio klausimo rimtai apsistojęs ir jį persvarstęs. Jisai nebuvo ypatingai prisirišęs prie ligi tol vartotų būdų ir priemonių. Visuomet buvo pasiryžęs priimti ir pritaikyti Lietuvos laisvinimo darbe kiekvieną pozityvią mintį. Tačiau jis nelaikė pakankamai rimtu elgesį tų, kurie tik reikalauja reformų, bet patys nieko naujo nepasiūlo ir dažnai net neatlieka aiškių kiekvienam lietuviui pareigų, kylančių iš Lietuvos pavergimo fakto.

Dėl ribotos vietos čia negalime sustoti prie daugiau techniškų darbo pusę liečiančių a. a. dr. Antano Trimako pažiūrų, nors daugelis jų yra labai dėmesio vertos. Tačiau būtina sustoti prie vienos minties. Ne vienu atveju su mirusiaisiais į kapą nueina ir jų idėjos, nes jų vietoj atsistojusieji tariasi patys puikiai žiną, ką jie turi daryti, ir neturį reikalo pasižiūrėti, ką vienu ar kitu klausimu jo pirmatakas galvojo. Atrodo, jog būtų didelis neapdairumas taip pasielgti su a. a. dr. A. Trimako turėtomis pažiūromis ir vartotais metodais. Ir ne dėl vienos velioniui pagarbos. Atrodo, kad tasai talentingas mūsų politikas mums paliko tokį idėjinį palikimą, kurį labai verta rimtai pasverti ir įvertinti ne tik praeities, bet ir šios dienos bei rytdienos atžvilgiu.

DR. A. TRIMAKUI PASKUTINIS SUDIE

Širdies smūgis dr. Antaną Trimaką ištiko šių metų vasario 27 d. savo namuose, bebaigianti šešiasdešimt antruosius metus, vadinas ir pagal oficialiuosius šio krato skaičiavimus, nesulaukusį pensijos metų.

Velionis buvo gimęs 1902 m. birželio 19 d. Taupariuose, Gimnaziją lankė ir baigė Biržuose. Aukštuosius ekonomikos ir politinius mokslus išėjo Kauno, Lille ir Grenoblio un-se (1925-30),

Laidotuvės kovo 2 d. šv. Karolio (St. Charles) kapinėse Long Island, N. J.
Funeral at the St. Charles cemetery, L. I.

Prancūzijoje, Tarptautinės teisės akademijoje Haagoje, Tarptautinių mokslų mokykloje Genevoje (1936). Be įvairių mokslo baigimo pažymėjimų, Lille universitete 1930 m. gavo filosofijos daktaro laipsnį.

Didžiąją savo gyvenimo dalį dr. A. Trimakas paskyrė diplomatinei ir politinei veiklai, nes tam jis buvo gerai teoretiškai pasiruošęs.

Diplomatinį darbą dr. A. Trimakas pradėjo 1929 m. užsienio reikalų ministerijoj, 1930-1935 m. buvo Lietuvos pasiuntinybės sekretorium Stockholme, 1935-1938 m. buvo Centro Europos skyriaus vedėjas Lietuvos užs. reikalų ministerijoje, 1938-39 m. — Lietuvos pasiuntinybės patarėjas Varšuvoje, 1939 m. — Lietuvos generalinis konsulas Vilniuje.

Karo audroms daugelį lietuvių išbloškus iš tėvynės, Vakarų Vokietijoje atsirado ir dr. A. Trimakas. Tiubingene, Pranzūzų okupacinei valdžiai leidus, jis atidarė Lietuvos konsularinį skyrių, daugeliui tautiečių padėjo, aprūpino Lietuvos užsieno pasais, dirbo kaip Balfo įgaliotinis. 1947 metais atvyko į J. A. V-bes ir profesoriavo Seton Hall universitete Newarke.

Nuo 1951 m. buvo pakviestas į Lietuvos Laisvės Komitetą ir dirbo kaip sekretorius. Buvo vienas iš jų leidžiamo politinio žurnalo "Baltic Review" redaktorius. Be to, buvo delegacijos Pavergtųjų Europos Tautų Seimo ir Vidurio Europos Krikščionių Demokratų Unijos Tarybos nariu.

Jau gimnazijoje pradėjęs rašyti ideologiniais ir bendrais klausimais, 1924-25 metais redagavo naujai .suorganizuotą .kooperacijos. laikraštį "Gerovę". Tame laikraštyje ir vėliau periodikoje rašė politikos, teisės ir ekonomikos klausimais, pasirašydamas pavarde, kryptonimais ir slapyvardžiu Sakamirta (pavardė iš antro galo: Sakamirt ir vardo raidė A).

Velionis paliko žmoną Jadvygą (Kumpikevičiūtę) ir sūnus: Konautą Antaną ir Gediminą Kazį.

J. Audėnas, Vliko pirm., vėliavą nuo karsto įteikia velionies našlei.

Mr. J. Audėnas new chairman of VLIK, presenting the flag from the cascet to Mrs. Trimakas.

Velionies A. Trimako kūnas buvo pašarvotas Aromiskio laidojimo koplyčioje, Brooklyne. Čia karstą aplankė šimtai žmonių, jų tarpe kitų pavergtųjų tautų politiniai vekėjai ir Seton Hall un-to profesūros atstovai. Koplyčia sunkiai betalpino gausybę velionies artimųjų, o taip pat ir

Fondininkai ir aukotojas: dr. P. Kisielius, dr. Juozas Kazickas, dr. A Razma, LF Tarybos pirmininkas, dr K. Ambrozaitis.

Dr. J. Kazickas who donated $10,000.00 to the Lithuanian Fund (second from left); 1st — dr. P. Kisielius, 3rd — dr. A. Razma, organizer of Lith. Fund; 4th — dr. K. Ambrozaitis.

įvairių organizacijų bei institucijų vainikų, kurių pažymėtini Liet. Diplomatinės Tarnybos, Pavergtųjų Europos Tautų seimo, Seton Hall un-to, Laisvos Europos Komiteto, Rumunų Tautinio Komiteto, Laisvos Latvijos Komiteto, Vliko, Kanados Lietuvių Bendruomenės. L. Skautų Brolijos ir kt.

Kovo 1 d., sekmadienį, perpildytoje koplyčioje įvyko velionies pagerbimas ir atsisveikinimas, kurį pravedė Vliko narys St. Lušys. Kalbėjo, tarp kitų, Lietuvos Atstovas Washingtone J. Kajeckas, Vliko vicepirm. J. Audėnas, Pavergtųjų Tautų Seimo pirm. A. Kutt, latvių ir lenkų egzilų atstovai ir visa eilė mūsų organizacijų atstovų. J. Kajeckas, be to, velionies našlei įteikė žiupsnelį Lietuvos žemės, kurią sekančią dieną jis pats ir artimieji užbėrė ant kapo.

Dr. A. Trimako mirtį plačiai atžymėjo visi New Yorko didieji laikraščiai; ypatingai platų ir išsamų nekrologą įsidėjo New York Times.

Kovo 2 d. pamaldose Apreiškimo parapijos bažnyčioje dalyvavo daugybė žmonių. Mišias laikė velionies brolėnas kun. Trimakas, SJ.

Su dr. A. Trimako perankstyva mirtimi lietuviai neteko pasiruošusio, pasiaukojusio ir pajėgaus kovotojo dėl Lietuvos laisvės. Septynerius metus būdamas Vliko pirmininku jis parodė nepaprastos energijos ir didelio sugebėjimo bendradarbiauti su įvairių pažiūrų žmonėmis. Be to, jis buvo geras laikraštininkas ir paveiklus kalbėtojas. Jo perankstyvas pasitraukimas mus juo labiau įpareigoja tęsti jo garbingą kovą iki laimėjimo.

Amžiną atilsį didžiam lietuviui ir kovotojui.

St. Dz.

Dr. Juozas Kazickas Lietuvių Fondui paaukojo dešimtį tūkstančių dolerių. Tai pirmasis didžiausias L. Fondo aukotojas ir pavyzdys, kaip reikia darbais, o ne vien žodžiais remti Lietuvos ir lietuvybės reikalus.

Gerai įsikūrusių ar besikuriančių lietuvių profesionalų ir biznierių Amerikoje netrūksta, jiems trūksta tik ryžto ir pirmo žingsnio. Pirmasis žingsnis žengtas, Lietuvių Fondo vadovybė tikisi, kad atsilieps ir daugiau turtingųjų lietuvių Fondo rėmėjų.

Lietuvių Fondas jau perengė 125 tūkstančių dolerių grynais pinigais; dar yra pasižadėjusių įmokėti 50 tūkstančių dolerių. Taigi netrukus LF tikisi pasiekti 200 tūkstančių. Pradžioje paskelbtas šūkis: milijonas dolerių lietuvybei — kapitalas Lietuvai, nuošimčiai lietuvybei išlaikyti — tampa kūnu. Aukotojų skaičius nemažėja, auga. Kiek greitai užsimotas tikslas bus atsiektas, pareis vien tik nuo pačių lietuvių. Jeigu kiti užsimojimai dažnai priklauso nuo įvairų įvairiausių sąlygų ir aplinkybių, nuo svetimų jėgų ir norų, tai Lietuvių Fondo sudarymas priklauso vien tik nuo lietuvių norų ir geros valios. Ir už jo lėtą vykdymą arba už nerealizavimą niekas kitas nebus k a l t a s, tik patys lietuviai. Tiems, kurie nemėgsta partijų veiklos, tiems, kuriems nepatinka tų ar kitų organizacijų programos bei metodai, Lietuvių Fondas yra vienintelė vieta pasireikšti ne kritika, ne gražiais žodžiais, bet DARBAIS. O kas nė to nenori, tas pats nusirašo nuo aktyviai prisidedančiųjų prie Lietuvos laisvės bylos reikalų, nes tokiam iš tikrųjų daugiau rūpi ne Lietuva ir ne lietuvybė, bet jo paties fondas ir jo ambicijos. (r.)

Lietuvių Fondą sudės tik gyvieji lietuviai!

Lietuvių Fondas laukia iš atskirų asmenų, iš organizacijų; laukia tūkstantinių ir šimtinių.

"NENUSTOTI VILTIES, DIDINTI RYŽTĄ..."

Pasikalbėjimas su Lietuvos Generaliniu Konsulu Petru Daužvardžiu apie Lietuvos Atstovybę, Konsulatus ir Lietuvos Konsulato Chicagoje veiklą

— Pone Konsule, Lietuva pasiskelbė nepriklausoma valstybe 1918 metų vasario 16 d. Amerika pripažino Lietuvą de jure 1922 m. liepos 28 d., kada pradėjo veikti Lietuvos Pasiuntinybė ir Konsulatai?

— Pusiau oficiali Lietuvos Atstovybė Washingtone pradėjo veikti 1920 metais. Pirmas Lietuvos Atstovas buvo Jonas Vileišis. Jį sekė V. Čarneckis. Jo atstovavimo laiku Lietuva buvo pripažinta DE JURE. Nepaprasti Pasiuntiniai — Įgalioti Ministeriai buvo: K. Bizauskas, B. Balutis, P. Žadeikis. Dabar Lietuvos Atstovu Washingtone yra J. Kajeckas charge d'Affaires titulu. Atstovybės Patarėju yra dr. S. A. Bačkis.

Lietuvos Konsulatas New Yorke išaugo iš Finansinės Misijos, kuri rūpinosi Lietuvos Laisvės Bonų pardavimu. Jos įgaliotiniu ir pirmuoju konsulariniu atstovu buvo dr. Julius J. Bielskis. New Yorke ir Chicagoje pilni ir oficialūs Konsulatai pradėjo veikti 1924 m. **Chicagoje Lietuvos Konsulatas oficialiai atidarytas vasario 16 d. prieš 40 metų.** Pirmas jo konsulas buvo pulk. Povilas Žadeikis. Jis konsulavo iki 1928 m. Po to iki 1936 metų konsulu buvo Antanas Kalvaitis. Po jo trumpą laiką konsulo pareigas ėjo Pasiuntinybės sekretorius dr. Mikas Bagdonas. Man tenka garbė konsulauti Chicagoje nuo 1937 metų.

— Esant Lietuvai sovietų okupuotai, kokia dabar yra Lietuvos Konsulatų Amerikoje padėtis, konsulų teisės ir t. t.?

— Konsulatų teisinė padėtis yra tokia pat, kokia buvo prieš Lietuvos okupaciją. Lietuva ir kitos sovietų okupuotos valstybės yra Amerikos traktuojamos tuo pačiu nuostatu, kuriuo buvo traktuojamos nacių okupuotos valstybės. Jos tebėra egzistuojančiomis valstybėmis.

Konsulų teisės taip pat nėra pasikeitusios. Lietuvos konsulai yra pripažinti federalinės valdžios ir pripažįstami atskirų valstybių bei jų įstatymų ir teismų. Pavyzdžiui, be pripažinimo-egzekvatūros iš Amerikos Prezidento ir liudijimų iš Valstybės Departamento, konsulai turi atitinkamus pažymėjimus iš Gubernatorių ir kitų vietos institucijų; kai kurių valstybių įstatymai reikalauja, kad mirus žmogui, kilusiam iš svetimos valstybės, turi būti painformuotas tos valstybės konsulas. Mes esame informuojami ir turime teises stoti į teismus įpėdinių vardu be atskirų įgaliojimų. Konsulai pagal tarptautinę teisę ir praktiką yra **ex officio** savo piliečių įgaliotiniai.

— Ar Jums tenka, ar yra tekę, pone Konsule, susikirsti teismuose su sovietų konsulais ar jų agentais?

— Taip. Yra tekę ir tenka. Susikirtimas su sovietų konsulais buvo tuoj po karo. Visose bylose mes laimėjom. Jie formaliai iškrito 1948 m., kai Valstybės Departamentas išleido aplinkraštį visiems gubernatoriams apie tai, kad sovietų atstovai ir jų advokatai neturi teisės atstovauti pabaltiečius.

Dabar, jau kelinti metai tenka kirstis su didelėmis sovietų pasamdytomis advokatų firmomis, kurioms įgaliojimus parūpina Maskvos advokatų kolektyvas — Injurkolegija — ir kitos sovietinės institucijos. Kai kur, jeigu nėra pasipriešinimo, ir vietiniai advokatai ar jų klientai kooperuoja, šitos firmos pinigus išgauna. Tačiau, kur tenka susikirsti, ir jos pralaimi, nes teismai pamato sovietinius triukus — lietuvių prievartavimus ir išnaudojimus: neleidimą giminėms ar draugams išduoti įgaliojimus, lupimą labai aukštų honorarų ir nedavimą žmonėms dolerio arba jo vertės.

— Kiek maždaug sovietų advokatų vedamos bylos kainuoja piliečiui?

— Tikrų žinių neturime, bet iš to, ką turime ir matome, atrodo, kad piliečiams kainuoja nuo 40 iki 50% gautos sumos. Be to, likutis jiems išmokamas išpūstu oficialiu rublio kursu — po 90 kapeikų už dolerį, arba,, kitaip sakant, rublis perkamas po $1.11, gi rublio perkamoji galia, pagal ekonomistų ir finansininkų apskaičiavimą, yra 30 amerikoniškų centų. Advokatai paima apie 40-50 nuošimčių, o iš likučio Maskva atsilupa apie 80%. Piliečiui lieka tik trupiniai. Lietuvai nieko nelieka — auksą, kuriuo dolers pagrįstas, pasiima Maskva.

— Kokie dabar yra konsulo rūpesčiai ir darbai?

— Didieji rūpesčiai, aišku, yra Lietuvos okupacija ir tos okupacijos kėlimas bei aiškinimas kitataučiams. Apie tai sukasi daug darbų. Tenka daug kur Lietuvos padėtį aiškinti tiek žodžiu, tiek raštu. Nėra tos dienos, kad bent kas nebūtų padaryta ar pasakyta Lietuvos adresu. Į Konsulatą suplaukia daug pasiteiravimų ir paklausimų apie Lietuvą. Į visus tuos pasiteiravimus bei paklausimus tenka atsakyti ir žinias apie Lietuvą suteikti.

Dr. Petras Daužvardis, Generalinis Lietuvos konsulas Chicagoje.
Mr. P. Daužvardis, Lithuanian Consul in Chicago, Ill. Foto P. Urbutis

Tenka sekti spaudą ir teikti jai žinias. Neretai kreipiasi į Konsulatą studentai, mokytojai, autoriai ir net enciklopedijos žinių reikalu. Vieniems pakanka tik brošiūras pasiųsti arba šaltinius nurodyti, kitiems tenka stipriai pasirausti po knygas — surinkti medžiagą. Tai lyg ir "užsienis". O kurgi sava kolonija — lietuviški darbai! Jų daugybė. Neįmanoma viską išskaičiuoti: išduodam ir pratęsiam Lietuvos pasus, verčiam dokumentus, išrašom įvairius pažymėjimus, vedam platų susirašinėjimą palikimų ir įvairiais kitais reikalais; priima interesantus, dalyvaujam įvairiuose parengimuose ir susirinkimuose, lietuviškuose ir nelietuviškuose. Žodžiu, darome tą, ką reikia daryti, ir ką galime daryti.

— Ką norėtumėt palinkėti tautai, pone Konsule, Lietuvos Nepriklausomybės Šventės proga?

— Lietuvos Nepriklausomybės šventės proga norėčiau palinkėti lietuvių tautai, kiekvienam lietuviui **neatsisakyti** Lietuvos, neperleisti savo dalies joje okupantui — Rusijai nei žodžiu, nei veiksmu; **neužmiršti** fakto, kad Lietuva teisiškai tebėra egzstuojanti valstybė, Rusijos okupuota, kaip kad buvo karo metu Čekoslovakija ir kitos nacių okupuotos valstybės; **nenustoti** vilties Lietuvai laisvę atgauti; **didinti** ryžtą, pasiaukojimą ir aukojimą dėl Lietuvos laisvės; **visur kartoti šūkį: Be laisvos Lietuvos negali būti teisingos taikos.**

Ignas Šeinius
VYSKUPAS IR VELNIAS
Apysakos
Viršelį piešė A. Korsakaitė
Kaina $3.00

Elena Tumienė
KARALIAI IR ŠVENTIEJI
Poezijos rinkinys
A. Korsakaitės viršelis ir vinietės
Kaina $2.50

"LIETUVIŲ DIENŲ" LEIDYKLA
4364 Sunset Boulevard
Hollywood 29, California

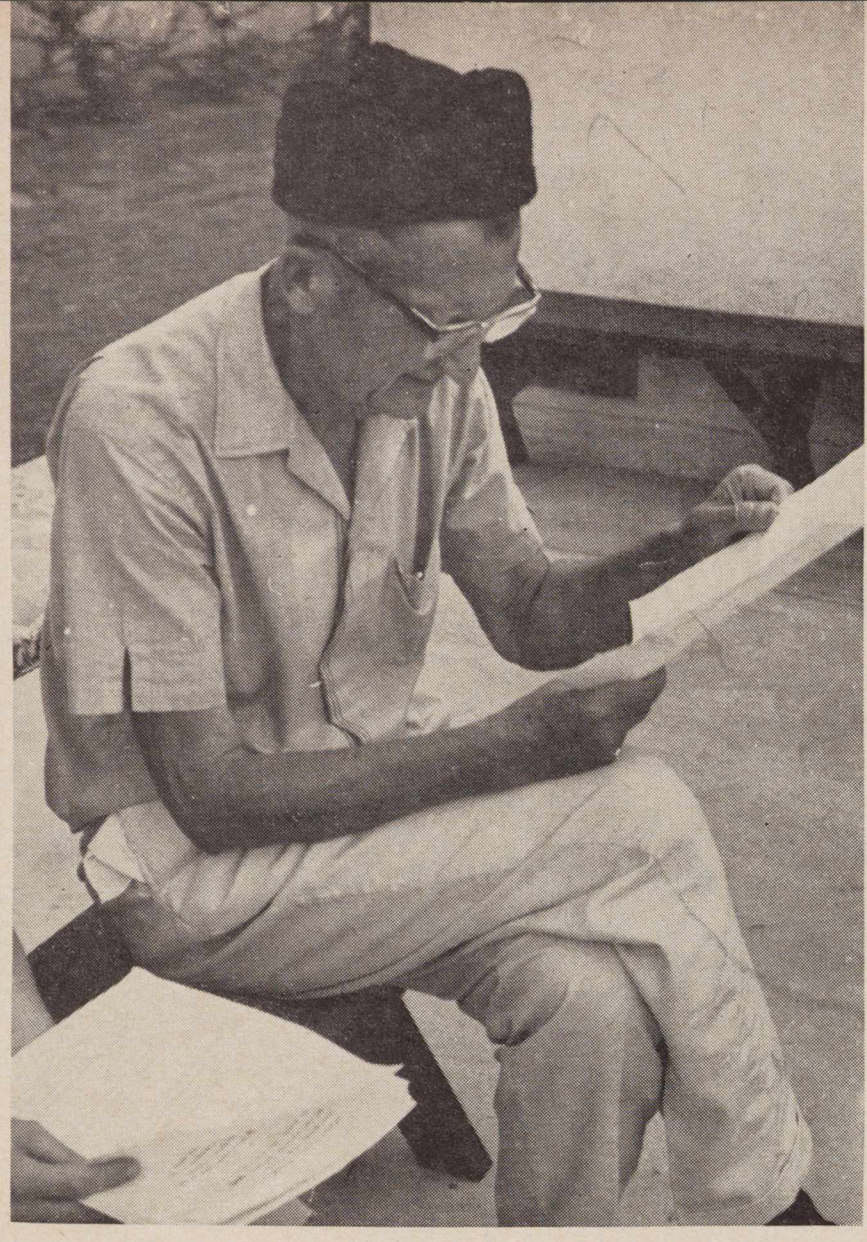

Poetas Kleopas Jurgelionis skaito Omaro Kajamo vertimus.

An evening of poetry of Persian poet Omar Khayam at the home of poet Kleopas Jurgelionis (Mr. and Mrs. Ray Jurgen), Riverside, Calif. K. J. died on 24th of last Dec.

Lietuviškasis "Omaras Kajamas"

Kleopas Jurgelionis

jau amžinybėje

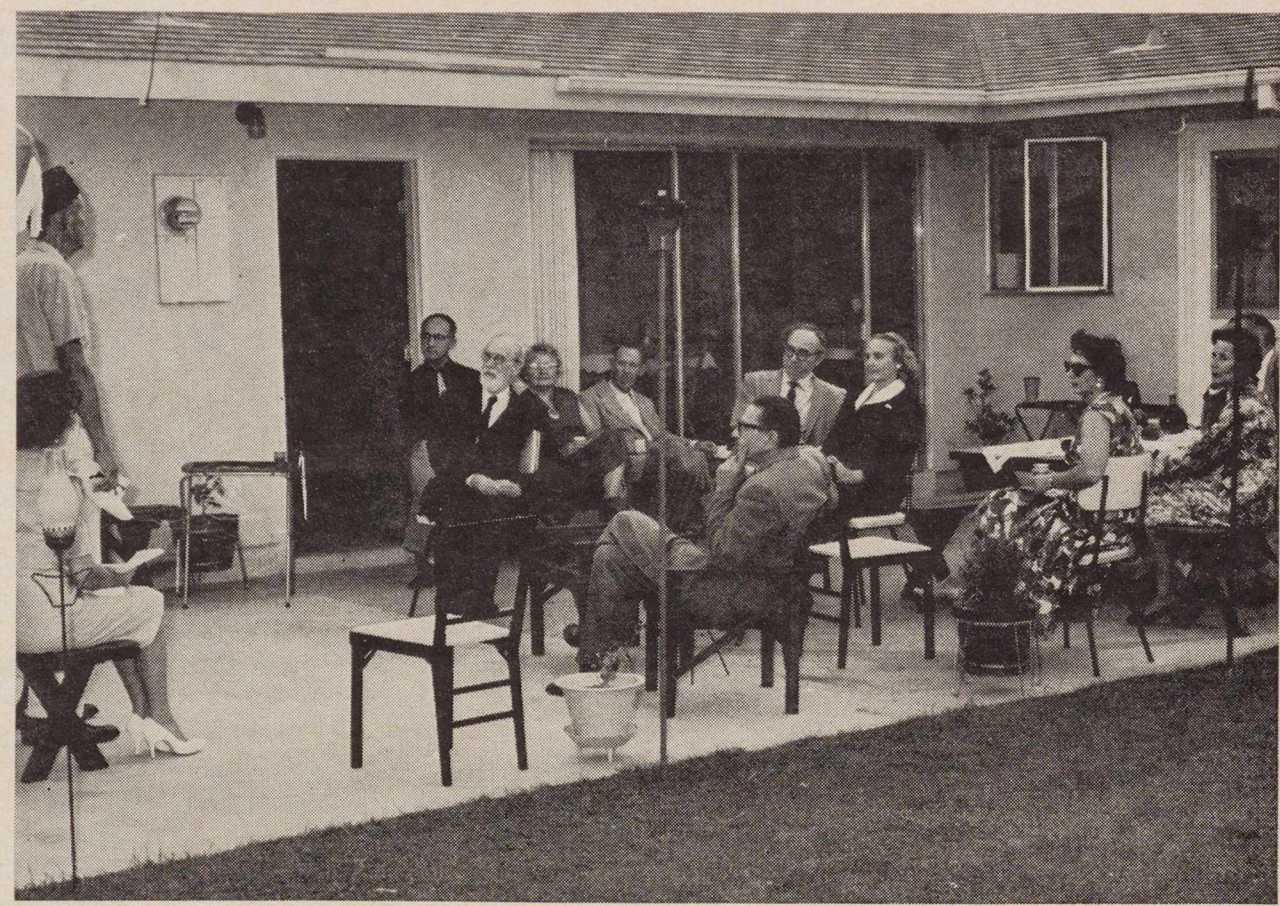

Omaro Kajamo poezijos vakaras pas Kleopą Jurgelionį Riverside, Calif. Dalyvavo Dailiųjų Menų klubo nariai ir artimieji poeto svečiai. Kleopo Jurgelionio žmona svečiams parengė vaišes. Jaukioje vakaro pritemoje, aplinkui kiemą degant fakelams, o nakčiai uždengiant kalnus, Kleopas, talkinamas Alės Rūtos (Kajamo mylimosios Saki rolėje), perskaitė keliasdešimt persų poeto Omaro Kajamo "Rubajatų" vertimų.

Dailiųjų Menų klubo vardu įteikiama dovana — Krivickienės - Petravičiaus albumas "Dainos".
Nuotraukos L. Kančausko

"Lietuviškasis Omaras Kajamas" — tokiu vardu Kleopą Jurgelionį artimesnieji vadino paskutiniaisiais jo gyvenimo metais, išgirdę jo vertimus lietuvių kalbon iš persų XI-XII a. poeto Omaro Chajamo "Rubajatų", kurių gyvas būdamas neprisirengė išspausdinti, laikė lyg ir paslaptyje, taip, kad nė užuominos nėra nė Lietuvių Enciklopedijos X tome, 128-129 psl., apžvelgiant jo gyvenimą ir darbus.

Omaro pravardžiavimas Kleopui tiko ir dėl to, kad jisai, kaip ir anas senasis persas, labai mėgo raudoną vyną, žavias moteris, smagų, nerūpestingą gyvenimą, net arabiškus arklius, apie kuriuos, kaip po mirties paaiškėjo, jis parašė gerą pustuzinį didesnių ar mažesnių knygučių (su jo paties trauktomis arklių fotografijomis), leido lenktynių žirgų garsinimui žurnalus.

Peržiūrint velionies rankraščius, ant vieno, turbūt, parengto spaudai, jo paties ranka aiškiai užrašyta: Kleopas Jurgelionis (ne Kleofas, kaip spaudoj rašyta). Rankraščių palikta keli dideli sąsiuviniai, prirašyti kaligrafiška, dabar nebeužtinkama rašysena. Taip surašyta ir dalis "Rubajatų" vertimų. Tarp dauge-

IŠ OMARO KAJAMO "RUBAJATŲ"

* * *

"Kokį man kraitį tu rengi?" paklausiau aš jaunos
Žmonijos nuotakos, ir ji atsakė juokdamos:
"Kad karštą džiaugsmą tavo sukurių širdy,
Tai toks didžiausias mano kraitis visados."

* * *

Kad ir aplink pasaulyje būtų tamsu,
Bet tu esi čia prie manęs, ir man šviesu.
Gal būt danguj meilužę gaučiau tokią kaip ir tu,
Bet tu esi čionai, tatai danguj esu.

* * *

Ateikš, pripilk štai taurę ir Pavasario ugnin
Žieminį Atgailos drabužį mesk linksmai,
Nes meilės Paukštis skraidžioja trumpai:
Štai kilsteri, ir štai jau leidžiasi žemyn.

* * *

Kas nesiklausęs atsiskubino čionai iš kur?
Ir nesiklausęs išsiskubino iš čia ir kur?
Šio draudžiamojo vyno daugelis taurių
Šį skaudų klausimą skandinti tur!

lio jo turėtų "Rubajatų" laidų šis tomelis imponuoja ir tuojau patraukia akį, padvelkdamas rytų egzotika. Betrūksta tik to paties stiliaus iliustracijų, kurias jis irgi buvo iš vienos senos angliškos laidos parinkęs. Būsimasis Kleopo raštų redaktorius ras beveik visus jo naujus eilėraščius mašinėle perrašytus — šią kopiją padarė jo senas bičiulis Karolis Vairas, kuriam autorius buvo nusiuntęs rankraščius.

*

Kleopas amžinybėn nukeliavo šypsodamasis, tarsi džiaugdamasis, kad jo artimieji neįstengė atidengti visų jo gyvenimo paslapčių, kurių jis buvo kupinas.

Kaip žmogus — labai mielas, kalbus, bičiuliškas, lipšnus, bet pilnas staigmenų, nepastovumo, vis naujo ieškojimo, vis norintis pažvelgti nežinomybėn, atidengti paslaptis, keliauti, džiaugtis, šypsantis laukti rytojaus, gyventi ne tiek gražiais prisiminimais, bet ir būsimuoju saulės spinduliu, pavasarišku spalvotumu, vasaros šešėlių gaivumu.

Kaip žurnalistas — ir kalbos mylėtojas — ištikimas savo idėjoms, nors dažnokai susikryžiuojančioms, dėl ko nelauktai greitai teko užbaigti priešingų pakraipų laikraščių redagavimus. Čia jis bedievių laikraštyje išspausdina kunigų nuotraukas, čia katalikų laikraštyje paskelbia skandalą apie kunigą... Kalba buvo viena iš didžiųjų Kl. Jurgelionio silpnybių. Kalbos pagarbą, meilę ir branginimo jausmą jis, greičiausiai, bus paveldėjęs iš tėvo, lietuviškų knygų platintojo-knygnešio, už šį darbą rusų ištremto į Rusiją. Kleopas pateko čia į dar glesnius vandenis: susipažinimas su garsiuoju kalbininku K. Būga Jurgelionio kalbos meilę padilgino, o K. Jaunius visai sustiprino. Toji lietuvių kalbai meilė jame neišblėso iki paskutinio atodūsio. Dailiųjų Menų Klubo metraštyje yra keletas Kleopo Jurgelionio laiškų, kurių viename, rašytame 1961 m. spalio 5 d. skaitome: "Labai dėkingas esu Alei Rūtai, kaip pats sakai už "patalkinimą" man skaitant Omarą Kaijamą. Ji man davė dovanų savo knygą romaną "Broliai". Joj aš radau didžiausią lietuvių kalbos turtą ir įrodymą, kad lietuvių kalba dar nežuvo, numarinta Jablonskio gramatikoje. Aš tikiuos. kad su ja mudu įsteigsime lietuvių kalbos lietuviškumui atgaivinti draugiją. Aš mat esu vienas iš tebesančių gyvų kunigo K. Jauniaus mokinių. Dar apie kitą kun. Jauniaus pasekėją girdžiu tai vyskupas P. Bučys."

Bet Kleopas Jurgelionis nesekė lietuvių kalbos augimo, nesitobulino, manydamas, kad jo iš caristinės okupacijos laikų lietuviška kalba yra tobulybėje. Vėliausiuose jo raštuose rasi beveik tą pačią kalbą, kaip prieš pirmąjį karą, netrūksta joje svetimybių, barbarizmų, pasenusių formų, nebetinkančių šių dienų rašto literatūrinei kalbai.

Kaip teatralas ir režisierius Kleopas buvo taip pat ne be talento. Labiausiai jis pasireiškė Petrapilyje, dalyvaudamas lietuviškuose vaidinimuose. Scenos meilės ir teatrinių žinių jis sudėjo į savo redaguoto "Deklamatoriaus įžangą. Gyvendamas Chicagoje apie penkerius metus per lietuvišką radiją leido savaitinį vaidinimą, vardu "Makalų šeimyna". Sakoma, kad Jurgelionio aristokratiška išvaizda, stilingi judesiai, gražus balsas, geras teatrinėmis temomis apsiskaitymas, meninė ir sceninė nuovoka jam būtų užtikrinusi žymią vietą lietuviško teatro aktorių galerijoje, jei joje būtų laikęsis pastoviai, nesiblaškydamas, nesimėtydamas iš vienos srities į kitą.

Kaip visuomeninink as buvo veiklus, didelis lietuviškų reikalų gynėjas, nevengiąs susikirtimų su lietuvių priešais, sakysime, lenkais. Buvo veiklus Vilniui Vaduoti Sąjungos rėmėjas, Susivienijimo Lietuvių Amerikoje veikėjas, jų laikraščio "Tėvynės" redaktorius, įvairiomis progomis lietuvių kalbėtojas. Kalbąs su įsitikinimu.

Kaip vertėjas pagarsėjo 1915 metais išleistuoju Šekspyro "Mackbeto" vertimu. Jo mylimiausias vertimas, atrodo, bus buvę "Rubajatų" posmai, kurie buvo tarsi jo filosofijos ir jo gyvenimo dalis.

Žinomiausias ir garsiausias Kleopas Jurgelionis yra kaip poetas, iš karto pasirašinėdavęs Kalėdų Kaukės slapyvardžiu, bet vėliau ją palikęs tik skliausteliuose. Čia jis lengvas, skrajus žodžiuose, mintyse, čia jis kietas ir sunkus. Čia jis originalus, naujas, melodingas; čia lyg nutrūksta polėkis ir darosi proziška, šiurkštu, neišbalansuota. Čia jis lenkiasi gėriui, kilnumui, Aukštybei, skelbia idealus, čia garbina geismus, jaunos moters liaunumą, epikūrizmą, vyno skanesį, šieno kvepėjimą pajūryje... Čia jis filosofas, mąstytojas, tolių platybėsna kėlėjas, čia jis kasdienybės kalvis, ar besidžiuginantis trumpa užuomarša. Čia jis lenkiasi gamtos didybei, čia gamta jam tėra pramoga, pasitenkinimui, čia per gamtą jis įžvelgia žmogaus gyvenimo prasmę, čia ji tėra jam moters pavidalas, kuris jį traukia ir svaigina. Čia jis puoselėja kalbos kultūrą, ieškodamas estetinių įvaizdžių, čia įbruką kerėpliškų barbarizmų...

Kleopas Jurgelionis, kaip poetas, augo toli nuo lietuviškos dirvos, sultis semdamas ne iš savo žemės, neįsijungęs į priaugančios pomaironinės literatūros plejadą. Jis, poezijoje, kaip A. Tulys prozoje, yra vienintelė Amerikos lietuvių dovana "Vainikų" laikotarpiui. Jo pirmas rinkinys "Glūdi liūdi", išėjęs 1916 m., Lietuvoje tepristatytas po 1920 metų, jau nepriklausomybės laiku. Tai buvo gerokai pavėluotai. Dar labiau pavėlavo jis su antruoju rinkiniu, prie kurio jis visu rimtumu prisėdo tik paskutiniais metais Kalifornijoje, deja, palikęs neišspausdintą.

Jis buvo gimęs poetas, tik tos prigimties dovano pilnai neišnaudojo. Bet Kleopas nebūtų Kleopu, jei jis brangintų vieną sritį ar vieną talentą. Jisai jais švaistėsi be atodairos, naudojosi nerūpestingai, nesigailėdamas nei palieto rašalo, nei nuskambėjusių žodžių, nei aistros, nei paversto raudono vyno taurės, kurią mėgdavo nugerti, bet — ne pasigerti.

Buvo baigęs aukštąjį teisės mokslą, bet neadvokatavo. Kitus mokė, kaip laimėti arklių lenktynėse, bet pats nepraturtėjo.

Vargu ar jis pats save suprato, vargu, ar mes jį suprasim...

Algirdas Gustaitis

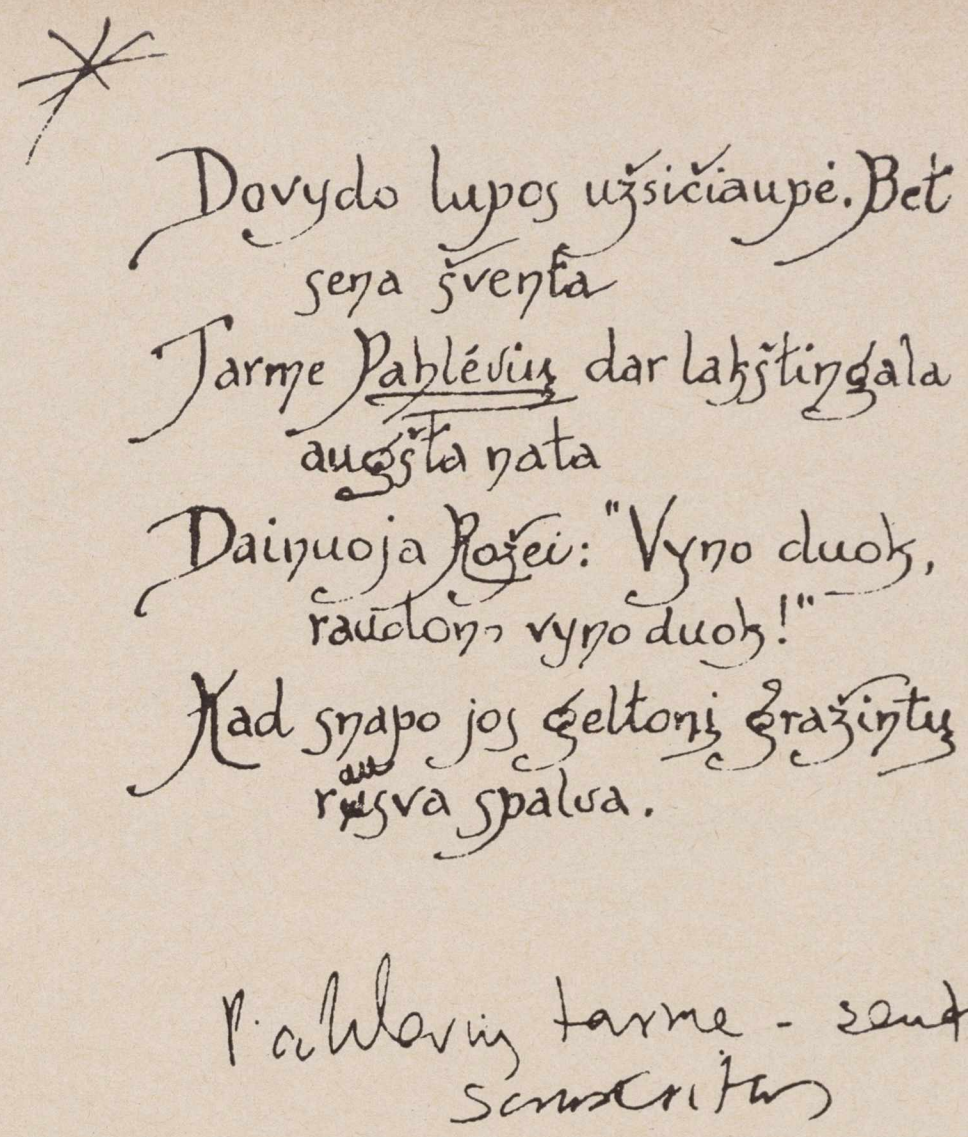

Poeto Kleopo Jurgelionio rankraštis. Vienas puslapis iš O. Kajamo "Rubajatų" vertimų.

* * *

Tatai, kol rožės žydi upės pakrantyj,
Gerk vyną su senu Kajamu užmarštyj,
O kai tamsesnio skysčio taurę Giltinė prikiš
Prie lūpų tau — išgerk ir sielos netrukdyk savyj.

* * *

Aš pats jaunystėj, žingeidus, uoliai lankiau
Mokytoją ir Šventąjį, ir jų kalbų klausiau
Vis apie tai ir apie tai, bet visados iš jų
Grįžau pro tas pačias duris, kuriomis įėjau.

* * *

Širdie tu mano, jei sunki šio svieto tau našta
Ir tavo siela iš manęs gal tuoj bus išplėšta,
Prisėsk vejos žolėj ir nors šiuo tarpu būk linksma,
Kol čia iš tavo dulkių neišaugs žolė kita.

* * *

OMARAS:
Linksmutė šiandien šokinėji ir dainuoji tu,
O aš kaip laivas vienas audroje skęstu.
Paaiškink man, kodėlgi tu taip džiaugsmo kupina
Ir kodėl mano siela liūdesio pilna,

* * *

SAKI:
Jau taurę niekini, jau moterį šalin varai,
Bet kodėl tu silpnybės savo nematai?
Kad žaidžiu, šoku ir dainuoju — kuo gi tau kliudau?
Gali juk nebučiuot ir nedabot manęs visai!

* * *

Ak, vyno mano gęstančiai gyvybei duokit,
Ir kūną, kai neteks gyvybės, vynu numazgokit,
Ir kai palaidosit žmonių atlankomam darže kur,
Jūs mano kapą lapais vynuogių plačiai apklokit.

* * *

Ir kai gaidys sugido, Priestogės kieme balsai
Sušuko: "Tai duris atidaryk skubiai!
Žinai, kaip trumpą valandėlę mums čia lemta būt,
Ir sykį pasitraukę, nebegrįšim amžinai."

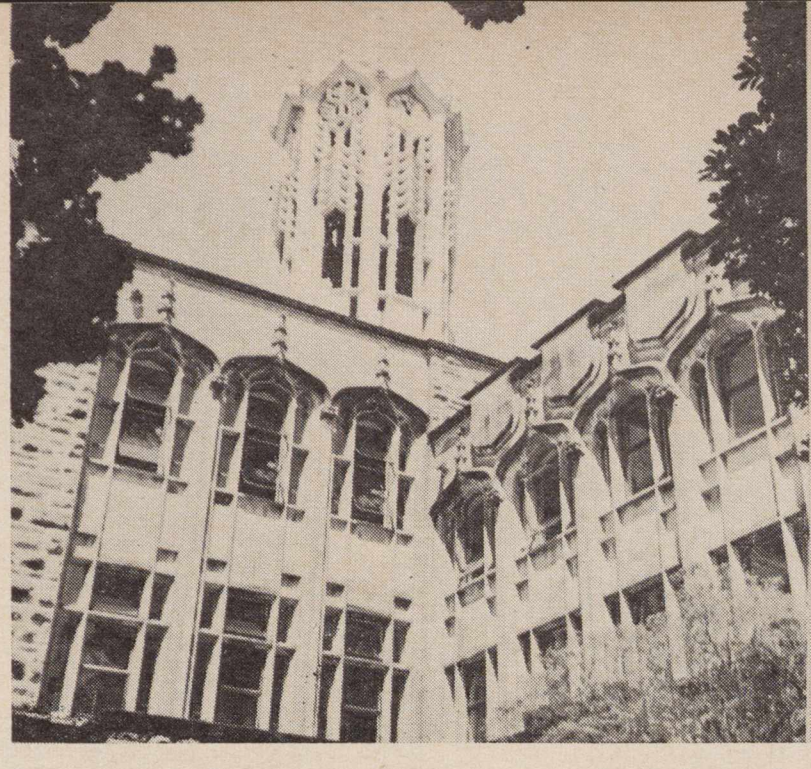

I. Aucklando Universiteto pagrindinis pastatas. Čia studijavo, linksminosi ir "ambasadoriavo" nemažai lietuvių studentų.
Principal structure at the Auckland University.
II. Lietuvio studento kambarys Aucklande, Naujojoje Zelandijoje.
A Lithuanian student's room.

LIETUVIAI STUDENTAI NAUJOJOJE ZELANDIJOJE

G. Procuta, Chicago, Illinois

Apie lietuvius Naujojoje Zelandijoje mūsų spaudoje nedaug rašyta. Pasitaiko viena kita žinutė, kartais straipsnelis, pora nuotraukų ir vė tyla, tarsi jų ten nebūtų. Žinoma, pora šimtų nėra didelis skaičius. Bet šį kartą norėčiau papasakoti apie lietuvius studentus, gyvenusius ir gyvenančius Ąelandijoje, ką jie darė ir kas jiems, kaip toje pasakoje, nutiko.

Visiems turėtų būti aišku, jei lietuvių Zelandijoje tik pora šimtų, tai studentų ten dar mažiau. Tiksliai kalbant, vienu metu mūsų, studentų, buvo dešimt, o gal ir vienuolika. Taigi, skaičius ne astronominis... bet iš kitos pusės, kas tie skaičiai, svarbu kokybė! Ar tos "kokybės" mes turėjome, galėsite patys spręsti, bent viena akimi pažiūrėję į mūsų darbus. Tad — pažvelkime.

Maždaug po pusmečio, pirmajam DP tansportui atvykus į N. Zelandiją, 1949 m. gale, į Otago universitetą, Dunedino mieste, įstojo Stasys Jurkėnas ir Algė Jenčytė, berods, abu studijuoti kalbų. Jiems ilgai studijuoti neteko, nes buvo prieita išvados, kad vedybos yra padarė. rimtesnis reikalas. Dėl to būtų galima ginčytis, bet jųdviejų nuomonės sutiko.

Keletą metų vėliau krašto sostinėje Wellingtone į Viktorijos universitetą įstojo G. Balčiūnas. Kadangi šis kolega jau buvo vedęs, taijis iš universiteto vedybiniais tikslais neišstojo; dienomis tarnavo kažkurioje ministerijoje, o vakarais studijavo. Per keletą metų jis susirinko B. A. ir L. L. B. laipsnius ir su šeima persikėlė Kanadon. Per pastarąjį P. L. B. seimą Toronte, atstovaudamas Naujosios Zelandijos Lietuvių Bendruomenę, patyriau, kad Balčiūnas toliau studijuoja Toronto universitete, tik šį kartą duktė tėvelį prisivijo, tai abu studijuoja kartu.

Maždaug apie 1952-3 metus į Aucklando miestą pradėjo telktis daugiau lietuvių, kur jų daugiausia dabar ir yra. Aucklandas — didžiausias N. Zelandijos miestas, tarsi Roma tarp septynių kalnų išsimėtęs, žemiau gražioje įlankoje žaliuoja keletas salų, o jų gražiausia ir įdomiausia Rangitoto (maoriškai— dievų ar vadų būveinė) užgesęs vulkanas.Vaizdas tikrai puikus ir nekasdieniškas; jo dabar, bestudijuodamas prozaiškoje ir plokščioje Chicagoje labai pasigendu.

Tuo metu ir mūsų šeima persikėlė iš škotiško Dunedino į kosmopolitinį Aucklandą. Mano brolis Vaclovas Procuta pradėjo studijas Aucklando universiteto Architektūros Mokykloje. Jis jau, berods, rado kolegą Joną Gaigalą bamtos-matematikos fakultete bestudijuojantį. J. Gaigalas po poros metų universitetą pakeitė kažkokiu institutu, gerai įsitaisė, vedė lietuvaitę i Ausralijos ir, susigundęs, atvažiavo į šitą "aukso šalį".

Broliui baigiant architektūros kursą, atėjo mano eilė "mokyklėlėn" traukti, tad ir nuėjau į Aucklando universitetą filosofijos, anot vieno pasakymo, mokslų mokslo studijuoti. Po metų kitų tan pačian universitetan įstojo mano jaunesni kolegos Vytautas Grigaliūnas, Ramūnas Tarvydas ir Arimantas Cibulskis — visi kaip vienas "grynųjų" mokslų studijuoti. Dar kiek vėliau aucklandiškis Jurgis Liutikas išvyko į Massey žemės ūkio Akademiją, sekdamas savo tėvo pėdomis — agranomystės, o Dalia Pečiulaitytė (dabar jau mano žmona) stojo Aucklando universiteto humanitarinių mokslų fakultetan. Škotiškajame Dunedine, Otago universitete apie tą laiką sąskaitybą studijavo Edvardas Jančys.

Bet į universitetus neateinama vien tik studijuoti; toks nusistatymas beveik pažemintų patį universitetą, paverčiant jį aukštesniąja amatų mokykla. Į universitetą ateinama ne tik įsigyti profesijos, bet ir tapti žmogumi, atskleisti ir išvystyti savo asmenybę. O mes lietuviai turėjome ir kitą tikslą — atėjome ne tik studijuoti — įsgyti žinių ir tapti žmonėmis, bet drauge ir "ambasadoriauti".

Ta mūsų ambasadorystė buvo gan šakota. Prasidėjo, kaip lietuviams pridera, krepšiniu ir tautiniais šokiais! Vėliau jinai išsiplėtė į rimtesnes sferas, būtent, lietuviškos kultūros ir politikos propagavimą. Man, kaip humanitarui, ta "kultūrpolitika" teko ilgesnį laiką rūpintis. Mūsų nebuvo daug; bet maža grupė turi savo gerų savybių, be to, mes bendradarbiavome su kolegomis latviais ir kitais Rytų Europos studentais. Kai kur mums padėdavo mūsų gimnazistai ir kiti lietuvių bendruomenės nariai, na, ir vietiniai studentai, supratę mūsų tikslus. Kartais mes turėdavome ir nemažą opoziciją — kairiuosius studentus ir porą lektorių. Vienas iš jų buvo žymus ir žinomas komunistas. Vėlia dalis tos "opozicijos", pasaulinių įvykių ir mūsų pasangų dėka perėjo į mūsų pusę. Kai kurie jų tapo asmeniški draugai ar bent geri pažįstami, nebe priešai. Vienas iš tokių buvo dr. Finley, Naujosios Zelandijos Darbiečių Partijos pirmininkas.

Netrukus po didvyriškos vengrų revoliucijos, Maskva užsigeidė atsikirsti, sukeldama eilę neramumų Artimuose Rytuose. To pasėkoje Amerika ir Britanija išlaipino savo karinius dalinius Jordane ir Lebane. Tuo pretekstu Socialistų draugija Aucklando universitete surengė protesto susirinkimą prieš sąjungininkų "provokaciją". Bet tuo susirinkimu mūsų opozicija nudegė pirštus — išėjo visai priešingai... Į salę prisgrūdo arti 400 studentų, vienas kitas iš jų turėjo plakatus su užrašais WHAT ABOUT HUNGARY ir DON'T FORGET HUNGARY... Mes lietuviai su keliais latviais ir lenkais studentais susėdome arti pirmosiose eilėse. Salė ūžė nekantrumu. Galiausiai triukšmingai sutikti įėjo pagrindiniai kalbėtojai: minėtas dr. Finley ir istorijos profesorius Airey, žinomas komunistas. Vienas ir kitas aiškino, kad sąjungininkų kariniai daliniai Jordane ir Lebane gali išprovokuoti pasaulinį karą... Nerimas salėje vis didėjo, kalbėtojams buvo sunku kalbėti, — kandžios replikos, popiergaliai ir gražtukai pradėjo skristi į jų pusę.

Pagaliau dr. Finley susijaudinęs pradėjo aiškinti, kad mes nežinome, dėl ko triukšmaujame, nes esame jauni, nepatyrę ir t. t... Man to lyg ir reikėjo. Susijaudinęs pašokau ir ėmiau šaukti: — Tai Jūs galvoja-

Nukelta į 17 psl.

Jurgis Arimantas Cibulskis, Aucklando u-te gavęs chemijos B. Sc., šiuo metu dirba N. Z. Forest Products Ltd. laboratorijoje.
J. Cibulskis, who received his B.S. in chemistry from Auckland Univ., currently works for the New Zealand Forest Products, Ltd. laboratory.

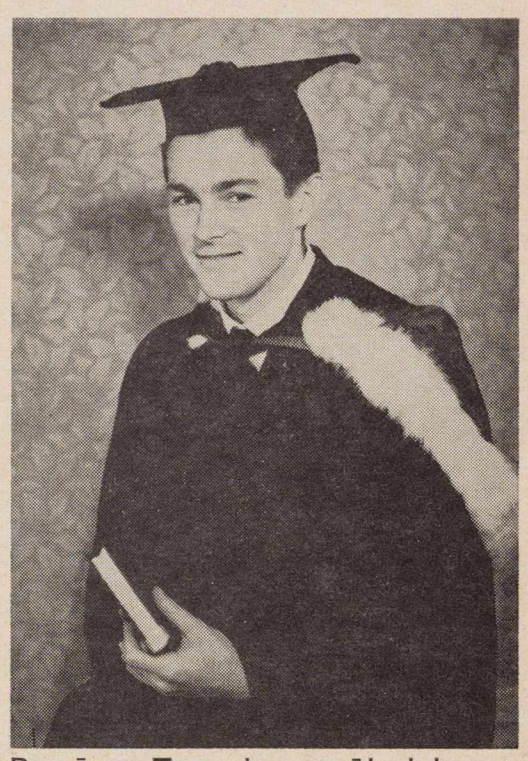

Ramūnas Tarvydas, praėjusiais metais Aucklando u-te gavo B. Sc. mokslo laipsnį geologijoje, šiuo metu regiasi M. Sc. laipsniui.
R. Tarvydas, a graduate in geology from Auckland University.

Dalia Pečiulytė-Procutienė, buvusi Aucklando universiteto studentė.
Dalia Procutienė, former student at the Auckland University.

KOPLYTSTULPIS PASAULINĖJ PARODOJ NEW YORKE

LIETUVOS LAISVĖS ŠAUKSMO SIMBOLIS

New Yorko parkų komisionierius **tik lietuviams** iš 30 kitų tautų leido Pasaulinės Parodos aikštėje pastatyti **nuolatinį paminklą,** kuris puoš Flushing Meadows, Long Island parką ir už dviejų metų parodai užsidarius.

Šis lietuviškas koplytstulpis bus vienintelis pavergtųjų tautų ženklas šioje pasaulinėje parodoje, nes atskirų pavergtųjų tautų paviljonų parodoje nebus, o vien valstybiniai.

Koplytstulpio tikslas: **laisvės šauksmo mirusiųjų ir mirštančiųjų už Lietuvos laisvę simbolis.**

Kai kas klausia, kodėl statomas koplytstulpis, o ne kitoks paminklas. Koplytstulpis, daugelio manymu, geriausiai atstovauja tėvynės kančias ir lietuviško liaudies meno turtingumą ir originalumą. Todėl ir buvo gautas tokio paminklo statymo leidimas. Be to, Lietuva ir yra geriausiai žinoma, kaip kryžių žemė.

Koplytstulpio projektą paruošė architektas Jonas Mulokas, kurio panašūs darbai ir bažnyčios jau puošia ne vieną Š. Amerikos vietovę ir kelia visų susidomėjimą ir susižavėjimą.

Koplytstulpio gamybos darbai atliekami statybos kontraktoriaus Valerijono Šimkaus priežiūroje jo paties sodyboje.

Koplytstulpis bus papuoštas lietuvių liaudies meno ornamentais. Jo koplytėlėse bus 8 simbolinės, iš Lietuvos istorijos ir religinės statulėlės, kaip antai, Partizano Motina, Vytautas Didysis, šv. Jurgis ir kt. Jas daro skulptorius R. Mozoliauskas.

Paminklo aukštis sieks 30 pėdų, ir bus maždaug trijų aukštų namo aukštumo. Kad oro sąlygos jo negadintų, jis padengtas dažais su specialiu lako pagrindu, parūpintu inž. A. Damušio; tai išsaugos bent 10 metų.

Kryžius-koplytstulpis bus didingas, iš tolo akį patraukiąs paminklas.

Šio paminklo pastatymas Pasaulinėje parodoje yra visų lietuvių reikalas. Paminklas Lietuvą ir jos laisvės šauksmą skelbs dešimtims milijonų parodos lankytojų. Tai bus savotiškas Lietuvos bylos kėlimas pasaulio akyse. Statybos išlaidos atsieis $4000. New Yorko Pasaulinės Parodos Lietuvių K-to pirm. pavesti Chicagos Soprie Barcus Radijo šeima — Aldona ir Feliksas Daukai talkina lėšoms surinkti. Jų radijo kvietimu dosnūs čikagiškiai ir apylinkių lietuvia jau sudėjo per 2000 dolerių. Plačioji Amerikos ir Kanados visuomenė ir organizacijos kviečiamos prisidėti aukomis, kad kiekvienas lietuvis jaustųsi įnešęs savo dalį tuo būdu Lietuvos vardui kelti. Aukas siųsti: Lithuanian Programs, Radio Station WOPA, Oak Park, Illinos. (D. ir R.)

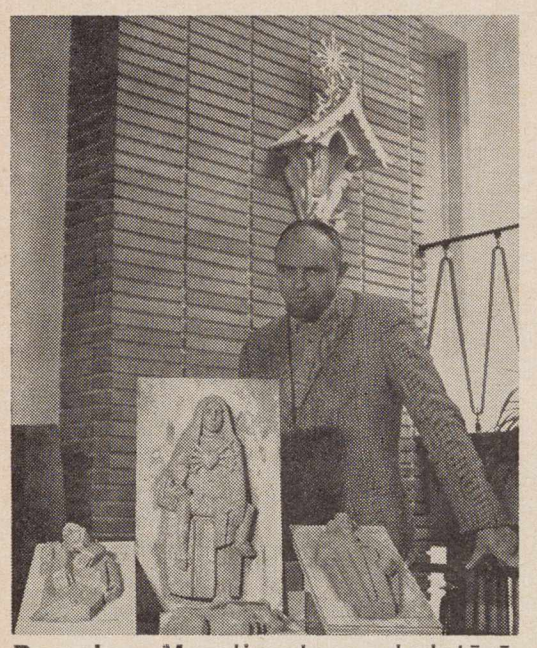

Ramojus Mozoliauskas, skulptūrėlių-bareljefų autorius. Matyti skulpt. Partizano motina, šv. Mergelė Marija, Vytautas Didysis ir kt.

R. Mozoliauskas, author of religicilous sculptures seen in the photo.

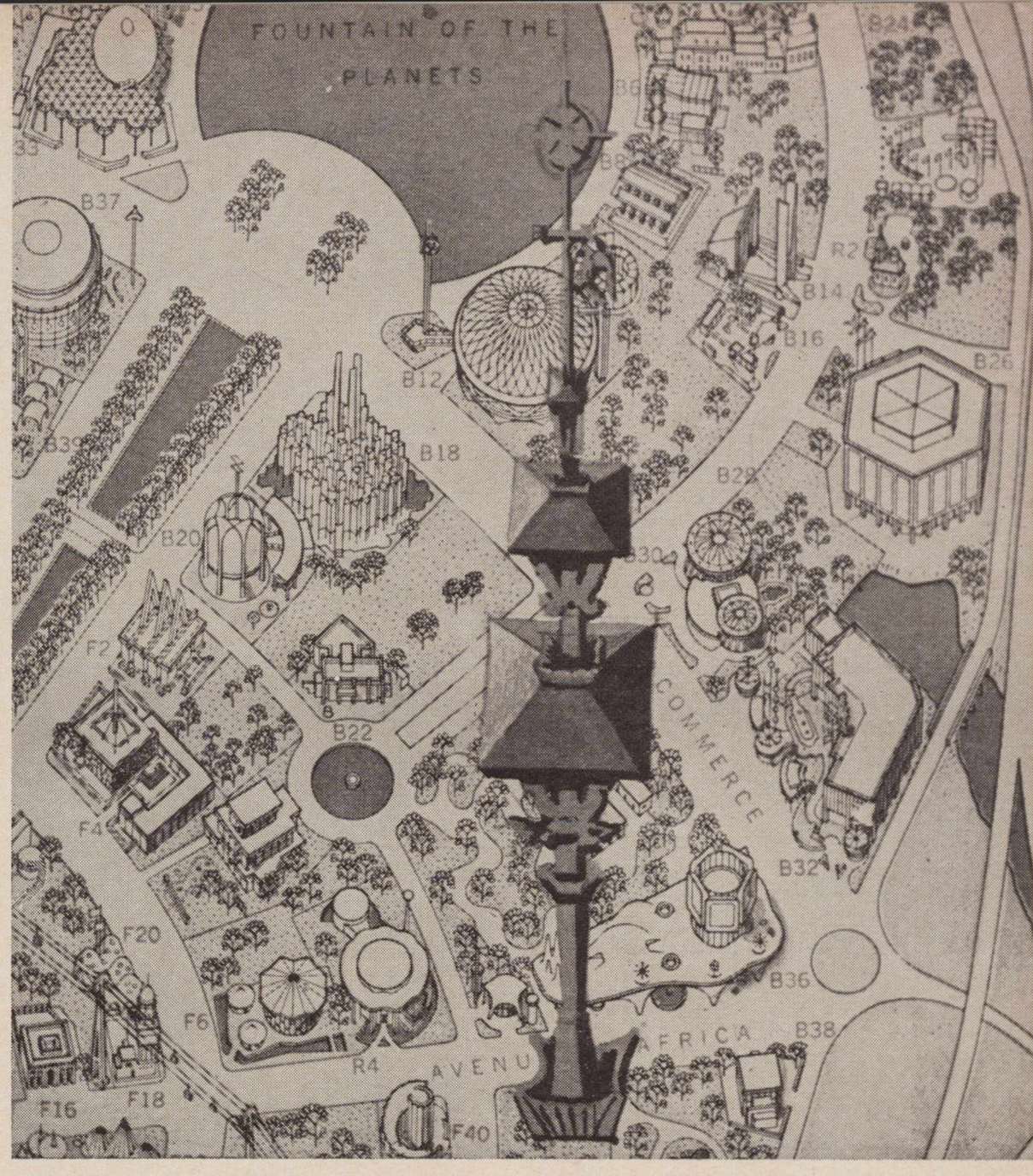

Lietuviškas koplytstulpis Pasaulinėj Parodoj New Yorke, kuris bus pastatytas šią vasarą ir pasiliks toje pat vietoje stovėti parodai pasibaigus.

Lithuanian shrine to be built at the New York's World Fair.

Koplytstulpio vajaus komiteto dalis (iš kairės): radijo pranešėjas F. Daukus, R. Mozoliauskas, arch. J. Mulokas su sūnum Dainium, Sophie Barcus radijo šeimos pogramų vedėja Aldona Daukienė.

Fund committe of the Lithuanian Shrine.

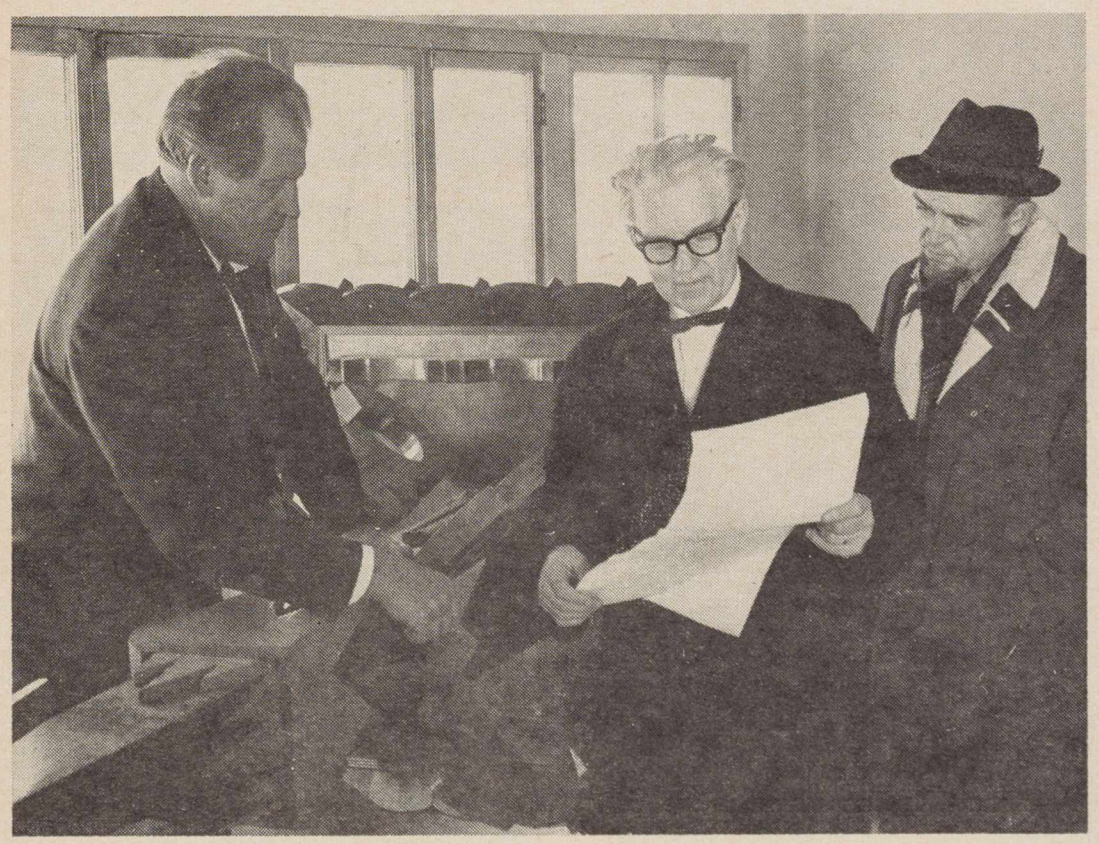

Autoriai ir atlikėjai: statybininkas Valerijonas šimkus, atliekąs medžio darbus, arch. J. Mulokas, padaręs planą, skulpt. R. Mozoliauskas, skulptūrėlių autorius.

Creators of the Shrine: wood work maker V. Šimkus, arch. J. Mulokas, and artist R. Mozoliauskas.

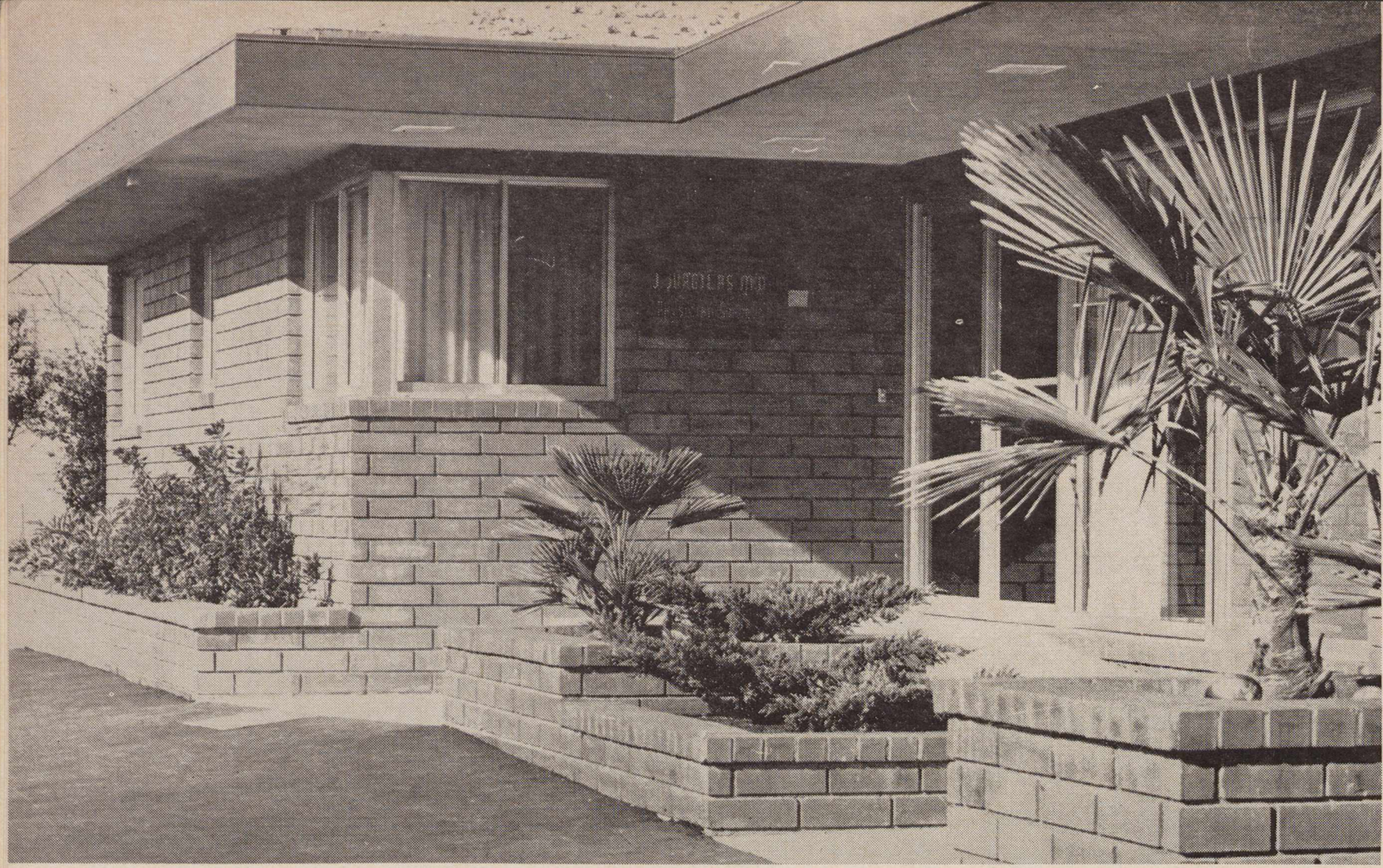

Įėjimas į daktaro J. Jurgilos ofisą.
Entrance to the office.

LIETUVIS GYDYTOJAS KURIASI PALMIŲ IR APELSINŲ SODUOSE

Los Angeles — viena iš labiausiai augančių lietuvių kolonijų. Pats miestas nepaprastai išplitęs, ir lietuviai išsiblaškę po plačius per keliasdešimt mylių nutolusius priemiesčius. Išsiblaškę jame ir lietuviai profesonalai — prekybininkai, statybininkai, advokatai, inžinieriai, gydytojai. žmonės prie nuotolių pripranta. Ir, reikalui esant, lietuvis suranda lietuvį. Kada tik nuvyksi pas gydytoją Joną Jurgilą, vis rasi laukiamajame lietuviškai kalbantį. Daktarą Joną Jurgilą daug kas labai mėgsta dėl to, kad jis "neieško" ligų, o kuo greičiausiai pacientą paleidžia. Kai kurie žmonės, ypač moterys, turi paprotį ieškoti ligų. Moteriškos ligos, kurias dr. Jurgilas gydo, yra aiškios — gimdymas, nors nežinau, ar tokį faktą medicina vadina "liga"...

— "Ponia Jurgiliene, kodėl aną sekmadienį nematėm Jūsų parapijoje?" — jeigu pasiteirausi, atsakymas dažniausiai bus: — "Jonas turėjo gimdymą..."

Daktaro laukiamajame vis pilna motinų su vaikais, didesniais ir vos gimusiais.

Be šios specialybės, dr. Jurgilas dar turi didelę ortopedikos praktiką, o lentelė prie kabineto durų skelbia jį kaip "physician and surgeon".

Medicinos mokslus ėjo ir baigė dr. Jurgilas V. D. universitete Kaune. Praktika vertėsi taip pat Kaune, Iš karto dirbo Miesto gydytojo padėjėju, privačiai praktikai turėjo kabinetą Prezidento gatvėj.

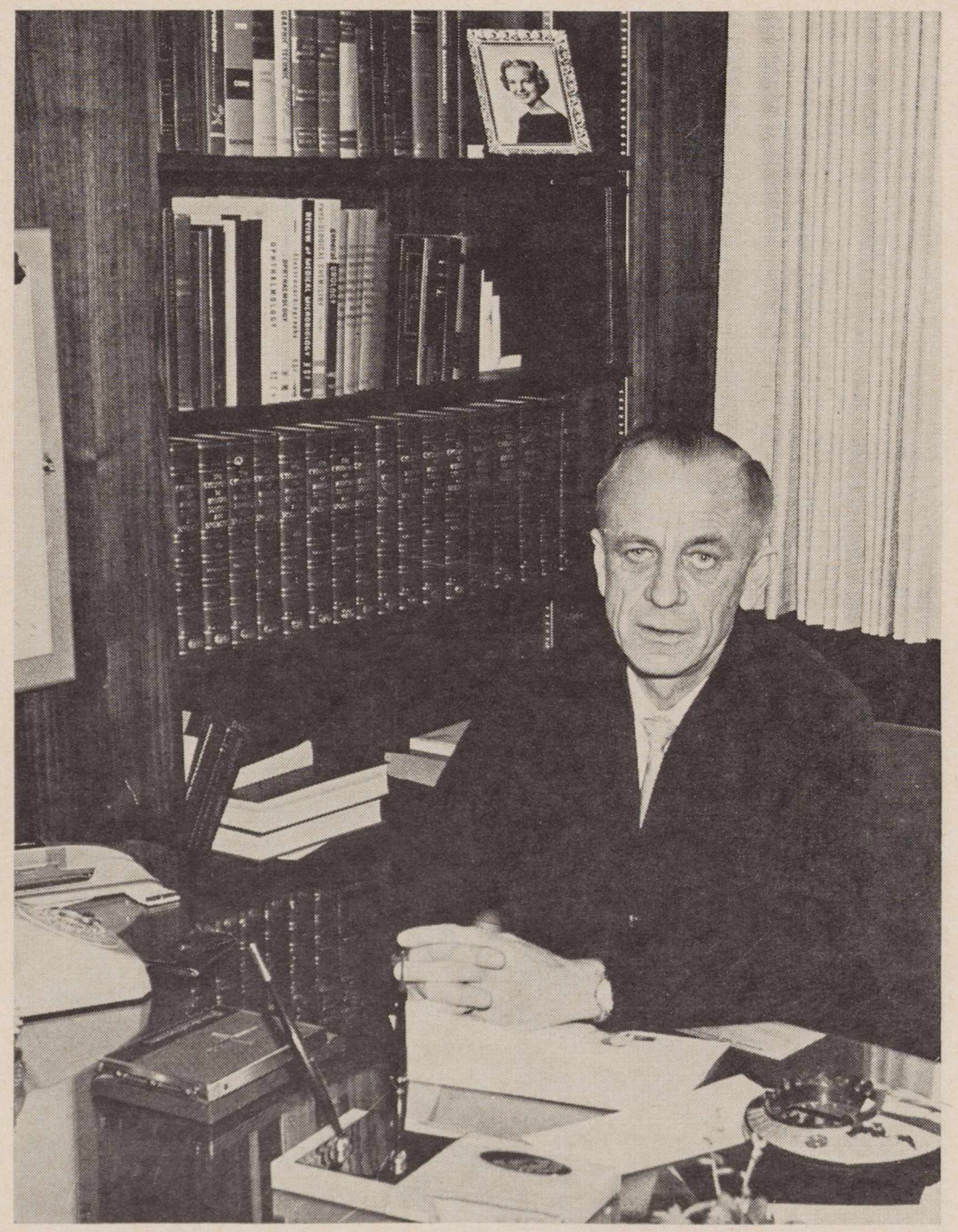

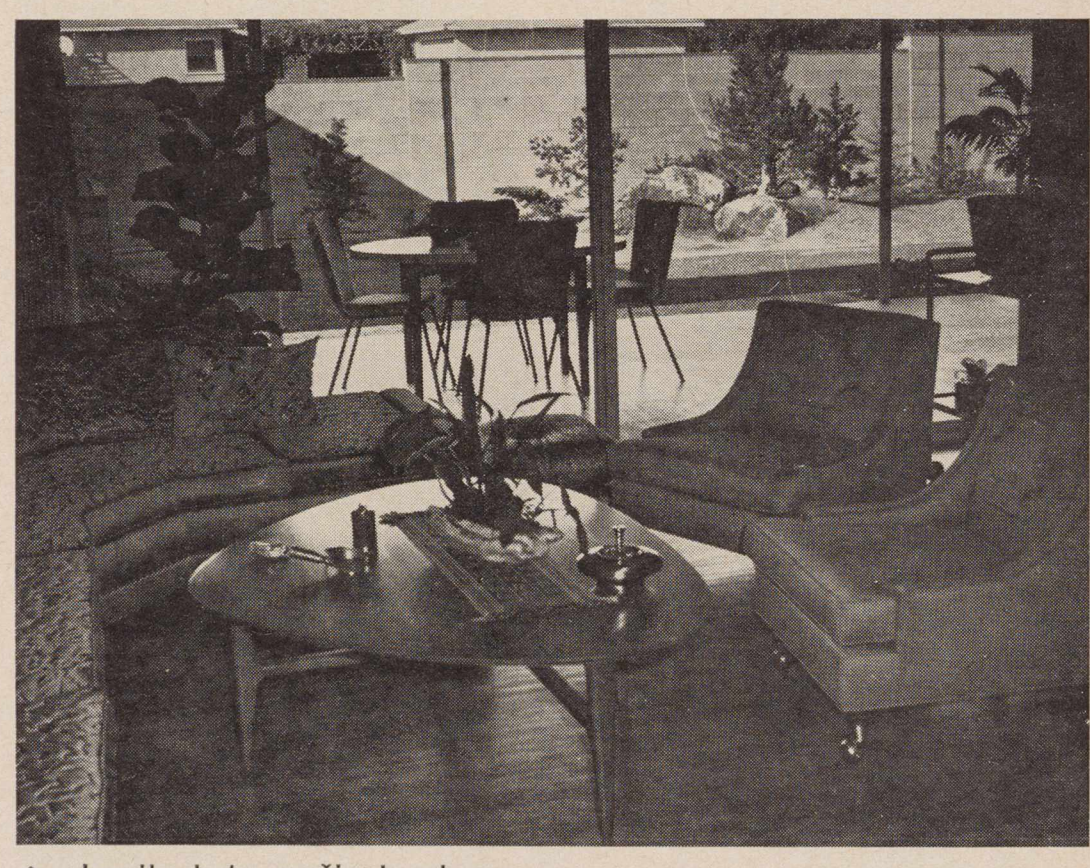

Jurgilų buto svečių kambarys su vaizdu į kiemą.
Guest room.

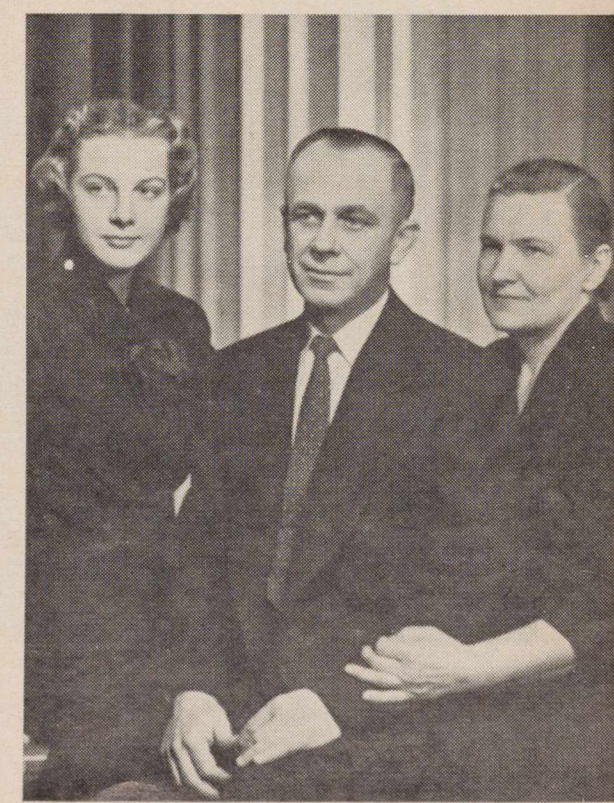

Daktaro Jono Jurgilos šeima: duktė Jovita, kelinti metai sutdijuojanti mediciną Heidelberge, pats daktaras, žmona Stasė, dirbanti kaip sekretorė.
The Jurgilas family: daughter Jovita, a medical student in Heidelberg, Dr. Jurgilas, and Mrs. Stasė Jurgilas, who acts as his secretary.

Dr. Jonas Jurgilas savo darbo kabinete.
Dr. J. Jurgilas in his office.

Foto nuotraukos D. Čibo ir Pėterio

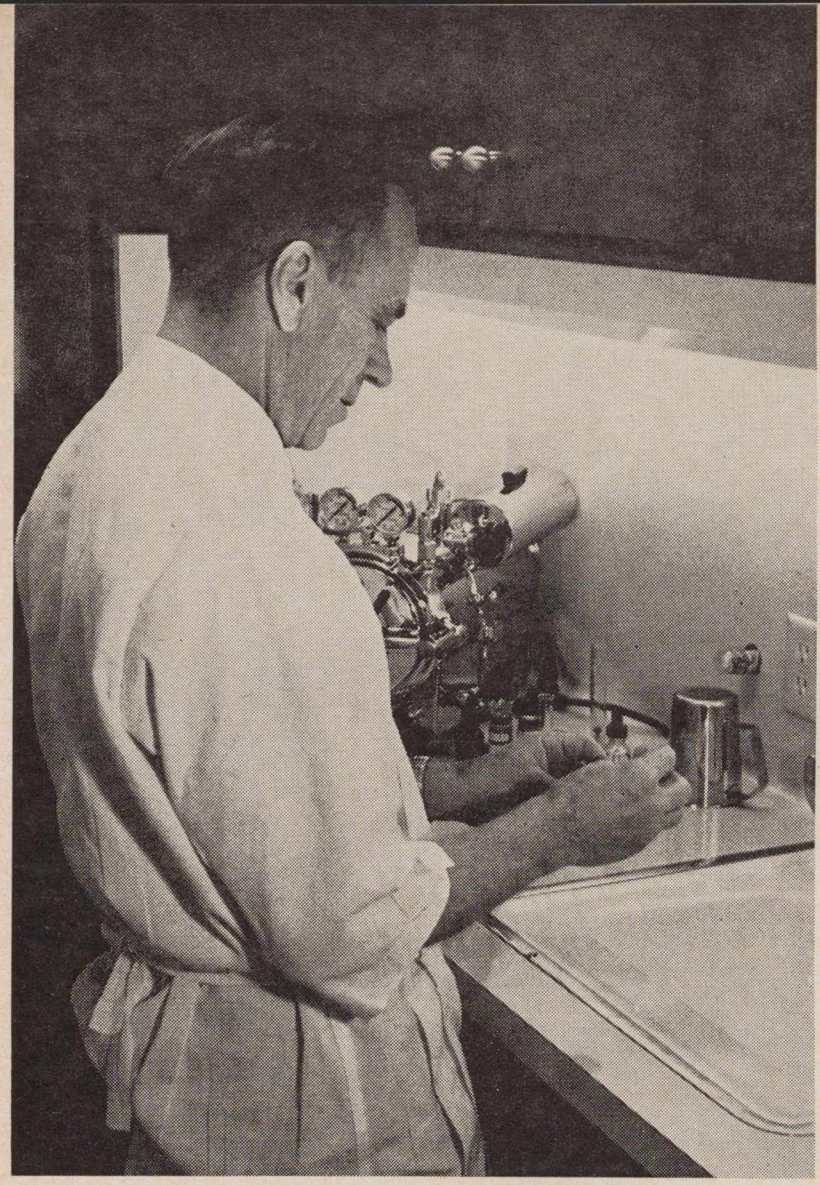

Dr. Jonas Jurgilas savo laboratorijoj daro tyrimą.

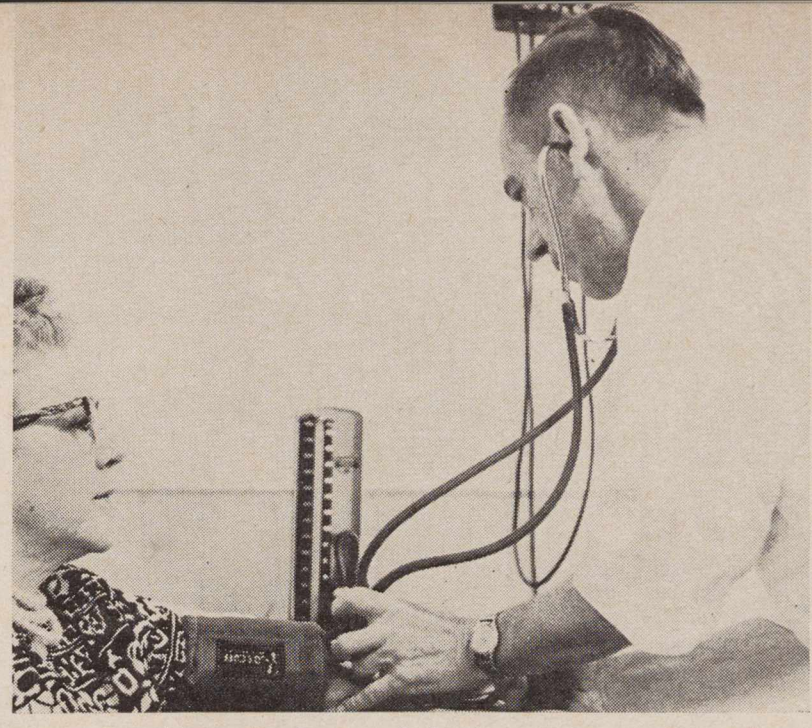

Egzaminuoja pacientą, pradedant nuo kraujo spaudimo.

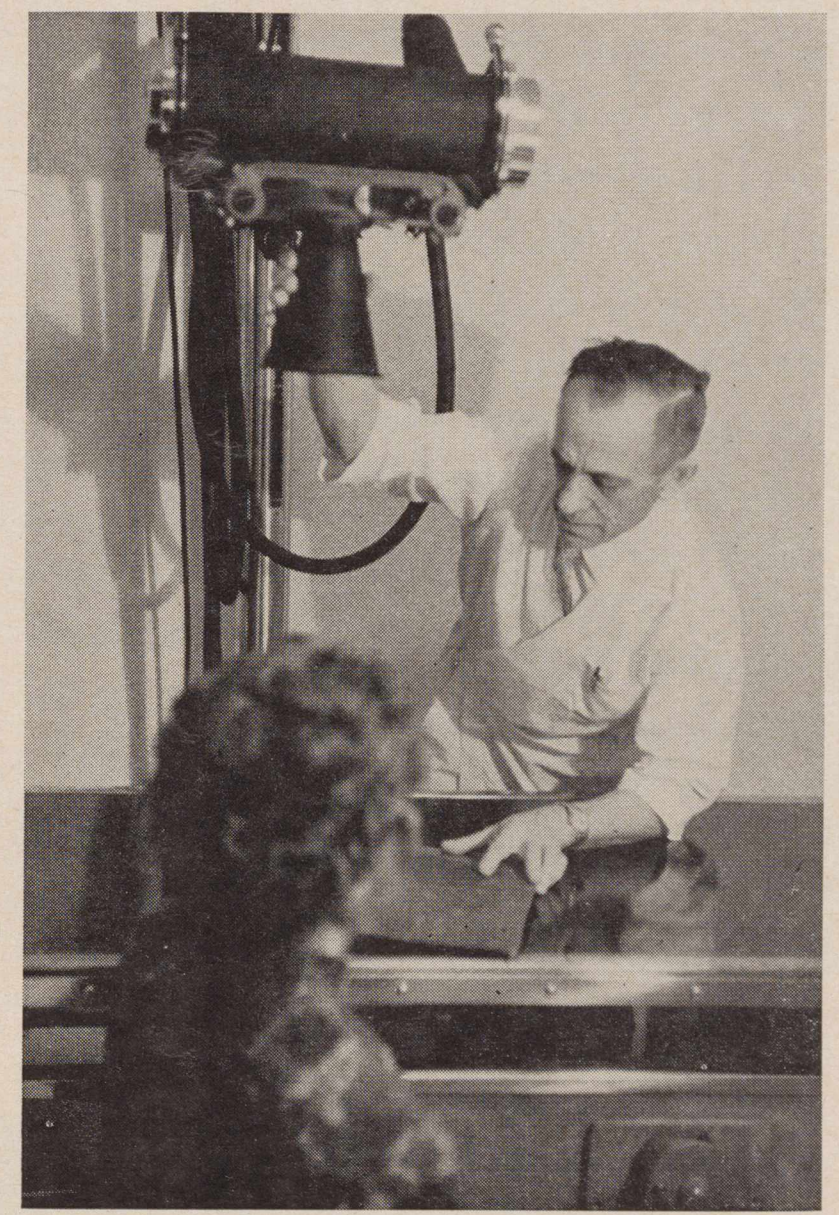

Pacientui čia pat nuimama rankos rentgeno nuotrauka.

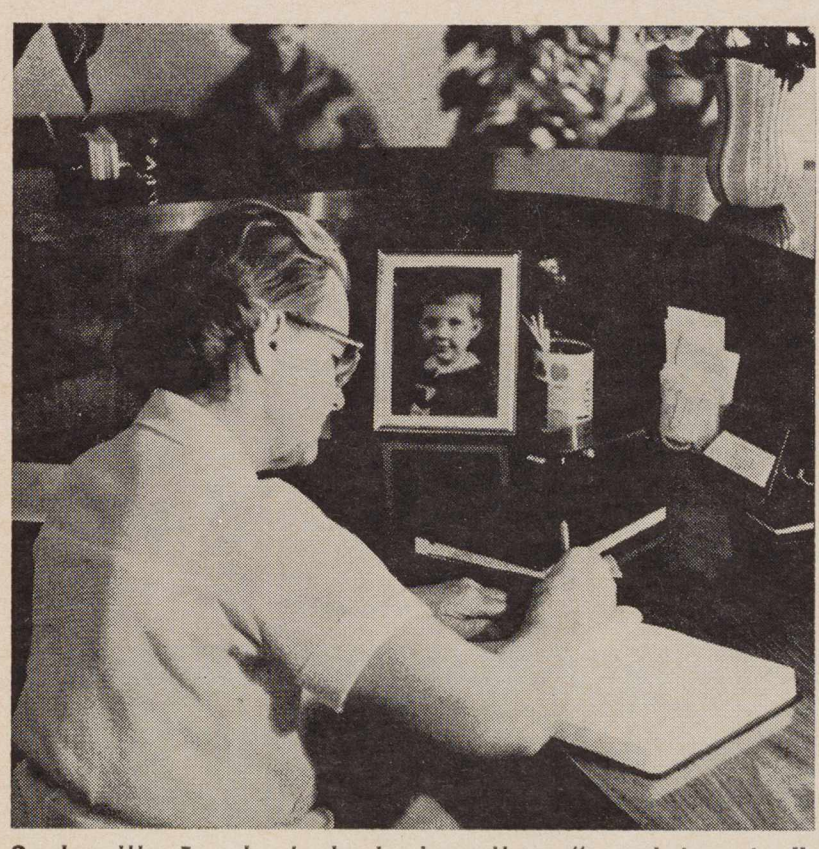

S. Jurgilienė sekretoriauja ir priima "appointmentus".

Dr. and Mrs. Jurgilas at wiork in their office and laboratory, Granada Hills, California.

Pasitraukęs nuo bolševikų okupacijos, Vakarų Vokietijoje vertėsi bendra medicinos praktika, Wuerzgo ligoninėj buvo moterų skyriaus vedėju. Nuo 1948 m., atvykęs į JAV, apsistojo Chicagoje ir čia kurį laiką dirbo Industrial Surgery. Didelę praktiką dr. Jurgilas įsigijo, dirbdamas pas prof. Apfelbachą asistentu jo privačiose klinikose.

Po eilės metų laikas buvo jau pradėti kurtis savarankiškai. Išlaikęs egzaminus į kelias valstybes, pasirinko Kaliforniją. Kas čia traukė? Žmonės, klimatas? Pionieriškos vakarų sąlygos? Lietuviui gydytojui, atvykus į svetimą kraštą, visur tenka eiti pionierišku keliu, viską pradėti iš naujo. Chicagoj, tiesa, daug lietuvių, gera dirbti tarp savųjų, bet nė vienas gydytojas negali bazuotis vien lietuviais. Kodėl tat nepabandžius, kur labiausiai augantis kraštas ir kur lietuviška kolonija kyla kaip ant mielių? Taip dr. Jonas Jurgilas su visa šeima ir atsikėlė į palmių ir apelsinų soduose skęstantį kraštą, išsinuomojo patalpas gražioje Granada Hills vietovėje, į šiaurvakarius nuo Los Angeles.

Lietuviai greit išgirdo jo garsą ir surado naujame premiesty Balto Beržo gatvę. Klijentų netrūko.

Per keletą metų ir gydytojui ir klijentams patalpos pasidarė per mažos, nepatogios. Ir štai šią žiemą (o tai gražiausias laikas Kalifornijoje) dr. Jurgilas persikėlė į nuosavus, patogiai, pagal jo paties nurodymus įrengtus namus prie plačios, didelės Chatsworth gatvės.

Sode dar yra likę apelsinmedžių. Vaisiais nukibę linksta šakos ir kaimynystėje. Tolumoje matyti kalnai, aplinkui nauji namai su gėlėtais žaliais žolės kilimais. Kur ne kur stiebiasi dangun palmė. Pakviestas daržininkas papuošė ir Jurgilų namo frontą, jau nebe dykuma ir kieme, į kurį iš salono veda plačios stiklinės durys. Iš klijentų priėmimo skyriaus p. Stasė Jurgilienė, dirbanti kaip sekretorė, mato savo butą, patio ir kiemą su jaunais kedrais, dekoratyvinėmis pušelėmis ir rojaus paukščiu, Kalifornijos valstybės gėle.

Dabar dr. J. Jurgilas gydytojo kabinetas, įrengtas su keliais skyriais, yra vienas moderniausių toje apylinkėje. Šalia puikus butas, koksai tik Kalifornijos klimato sąlygose galimas. Laukiamąjį ir saloną puošia liet. dailininkų paveikslai. Dr. Jurgilas nuoširdžiai remia lietuviškus reikalus, spaudą, literatūros žmones; jis yra vienas iš šių metų Liet. Rašytojų Dr-jos premijos mecenatų (b. r.)

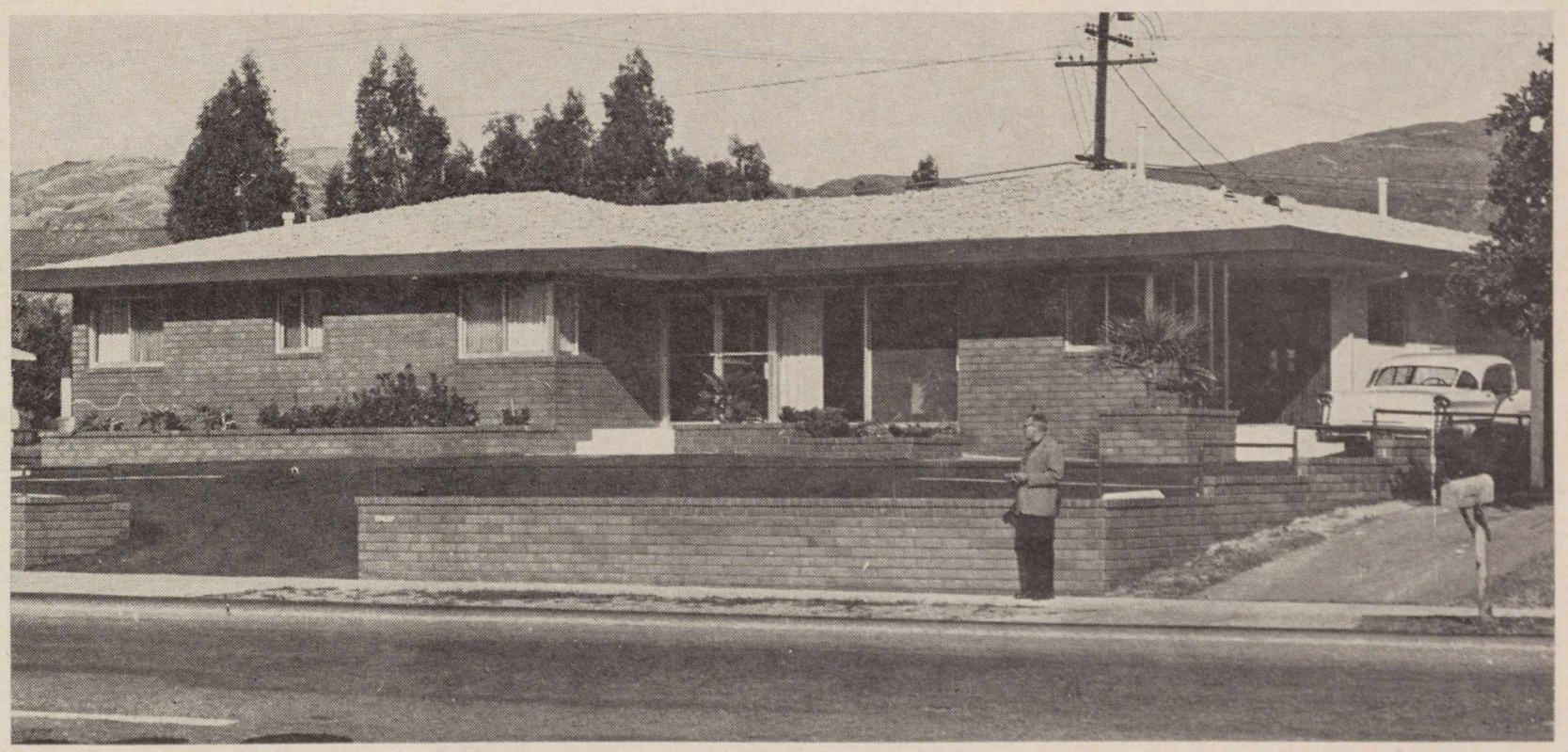

Dr. J. ir S. Jurgilų namų fasadas.
Residence and medical office of Dr. J. Jurgilas in Granada Hills.

Poetai Edgar Allan Poe ir Walt Whitman.

Edgar Allan Poe and Walt Whitman. Wax figures by Petras Vaškys. These and other wax figures are in Historic American Wax Museum in Philadelphia, created by Lithuanian artist Petras Vaškys.

LIETUVIS ATKURIA AMERIKOS ISTORIJOS ASMENIS

arba

Skulpt. P. Vaškio figūros Amerikos Istoriniame Muziejuje Philadelphijoje

P. Vaškys dirba prie M. Anderson biusto.

Pereitą vasarą birželio mėn. 29 d. Philadelphijoj buvo atidarytas Amerikos istorinis vaško muziejus buvusios Biržos Rūmuose.. Muziejus tėra tik apie 100 metrų nuo Laisvės Varpo, Nepriklausomybės Rūmų ir kitų istorinių Amerikos paminklų, kurie sudaro vieną iš labiausiai mėgiamų ir lankomų vietų. Jos neaplenkia net daugelis pasaulio vadų, lankančių šį kraštą..

Milijonai žmonių, praėję pro Amerikos Nepriklausomybės kūrimo šventoves, užsuks ir į šį istorinį muziejų, kur ras realius, "gyvus" šio krašto didžiuosius istorinius momentus ir asmenis, atkurtus iš fotografijų ir istorinių aprašymų.

Dar gerokai prieš atidarymo dieną miesto autobusai, traukiniai, gatvių sankryžos ir miesto pastatai pasipuošė reklamomis, garsinančiomis šį kultūrinį miesto laimėjimą.

Tą dieną ypač pakilia nuotaika sutiko Philadelphijos lietuviai, nes šio muziejaus kūrėjas buvo lietuvis skulptorius **Petras Vaškys,** prieš keliolika metų atvykęs į šį kraštą ir lietuvišku talentu gražiai pasireiškęs įvairių tautų kultūrinėj mozaikoj.

AUTORIUS-KŪRĖJAS

P. Vaškys gimė 1921 m. sausio 1 d. Kretingos aps. Keramiką ir skulptūrą studijavo Kauno Meno Mokykloj nuo 1939 iki 1944. Po karo studijavo skulptūrą Karališkoje Florencijos Meno Akademijoje 1945 — 1947 m. ir, persikėlęs į Romą, baigė Karališkąją Romos Meno Akademiją 1848 m., gaudamas skulptoriaus diplomą. Po to dar vienerius metus pasiliko toje pat akademijoje studijų pagilinti.

* * *

1948 m. P. Vaškys dalyvavo Jaunųjų Dailininkų Parodoje, kurią surengė Romos Universitetas. Šioje parodoje P. Vaškys gavo I-ją premiją už savo kūrinį "Moterys po kryžiumi".

Tais pat metais jis dalyvauja ir Biennale Arte Sacra di Novara, kur susilaukė labai gražių įvertinimų plačioj italų spaudoj, o tų pat metų rudenį vėl sėkmingai pasirodo Pabėgėlių Dailininkų Parodoje, surengtoje galerijoj "Roma".

1949 m. P. Vaškys persikelia į Ameriką, apsistoja Philadelphijoje ir čia įkūręs savo studiją, pradeda verstis privačia praktika. Pradžioje tenka pakelti kietoką naujakurio dalią. Vėliau gauna užsakymų iš pramonės įmonių. Gamina prototipus ir modelius komercinei įmonei, metalo, plastikos ir keramikos gaminiams.

1953 metais P. Vaškys dalyvauja Philadelphijos Dailininkų S-gos Parodoje. Nuo 1956 m. iki šiol dėsto Philadelphia Museum College of Art keramikos ir skulptūros skyriuose.

Rasdamas laiko, Vaškys kuria ir kitų darbų. Yra padaręs Kryžiaus kelius (kelios nuotraukos buvo ir LD žurnale); iš darbų granite pažymėtinas Vinco Krėvės antkapinis paminklas, kurį skulptorius įvykdė pagal arch. J. Muloko projektą.

1962 metais skulptoriui teko ypatingas darbas: jis kviečiamas pagaminti palaimintojo vyskupo Newman veidą vaške, kuris vėliau buvo įdėtas į stiklinį karstą su palaimintojo palaikais.

1963 m. sausio mėnesį iš daugelio kanadiečių ir amerikiečių varžovų, įvertinus pristatytus darbų pavyzdžius, Petras Vaškys gauna užsakymą pagaminti figūras naujai kuriamam Istoriniam Vaško Muziejui Philadelphijoje, kuris ir buvo atidarytas minėtą birželio 29 dieną.

Jei panašiam "Movieland Wax Museum" Kalifornijoje keli skulptoriai dirbo trejus metus, kol pagamino figūras, tai galima įsivaizduoti, kiek fizinių ir dvasinių jėgų reikėjo, kad toks milžiniškas darbas (100 figūrų) būtų atliktas laiku

Nukelta į 17 psl.

Iš Nepriklausomybės Deklaracijos paruošimo scenos: R. Sherman, B. Frankln ir T. Jefferson.

Preparations for the Declaration of Independence.

Washingtonas keliasi per Delawarą.

Washington crossing the Delaware. Wax figures by P. Vaškys

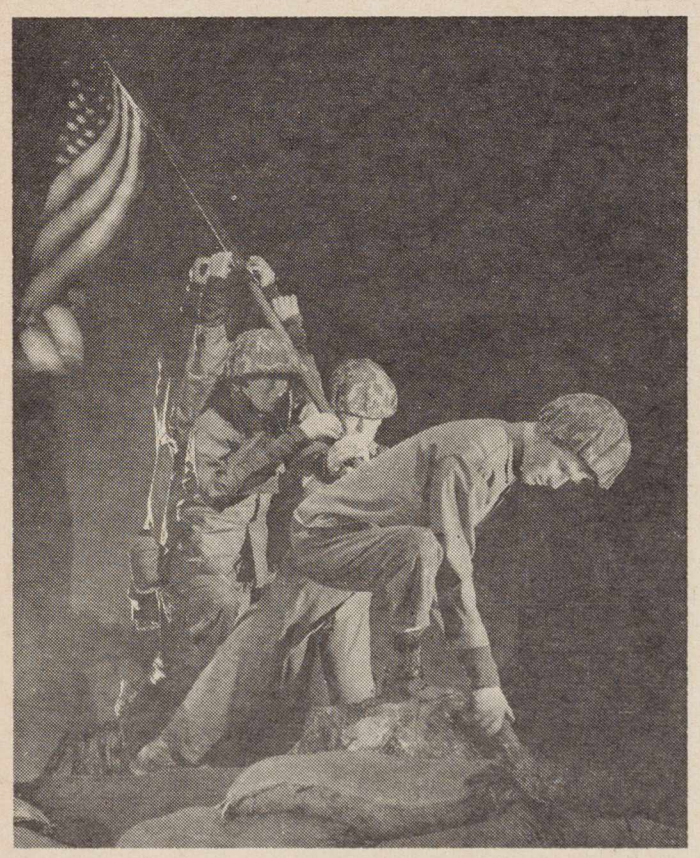

Vėliavos iškėlimas ant Mount Suribachi.

Flag raising at Mt. Suribachi.

Rašytojas Mark Twain.

Mark Twain.

A. Graham Bell, telefono išradėjas.

A. Graham Bell.

MARIUS KATILIŠKIS

1963 metų Lietuvių Rašytojų Draugijos grožinės literatūros premija paskirta Mariui Katiliškiui už beletristikos knygą "Šventadienis už miesto" (Terros leidinys). Premija įteikiama Literatūros šventėje Los Angeles mieste bal. 5 d. šv. Kazimiero parapijos salėje.

The 1963 Lithuanian Writers' Associations' prize for fiction was awarded to Marius Katliškis, for his book "Sunday Outside Town". The prize will be presented on April 5th in Los Angeles, Calif.

KĄ SKAITYS MŪSŲ VAIKAI?

Knygų spinta daugelyje namų — mažiausiai reikalingas baldas. Juk puikiai apstatytu salionu, patogiu miegamuoju ar modernia virtuve daug labiau galima nustebinti svečią, negu kokia tai knygų "atažerka". Kam trumpinti dieną su "Trumpa diena", kai gyvenimas ir taip trumpas, o malonumų begalės, kam gaišti "Vidudienio soduose", kai pilnos krautuvės gražiausių vaisių ir kam tūnoti "Namuose ant smėlio", kai puošniausios vilos kyla ant kalnų uolų?

Namuose be knygos neišgirsi nė lietuviško klausimo: "Ką skaitys mano vaikas?" Čia vaiko žaislų kambarėlyje rasi miniatiūrinius lenktynių automobiliukus, raketų modelius ar elektroniškai kontroliuojamus traukinėlius. "Nekalbėk apie girgždančias svirtis", kartą viešai su pasididžiavimu citavo savo šešiametį sūnų vienas raštingas žmogus, "aš noriu žinoti apie raketas į mėnulį". Ir taip iš lietuviškos žemės į svetimuosius mėnulius išskrenda mūsų priauglis, kurio nebeprilaiko gimtojo žodžio traukiamoji jėga. "Išėjusiems negrįžti — vieną iš savo puikiųjų knygų pavadino rašytojas Marius Katiliškis. Tolimas kelias grįžti palikusiems Nemuno krantus, bet dar tolimesnis tiems, kurie dvasiškai išmesti į svetimas orbitas.

— "Bet iš tikro, ką skaitys mūsų vaikas?" — nuoširdžiai baiminasi jauna lietuviška šeima, kurios namų knygų spintoje rasi premijuotų ir nepremijuotų romanų, poezijos, mokslo, filosofijos ir kt. turinio lietuviškų knygų, — juk vaikams lietuviškos literatūros taip maža išleidžiama.

Maža, tiesa, bet negalima sakyti, kad nieko. Sumažinti tokių šeimų rūpesčiams, patekiame gal ir ne visai pilną vaikų skaitybai tinkamų knygų sąrašą. Visos tame sąraše išvardintos knygos ir knygelės parašytos laisvųjų lietuvių rašytojų ir išleistos laisvajame pasaulyje. Jei kurių laidos išsisėmusios, nesunku, žinoma, būtų jas pakartoti, jei tik pareikalavimas būtų.

Pradėkime nuo **poezijos:**

Vytė Nemunėlis: Meškiukas Rudnosiukas, Tėvų nameliai, Mažoji Abėcėlė, Pietų vėjelis, Lietuvai tėvynei, Po tėvynės dangumi.

L. Žitkevičius: Saulutė debesėliuos.

Stasys Džiugas: Kiškiuko vardinės, Neklaužados.

V. Šimaitis: Vyturėliai laukuos.

J. Narūnė: Gintaro takais, Jaunieji daigeliai.

P. Imsrys: Vilkas meškeriotojas.

Prozos ir scenos veikalėliai:

Vyt. Tamulaitis: Svirplio muzikanto kelionės.

A .Vaičiulaitis: Auksinė kurpelė.

J. Jankus: Po raganos kirviu, Kareivis Matatutis.

S. Zobarskas: Doleris iš Pittsburgo, ir eilė anksčiau išleistų pasakų.

A. Giedrius: Lekučio atsiminimai, Tėvų pasakos, Užburti keliai, Tėvelių pasakos, Murklys.

Alė Nakaitė: Nunešk, upeli, žąsų vargus.

P. Andriušis: Vabalų vestuvės.

J. Švaistas: Petras Širvokas, Aukso kirvis.

Dr. J. Balys: Lietuviškos pasakos.

A. Vambutas: Trys sakalai.

D. Bindokienė: Keturkojis ugniagesys (ką tik Lietuvių Dienų išleista knyga).

Nijolė Jankutė: žebriuko nuotykiai miške.

S. Tomarienė: Saulės vestuvės.

L. Dovydėnas: Gyveno kartą karalius, Pabėgėlis Rapsiukas.

Balė Voveraitė (Vaivorytė): Vilkrakių vaikai, žirgonė ir Gailė, Lietuvos keliu, Nardžio pulkas.

N. Butkienė: Dvynukės, Velykų pasakos.

V. Frankienė: Karalaitės Gintarės ilgesys.

St. Džiugas: Keturi valdovai.

Gulbė karaliaus pati, liaudies pasaka, iliustr. V. Petravičiaus.

J. Narūnė: Gintarėlė.

Vertimai

Andersono pasakos, Grimų pasakos, Haufo pasakos.

Vyresniųjų vaikų ir jaunuolių skaitybai tinka šios knygos:

V. Pietaris: Algimantas.

St. Būdavas: Varpai skamba.

V. Krėvė: Raganius, Rytų pasakos, Dainavos šalies senų žmonių padavimai.

A. Vienuolis: Viešnia iš šiaurės.

R. Spalis: Gatvės berniuko nuotykiai, Ant ribos.

Letuvių rašytojų legendos padavimai:

Karaliaus vainikas.

Kun. P. Gavėnas: Jaunojo galiūno keliu.

A. Giedriaus Pasakėčios.

Nors nedaug, yra ir vertimų. Paminėsime tik M. Springborn: Paskutinis prūsų sukilėlis; Mark Twain: Princas ir elgeta; L. Žitkečiaus versti Sindbado nuotykiai ir kt.

Jaunimo skaitybai tinka visa eilė gan gausios mūsų memuarinės literatūros knygų.

Rūpestingos šeimos jau iš anksto (su vestuvių diena) pasirūpina užsisakyti Eglutę, kuri eina nuo 1950 metų, ir per tą laiką jau su darė 14 tomelių, tapusių nepamainomai vertingu įnašu į lietuviškąją vaikų literatūrą. Prie tų tomelių nuolatos galima grįžti. Paaugę ir įpratę skaityti vėliau prie jų grįžta patys vaikai.

Keturi "Lietuvių literatūros" tomai gausiai patiekia rinktinės mūsų literatūros pavyzdžių ir juos puikiai galima panaudoti ne vien tik tiesioginiam lituanistinės mokyklos reikalui, bet ir skaitybai. Tautiškai sąmoningų šeimų bibliotekėlėse šiems tomams būtinai turi būti skirta vietos. Pasižvalgius, ir daugiau knygų galima būtų rasti.

Vaikų literatūros klausimas visada buvo svarbus. Mažiesiems knygų niekada neperdaug. Jiems knygų leidimu reiktų visiems rūpintis, rašymą ir leidimą skatinti visais įmanomais būdais, bet pirmiausia— išpirkimu tų leidinių, kurių yra.

J. Kojelis

KNYGOS IR AUTORIAI

MIRĖ RAŠYTOJAS J. KAUPAS

Kovo 1 d. staiga širdies liga mirė rašytojas ir gydytojas Julius Kaupas, gyvenęs Detroite ir dirbęs kaip specialistas psichiatras.

Gimęs 1920 m. Kaune, baigė T. Jėzuitų gimnaziją. mediciną studijavo V. D. universitete, kurį baigė 1944 m. 1946 m. Tiubingeno un-te gavo daktaro laipsnį, vėliau Freiburge studijavo meną, filosofiją ir literatūrą. Į JAV atvykęs specializavosi psichiatrijos srityje.

Literatūroje reikštis pradėjo 1942 m. Rašė pasakas, noveles, kritikos straipsnius, apybraižas. Bendradarbiavo Aiduose, žiburiuose, Literatūros lankuose, Drauge, Naujienose, Lietuvių Dienose, Metmenyse ir kt. Redagavo akademinio jaunimo žurnalą "Šviesą".

Atskirai 1948 m. išėjo jo originalių pasakų knyga "Daktaras Kripštukas pragare", už kurią paskirta Liet. Raudonojo Kryžiaus jaunimo literatūros premija. Paskutiniu laiku buvo parengęs novelių rinkinį. Šiuodu jo beletristikos rinkinius ir kitus raštus bičiuliai išleis pomirtiniame J. Kaupo raštų leidinyje.

J. Kaupas buvo LRD narys, priklausė vadinamajai lankininkų grupei.

Leidžiami mirusio rašytojo Juliaus Kaupo raštai

Mirusio rašytojo ir daktaro Juliaus Kaujo draugai, pažįstami ir profesijos bičiuliai sudarė komitetą, telkti lėšoms ir išleisti pilną pomirtinę raštų laidą, kurion įeitų Juliaus Kaupo pasakos, anksčiau ilšeistos vardu "Daktaras Krypštukas pragare", prieš mirtį baigtas spaudai rengti novelių rinkinys, ryškesnieji straipsniai kultūrinėmis temomis ir literatūrinės vertės turį rašytojo laiškai.

Šiam užmojui realizuoti komitetan įeina: Valdas Adamkevičius, dr. Kazys Ambrozaitis, Kazys Bradūnas, Vitalija Bogutaitė, dr. Adolfas Damušis, dr. Juozas Girnius, Marius Katiliškis, dr. Vytautas Kavolis, Kęstutis Keblys, dr. F. M. Kaunas, Algimantas Mackus, dr. Vytautas Majauskas, dr. Vytautas Mileris, Henrikas Nagys, Alfonsas Nakas, Alfonsas Nyka-Niliūnas, Kostas Ostrauskas, prof. Justinas Pikūnas, Liūnė Sutema, dr. Vytautas Tauras, dr. Jonas Valaitis ir Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakulteto XX laida.

Aukas siųsti šiuo adresu: Valdas Adamkavičius, Tabor Farm, Sodus, Michigan 49126.

Juliaus Kaupo Raštams Leisti Komitetas

VAŠKO MUZIEJUS...

Atkelta iš 14 psl.

ir tiktai su būreliu kolegijos studentų talkininkų. Tiktai Mosėdy gimęs skulptorius galėjo turėti tiek ištvermės ir nervų! Garbė žemaičiam!

1953 m. su Julija Eitminavičiūte sukuria lietuvišką šeimą, šiuo metu gyvena Philadelphijos primiesty, turi gražią studija ir augina sūnų Petrą.

Tiek apie autorių — kūrėją.

MUZIEJUS

Vos tik įėjęs pro muziejaus duris, pasijunti beesąs ant laivo denio, plaukiančio į Naująjį Pasaulį. Tave "greenorių" sveikina per garsiakalbius, o šviesų efektai vandenyno bangas ir debesis varo atgal, ir pasijunti su laivu bejudąs pirmyn...

Išlipęs iš laivo pakliūni į šimttamečių medžių girią ir netrukus esi užkluptas indėnų. Nors garsiakalbiai ir perspėja, bet šiurpas nueina, kai staiga užmeti akį ant šalia esančių indėnų su akmenimis ir lazdomis rankose. Gerai tik, kad netoliese pamatai William Penn pasirašantį sutartį su jais. Šitos scenos žiūrovą tiesiog įtraukia į įvykių eigą, nes jis pats pereina veiksmo scenas, o šviesos ir garsiakalbiais duodami paaiškinimai visą veiksmą gražiai atbaigia.

Praeini pro Patrick Henry, Sam Adams, Paul Revere. Kiekvienas jų — charakteringose scenose — kovoje už savo krašto laisvę.

Preini Betsy Ross palange ir pro langą matai ją savo kambarėly besiuvančią pirmąją Amerikos vėliavą.

Seka penkių figūrų scena: Nepriklausomybės aktui Paruošti Komisija prie ruošiamo projekto — John Adams, Roger Sherman, Benjamin Franklin, Robert Livingston ir Thomas Jefferson.

Toliau "Spirit of 76" — trijų figūrų scena ir už jos didinga dramatinė kompozicija: Washingtonas keliasi per Delawaro upę. Tikras vanduo, plaukioja ledo gabalai, laivelis vos neskęsta, nešdamas Washingtoną, vėliavnešį ir irklininkus, laužiančius ledus ir sunkiai iriančius laivelį pirmyn. Scena 22 pėdų plačio, 44 pėdų ilgio. Vaizdas tikrai žavingas.

Istoriją kuria ne vien karo vadai, ar politikai. Svarbią vietą joje užima kultūrininkai ir kūrėjai, kartais pasukdami istorijos ratą gerokai nauja kryptmi. Viena tokių yra H. B. Stove, "Dėdės Tomo Trobelės" autorė vergų emacipacijos keturių figūrų scenoje. Čia poetai Edgar Allan Poe, Walt Whitman, čia klūpąs J. J. Audubon.

Toliau — generolai US Grant ir R. E. Lee pilietinio karo fronte. Pilietinio karo vaizdai perduodami kino filmo būdu. Filmą baigus, į sceną įvažiuoja natūralaus dydžio traukinio vagonas su A. Lincolnu, vykstančiu į Gettysburgą ir rašančiu savo kalbą.

Serija nesibaigia. Štai susitinkame su Mark Twain, B. T. Washington, T. Roosevelt, A. G. Bell, telefono išradėju, ir T. A. Edison — prie savo pirmo fonografo, kurį išrado 1877 metais.

Pirmasis Pasaulinis karas. Žiūrovas atsiduria apkasuose. Garsų ir šviesų efektai kelia šiurpą. Trijų figūrų scena iš tikrųjų žiauri. Taip, tai karas! Generolas Pershing stebi kautynes.

Widrow Wilson prie Baltųjų Rūmų.

1920 metų populiarieji: Charlie Chaplin, Jack Depsey — Gene Tunney, C. A. Lindbergh.

Oboulių pardavėjas, vaizduojąs depresijos laikus. F. D. Roosevelt skelbia keturių laisvių dlkearaciją.

Antrasis Pasaulinis Karas. Marinai iškelia vėliavą ant Mount Suribachi. Generolas D. D. Eisenhoweris džipe Vokietijoje.

Finale — Inauguracinis balius. Didžiulė devyniolikos figūrų scena. Čia sugrupuota daugelis buvusių prezidentų su žmonomis, mokslininkų ir kt. Vienos figūros šnekučiuojasi, kitos šoka ant besisukančių platformų. Čia matai A. Einsteiną, E. Rooseveltienę, W. H. Taftą, E. Donelsoną, H. Trumaną su žmona, J. F. Kennedy su žmona, J Glenną, Lincolną su žmona, Dolley Madison, markizą Lafayette. G. Washingtoną, A. Jacksoną, F. F. Clevelandą, solistę Anderson ir kt.

Figūros ir gamybos technika

Visos figūros atliktos pasigėrėtinai. Skulptoriaus technika naudota visai nauja. Visi portretai, kaip paprastai, buvo modeliuoti studijoje molyje, bet vėliau specialiai gamintomis formomis išgauta odos porų imitacija, kas portretus ir figūras daro labai "gyvus". Taip pat ir dažymas. Nenaudotas grimas, kuris užmaskuoja odos poras. Panaudotas dažas, kuris jungiasi su vašku, duodamas toną, bet nepalikdamas dažų sluoksnio. Figūros vaizduojamos veiksme ar judesy ir sudaro natūralų vaizdą.

Kiti įrengimai ir priemonės

Drabužiai, jų spalvos, medžiagos ir papuošalai — viskas duplikatas originalių istorinių kostiumų ir aprangos. Šiais dalykais rūpinosi specialios firmos, tampriai bendradarbiaudamos su skulptorium. Apšvietimą rengė specialistai iš Meksikos. Prožektorių šviesa daugiausia duodama iš viršaus. Bendras vaizdas geras, bet vietos galėtų būti žymiai daugiau. 16 000 kv. pėdų grindų ploto tokiam figūrų ir scenų skaičiui atrodo permaža. Bet ne erdviau jaučiasi ir Hollywoodo žvaigždės vakso muziejuje Kalifornijoje.

Muziejaus įrengimas, spėjama, kaštavęs tarp 250,000 ir 500,000 dol., neįskaitant patalpų, kurios nuomojamos.

Muziejuje viešpatauja rimtis. Savininkai, prieš steigdami šį muziejų, aplankė to tipo muziejus Europoje ir Anglijoje, pasekė jų pavyzdžių, pasinaudojo skulptoriaus patarimais ir sudarė nuotaiką, tinkančią "Amerikos legendai". Komercinio-pramoginio kelio, kaip čia įprasta, nesivaikyta.

Vietinė amerikiečių spauda gražiai sutiko muziejaus atidarymą ir plačiai paminėjo. Philadelphia Inquirer, Evening Bulletin, Philadelphia Daily News, US Review, Bristol Daily Courier ir kt. gražiai įvertino mūsų skulptoriaus darbą, aiškiai pabrėžė P. Vaškio lietuvių tautybę ir pažymėjo, kad jis neseniai atvykęs į šį kraštą.

Skulptoriaus Petro Vaškio įnašu į JAV-bių kultūros istoriją su pagrindu gali didžiuotis visi lietuviai. Tai jau ne eilinis darbas ir neužmirštamas su ta diena.

A. Juozapavičius

Studentai N. Zeladijoj...

Atkelta iš 10 psl.

te, kad mes nieko nežinome! Mūsų kraštai Lietuva, Latvija, Estija patys pirmieji buvo Sovietų imperializmo užpulti, mūsų žmonės tremiami, kankinami, šaudomi! Ar mes neturime perspėti kitų kraštų, kad jų neištiktų toks pat likimas, kaip mūsų Rytų Europoje, ar mes galime šiandieną tylėti?!. Tyla įsiviešpatavo didžiojoje universiteto salėje. Buvau susijaudinęs ir, atsisukęs į vyresniuosius kolegas — jų tarpe buvo keli lenkiukai, buvę Sovietų ištremti į Sibirą, — liepiau jiems atsistoti ir dar kartą tariau: — Mes žinome, ką mes darome, mes pažįstame Sovietų Rusijos apgaulę, bet Tamsta ne! Salė mums pradėjo garsiai ploti. Dr. Finley buvo aiškiai sumišęs, jis pradėjo atsiprašinėti ir tarė: Mes nesutinkame su Sovietų Rusijos politika Rytų Europoje ir jų žiaurumais...

Socialistų mitingas jiems pasibaigė liūdnai. Aucklando dienraščiai detaliai aprašė mūsų "dialogą", o universitete dar porą savaičių truko karšti ginčai. Po to susirėmimo dr. Finley pasidarė draugiškas, sutiktas gatvėje ar koncertų salėse, sveikindavosi, kalbindavo, o iš Darbiečių partijos pradėjau gauti pakvietimus į jų susirinkimus.

Dėl to įvykio nenorėjau pasigirti. Taip daryti buvo mūsų visų pareiga. Gerai, ar blogai, bet darėme, kaip išėjo ir kaip sugebėjome. Aucklando universitete buvo keletas šimtų svetimšalių studentų, daugiausia iš Pietryčių Azijos kraštų; mes jiems dažnai pasakodavome apie Sovietų Rusijos niekšybes ir mūsų kraštų pavergimą. Mes su jais palaikydavome labai draugiškus santykius, rengdavome koncertus, paskaitas, išvykas ir kitokius pasilinksminimus Dviejuose pirmuose koncertuose (berods, 1959 ir 1961 m.) mes dalyvavome su tautiniais šokiais, kadangi mmus trukdavo ypač merginų, tai talkininkaudavo buvusios gimnazistės. Štai keletas iš ano meto "veikėjų": Audronė Cibulskytė, dabar sėkmingai baigusi mokytojų seminariją Aucklande; Nata Liutikaitė, gailestingoji sesuo, šiuo metu keliaujanti po Europą; Aldona Žiginskaitė ir Dalė Niperaitė, abi dabar atsikėlusios į JAV-bes, pirmoji Los Angelėse moko moderniuosius šokius, antroji — sekretoriauja New Yorke; Milda Babrauskaitė ir Jurgis Pečiulaitis, abu likę ištikimi Aucklandui, palikę N. Zelandijoje; Mindaugas Palubinskas, savo pritaikomo meno žiniomis mums dažnai padėdavęs, o reikalui esant ir pašokdavęs, paskutiniu laiku išvyko Australijon pasižvalgyti.

Atrodo, kad mes su latviais universitete būsime pradėję tautinių vakarų tradiciją, kuri Students' International draugijos prieglobstyje plačiai paplito ir išgarsino tą draugiją ir šiuos parengimus toli už universiteto sienų.

Mūsų vakaro programą sudarė paskaita iš Lietuvos ir Latvijos valstybių istorijos, paliečiant tų kraštų kultūrą ir iškeliant šių dienų rusiškos okupacijos problemas. Rodėme nejudomą Lietuvos miestų ir vaizdų filmą (pagamintą Pietų Australijos Švietimo Ministerijos, be abejo, lietuvių tremtinių pastangomis), pašokome keletą tautinių šokių, o broliai latviai padainavo. Po to sekė tautinių valgių vakarienė, apie kurią ilgai kalbėjo ne tik joje buvę studentai, bet ir keli lektoriai. Vakarienę parengė mūsų mamos ir tetos. (Indų joms plauti nereikėjo, nes N. Zelandoje yra paprotys, kad svečiai šeimininkams padeda indus suplauti.).

Drauge su šiuo vakaru universiteto bibliotekoje surengėme lietuvių-latvių knygų, monetų, pašto ženklų, puošmenų ir tautodailės parodėlę. Nebuvo ji didelė, bet gražiai išdėstyta ir atitinkamais užrašais paaiškinta. Ten pat bibliotekoje daug ką patraukė lietuvių dailininkų (H. Šalkausko, V. Rato, A. Vaičaičio ir T. Zikaro) grafikos rinkinys, kurį anksčiau buvau parsigabenęs iš Australijos. Tas pats, tik daugiau praplėstas rinkinys buvo išstatytas Aucklando ir Invercargill U. miestų meno galerijose.

Dar prieš šį platesnio masto tautinį pasirodymą, mes palaikydavome gerus santykius su universiteto ir miesto bibliotekos vedėjais. Keliais atvejais buvome dovanoję abiems bibliotekoms lietuviškų knygų ir patys jų reikalavome bei nurodydavome naujai pasirodžiusius veikalus. Nemažai jų abi bibliotekos įsigijo ir taip per penketą metų lituanistinių knygų skaičius anglų kalba žymiai pakilo. Be to, universiteto bibliotekoje yra keliolikos metų "Lituanus" rinkinys.

Abi bibliotekos mums visuomet buvo pasirengusios patarnauti. Pvz. N. Z. Lietuvių Bendruomenei rengiant savo veiklos dešimtmečio minėjimą, Acuklando miesto biblioteka paskolino spaudai reikalingus pastovus, kitais metais Vasario 16-sios proga leido man savo centriniuose rūmuose surengti lietuviškų knygų ir tautodailės parodą, su lietuviškais istoriniais žemėlapiais, herbais ir vėliavomis. Tos parodos aprašymas su iliustracija tilpo spaudoje, pažymint, kas yra Vasario 16 ir kokia yra šiandieninė Lietuvos padėtis.

Bibliotekos padėjo mums, o mes jų irgi neužmiršome. Aucklando universiteto bibliotekai dovanojome vieną kūrinį iš lietuvių dailininkų rinkinio, o kitą padovanojo Students' International draugija. Tie du lietuvių dailininkų darbai —H. Šalkausko "Derliaus fragmentai" ir T. Zikaro "Figūros" po pusmečio dingo iš universiteto bibliotekos, tarsi į vandenį būtų įkritę. Tik vėliau paaiškėjo, kad šiedu darbai labai patiko meniškų jausmų nestokojančiai profesūrai... Paveikslai atsidūrė universiteto profesorių svetainėje. Bet nemažiau meną mėgstantieji studentai šį "nuklydimą" pastebėjo ir per universiteto laikraštį pareikalavo abu paveikslus grąžinti bibliotekai, nes dedikacijoje buvo aiškiai įrašyta: "Presented to the University Library by the Lithuanian Students at the University of Auckland". Profesoriai kapituliavo" — paveikslai buvo grąžinti į bibloteką.

Tokios buvo mūsų, naujazelandiečių lietuvių studentų pastangos propaguoti lietuviškuosius reikalus.

Grabnyčių dieną, vasario 2, visos Romos kolegijos įteikė po žvakę šv. Tėvui. Nuotraukoje matome šv. Kazimiero Kolegijos rektorių prel. Ladą Tulabą (deš.) ir paskiausiai į kolegiją įstojusį klieriką J. Longą iš Brocktono, kalbantis su popiežiumi Palium VI. Ta proga popiežius perdavė linkėjimus Lietuvai ir pasidžiaugė einančiais į dvasinį pašaukimą.

Šv. Tėvas neseniai suteikė šv. Kazimiero kolegijai pontifikalinės kolegijos teises. Per kolegiją nuo 1945 m. perėjo 111 klierikų ir kunigų studentų; įšventinta 40 kunigų, įgijo doktoratus 30 ir licencijatus 28 kunigai.

Kolegijoj viešpatauja lietuviška atmosfera. (v. j.)

Rt. Rev. L. Tulaba in an audience with Pope Paul VI.

Smuikininkas P. Matiukas ir A. Kučiūnas atlieka A. Račiūno sonatiną smuikui ir fortepionui sol. V. Grigaitienės pagerbimo koncerte.

VEIDAI IR VAIZDAI

(ILIUSTRUOTA KRONIKA)

Menininkų grupė po solistės V. Grigaitienės minėjimo koncerto Chicagoje kovo 8 d. Jaunimo Centre. Iš kairės: J. Bertulis, sol. S. Pautienienė, A. Kučiūnas, P. Matiukas, sol. P Bičkienė, Č. Rukuiža, Vl. Jakubėnas, solistai A. Kutkus. A. Dičiūtė, J. Vaznelis, E. Rūkštelienė, S. Adomaitienė, Iz. Motiekaitienė, Algirdas Brazis. Foto V. Noreika

A group of artists after the commemoration program of soloist V. Grigaitienė, March. 8th in Chicago.

Cicero aukštesn. lituanistinės mokyklos mokytojai, tėvai ir bičiuliai dd. Petro ir Stefos Kisielių namuose š. m. kovo 8. Sėdi iš kairės: J. Žemaitis, J. Dočkienė, dir. Č. Grincevičius, mokyklos glob. prel. I. Albavičius, LB Chicagos apyg. pirm. inž. B. Nainys, S. Žemaitienė, S. Kisielienė, kun. P. Patlaba; II eilėj: dr. B. Ročkus, kun. Pr. Baltrūnas, LB Cicero apyl. pirm. L. Pračkaila, tėvų kom. pirm. S. Ingaunis, A. Žukauskienė, dr. V. Šaulys, G. Ročkienė, S Butkus, V. Mičiulis; III eilėj: dr. P. Kisielius, dr. F. Kaunas, mokyt. A. Skridulis, mokyt. Ben. Babrauskas, A. Pračkailienė, B. Skorubskienė,, Šviet. vad. inž. Vyt. Galvydis, Kl. Žukauskas, Alg. Reivydis, inž. K. Dočkus. Foto V. Reivytis

Teachers, parents and friends of the Cicero Lituanistic School at the home of Dr. and Mrs. P. Kisielius.

Religinio meno parodos Chicagoje rengėjai: ALRK Federacijos Komiteto vicepirm. kun. A. Stašys, parodos vykdytojas inž. M. Ivanauskas, Garbės komiteto nariai — prel. Ign. Albavičius ir inž. A. Rudis, parodos globėjas kun. E. Abromaitis, Komiteto ir Federacijos c. vald. pirm. K. Kleiva ir narys J. Palubinskas. (Plačiau apie parodą — kitame LD nr.).

Religious art exhibit sponsors, organizer and honorary members.

IŠ VASARIO 16 MINĖJIMO PAS SAVE IR SU AMERIKIEČIAIS

Delegacija pas Conneticuto gubernatorių John Dempsey Vasario 16 proga. Birutė Zabulienė Joseph Thomas, kun. Paulius Sabulis, Antanas Gruzdys, gubernatorius J. Dempsey, Algimantas Dragunevičius.
..Birutė Zabulienė laiko lietuvių tautinę vėliavą, kuri vasario 16 d. buvo iškelta Connecticuto sostinėj Hartforde šalia JAV vėliavos.
Lithuanian delegation paying a visit to Governor John Depsey of Conn.

Kongresmanas J. Fulton atvyksta į Pittsburgo Alto skyriaus rengtą Vasario 16 minėjimą. Su juo matyti kun. V. Lubauskas ir V. J. Količienė.

Pittsburgo vyskupas J. E. J. Wright atvyksta į Pittsburgo Alto skyriaus surengtą Vasario 16 minėjimą.

Minėjime dalyvavo taip pat vysk. Vincentas Brizgys, lydimas ir globojamas kun. klebono W. Karavecko. Minėjime jis tarė jautrų žodį.

Kongresman J. Fulton, Bishop J. J. Wright and Bishop V. Brizgys attended February 16th commemoration program, sponsored by American Lithuanian Council, Pittsburgh Division.

Gary, Ind., miesto meras Martin A. Katz Vasario 16 proga pasirašo prokiamaciją, skelbiančią vasario 16 — LIETUVIŲ DIENA. Prie pasirašymo— Alto atstovai: iš kairės kun. dr. I. Urbonas, A. Vinick, pirm., meras Martin A. Katz, A. Neinienė, J. Petrites.

Mayor Martin A. Katz of Gary, Ind., signs a proclamation naming Feb. 16th as Lithuanian Day.

Lietuvių atstovai pas Michigano gubernatorių George E. Romney, kuris išleido proklamaciją, skelbiančią Vasario 16 Lietuvių Diena.
Iš kairės: E. Paurazienė, J. Kowalskis, Daiva Bajorūnaitė, Algis Zaparackas, žibutė Zaparackaitė, R. Valatka, F. W. Stanevičius, Audronė Tamulionytė, Algis Alantas, R. Valatka, Jr., Ann Valatka.

Lithuanian representatives with Gov. George E. Romney of Michigan, who proclaimed February 16th Lithuanian Day.

LSS c. vald. pirm. Algis Zaparackas, Michigano senatorius Philip A, Hart, Jonas Matulionis, Detroito miesto atstovas R. Reppke ir Detroito Lietuvių Organizacijų Centro pirm. R. J. Valatka Vasario 16 minėjime Detroite.

Foto S. Butkus

Representatives of Lithuanian organizations and guests during the Feb. 16th celebration in Detroit, Mich.

ŽMONĖS, DATOS IR DARBAI

LIETUVIŲ DIENOS
Kovas 1964

LD PALAIKYMUI AUKOJO

Dr. A. Aželis, University Heights, Ohio — $8.00; **B. Bujokienė,** Winnipeg, Canada — $5.00; **E. Grigaitis,** Omaha, Nebr. — $3.00.

Parėmusiems LD leidimą administracija širdingai dėkoja.

— **Elena Tumienė,** buvusi "Lietuvių Dienų" anglų kalbos redaktorė, kovo 30 d. University of Southern California apgynė disertaciją ir gavo Filosofijos daktaro laipsnį.

Gimnaziją baigusi 1937 m. Lietuvoje, E. Valiūtė Tumienė vėliau studijavo V. D. universitete Kaune, Vilniuje, Koenigsberge ir Hamburge. 1954 Immaculate Heart kolegiją Los Angelėse A. B. laipsniu baigė 1954. 1958 m. gavo A. M. laipsnį. Dėstė anglų kalbą, pasaulinę ir lyginamąją literatūrą Immaculate Heart kolegijoje, University of S. California ir kt. Lietuvių spaudoje reiškiasi kaip poetė, literatūros kritikė bei teoretikė. 1958 m. LD leidykla išleido E. Tumienės poezijos rinkinį "Karaliai ir šventieji". Dabar ji turi parengusi naują poezijos rinkinį.

— Grįždamas iš Australijos Romon, Šv. Kazimiero kolegijos rekt. **prel. L. Tulaba** Velykų šventes praleido Los Angelėse. Kovo 30 d. garbingas svečias buvo užsukęs LD leidyklon. Čia tarp kitų reikalų atnaujino prenumeratą sumokėdamas už dvejus metus į priekį seselei Teresitai, kuri mokytojauja Šv. Širdies Kolegijoje Honolulu mieste, Havajuose. Redakcijai prel. Tulaba pažadėjo parūpinti keletą reportažų iš Romos pasižymėjusių lietuvių ir iš Palestinos, kur prie Kristaus grabo bažnyčios tarnauja vienas lietuvis vienuolis.

— Los Angeles Alto skyriaus metiniame susirinkime kovo 22 d. išrinkta į naują valdybą: B. Čiurlionis, J. Kojelis, S. Kungys, Z. Brinkienė, K. Liaudanskas, E. Devenienė ir A. Bulota. Naujai išrinktoji valdyba pareigomis pasiskirstys.

— Šeštadienį prieš Atvelykį, bal. 4 d. 7 val. vak. Šv. Kazimiero par. salėje L. A. Dramos Sambūris kartu su Vasario 16-tos gimnazijai remti 105-ju būreliu, vad. J. Puikūnienės, stato **Vytauto Alanto** 2-jų veiksmų pjesę "Kyla vėtra ūkanose."

Vaidina: Danutė Vebeliūnaitė, Juozas Raibys, Liudas Medelis, Vladas Gilys, Vincas Dovydaitis ir Jonas Janušauskas.

Režisierė Dalila Mockienė, padėjėjai, K. Šakys ir S. Batkienė. Dekoracijos Algio Žaliūno.

Visos šio vakaro pajamos skiriamos Vasario 16 gimnazijai remti, Autorius Vytautas Alantas taip pat atsisakė nuo priklausančio jam honoraro $50.00, atiduodamas jį Vasario 16 gimnazijai remti.

— **Stasys Goštautas,** meno kritikas, nuo pavasario semestro gilina studijas Fordhamo universitete New Yorke. Jis taip pat dirba United Press International įstaigoje.

LITERATŪROS ŠVENTĖ

Lietuvių Rašytojų Draugijos premijos įteikimas ir Donelaičio 250 m. minėjimas

Įvyksta balandžio 5 d., Atvelykio sekmadienį, 12 val. 30 min. po pietų Los Angeles Šv. Kazimiero par. salėje.

Firmoje programos dalyje Lietuvių Rašytojų Draugijos skiriamos metinės grožinės literatūros premijos įteikimas. Laureatas **Marius Katiliškis** pasakys savo žodį. Bus skaitoma iš premijuotos knygos "Šventadienis už miesto"; skaitys Dalila Mackialienė.

Premijos sumą (500 dol.) sudėjo Los Angeles lietuviai: **dr. J. Jurgilas, A. Markevičius, A. Skirius** ir **Liet. Bendruomenės Apylinkė.**

Kristijono Donelaičio, pirmo didžiojo lietuvių poeto, 250 metų nuo gimimo sukakčiai paminėti dalyje bus Juozo Tininio paskaita apie "Metų" poemą; bus skaitoma poemos vertimai latvių, estų, vokiečių, anglų, lenkų, rusų ir kitomis kalbomis; naudojantis K. Donelaičio užrašais, laiškais ir kitais raštais, bus aptartas Donelaitis kaip žmogus ir kaip kūrėjas.

Lietuvių Rašytojų Draugijos valdybą sudaro Los Angelėse gyveną draugijos nariai: Bern. Brazdžionis, pirm., Br. Raila, vicep. Alė Rūta, sekr. ir J. Tininis, iždininkas.

Los Angelėse dar yra du revizijos komisijos nariai: E. Tumienė ir J. Švaistas-Balčiūnas.

Dailiųjų Menų klubas paminėjo M. Biržišką, K. Jurgelionį ir Faustą Kiršą

Dailiųjų Menų klubas, kurio nariai (rašytojai, dailininkai, muzikai ir kt.) paprastai veikia uždarame ratelyje, kovo 7 surengė trijų neseniai mirusių rašto žmonių paminėjimą platesnei visuomenei. Programa vyko Lietuvių namuose. Referentai buvo B. Raila, J. Švaistas ir Bern. Brazdžionis. Minėjimą pravedė J. Tininis, klubo pirm.

Po to įvyko klubo narių susirinkimas, kuriame nauju nariu priimta dr. Marija Gimbutienė. Svečių tarpe dalyvavo latvių rašytojas Anšlavs Eglitis.

— Los Angeles ramovėnai, birutininkės ir kitos organizacijos kovo 21 d. gausiai susirinkę paminėjo ramovėno **K. Liaudansko** 75 metų sukaktį. Ats. maj. K. Liaudanskas yra veiklus LB Vakarų Apygardos pirmininkas ir kitų valdybų narys.

— **Antanas Mažiulis,** vienas iš L. Enciklopedijos redakcijos narių, nuo 1964 m. pradžios pakviestas redaguoti žurnalą "Į Laisvę". Kiti redakcijos nariai: dr. A. Musteikis ir dr. A. Klimas. Naujosios red. adr.: A. Mažiulis: 56 Thomas Park, So. Boston, Mass. 02127.

—**Dr. Juozas Girnius** iš Bostono Detroito Tarptautinio Instituto patalpose kovo 8 d. skaitė paskaitą "Krikščionio laisvė".

L. ŽURNALISTŲ C. VALDYBA

korespondenciniu būdu išrinkta: kun. V. Bagdanavičius, A. Gintneris, V. Kąsniūnas, Vl. Mingėla ir Pr. Šulas; centro valdybos būstinė Chcagoje; Kontrolės komisijon išrinkta: Nakas, Kutkus ir Marija Sims; būstinė Detroite. Į Garbės Teismą išrinkta: Pr. Raulinaitis, A. Skirius ir J. Tininis; būstinė Los Angeles mieste. Balsavo daugiau kaip 130 laisvajame pasaulyje gyvenančių lietuvių žurnalistų.

DAILĖS PARODOS

— **Jono Andrašiūno** paveikslų paroda bus atidaryta šių metų balandžio 11 d. 5 val. po pietų Lietuvių Namų salėje, 4423 Santa Monica Blvd., Los Angeles, Calif. 90029.

Paroda truks ištisą savaitę, t. y. nuo bal. 11 iki bal. 18 d. (šeštad.).

Paroda bus atidaryta: atidarymo dieną — iki 8 val. vak.; sekmadienį, bal. 15 d. — nuo 12 val. dienos iki 8 val. vakaro; kitomis dienomis — nuo 6 val. p.p. iki 8 val. vakaro.

J. Andrašiūnas, laisvalaikiu mėgęs piešti, tobulinosi pas kelis mūsų dailininkus, įsigijo techniką ir ėmė reikštis kaip realistas, tematikai imdamas daugiausia gamtovaizdžius. Dalyvavo keliose amerikiečių parodose Los Angeles mieste. Pernai metais priimtas į Liet. Dailininkų Sąjungą Chicagoje ir dalyvavo jos parodoje Chicagoje.

— Kovo 11 d. uždaryta daugiau kaip mėnesį trukusi **J. Pautieniaus** paroda Federal Savings patalpose Chicagoje.

— Kovo 15 d. atidaryta Detroite **J. Pautieniaus, V. Petravičiaus** ir **Stasės Smalinskienės** darbų paroda.

— Kovo 16 — 22 d. surengta **Algimanto Kezio, SJ,** foto nuotraukų paroda Fordhamo universitete; ta pati paroda perkelta į Apreiškimo parapijos salę Brooklyne.

— Amerikos Ambasada Tokijo mieste, Japonijoje, surengė **Romo Viesulo grafikos paroda.** Išstatyta 25 dailininko darbai. Išleistas parodos katalogas anglų ir japonų kalbomis su informacija apie dailininką ir dviem reprodukcijom.

— **Romo Viesulo** du grafikos darbai buvo išstatyti IBM Galerijoje New Yorke. Parodoje buvo 30 dabarties grafikos darbų.

— Clevelande buvo surengta **Kzimiero Žoromskio** kūrinių paroda. Buvo išstatyta 30 darbų, nupirko lankytojai 16.

— Balandžio 26 d. atidaroma Clevelande **Br. Murino** kūrinių paroda.

SCENOS VAIDINIMAI

— Kovo 15 d. Marquette Parko Lituanistinė mokykla suvaidino **D. Lipčiūtės-Augienės** 3 veiksmų įscenizuotą pasaką "Užburti vaikai". Režisavo Z. Kevalaitytė-Visockienė. Talkininkavo: dail. V. Balukienė— kostiumų eskizai, G. Giedraitienė— baletas, A. Martienė — tautiniai šokiai, dail. J. Daugvila — dekoracijos, F. Strolia — dainos.

— Balandžio 11 d. šv. Jurgio par. salėje Brooklyne pakartota **V. Alanto** 3 veiksmų komedija "Buhalterijos klaida", Rež. Vl. Sabalienė iš Rochesterio, kur įvyko šio vaidinimo premjera praėjusį pavasarį. Vasario 29 d. veikalas sėkmingai suvaidintas Toronto Prisikėlimo parapijos salėje.

— Bal. 5 Chicagoje V. D. Šaulių kuopa Lietuvių Auditorijoj stato **Petro Vaičiūno** 3 veiksmų, 4 paveikslų pjesę "Pražydo nuvytusios gėlės". Vaidinime dalyvauja jaunimas su šokiais ir dainomis.

Į L. Bendruomenės Tarybą kandidatuoja šie losangeliečiai:

Alė Rūta, dr. A. Avižienis, Žibutė Brinkienė - Balsytė, Rimt. Dabšys, Julius Jodelė, J. Kojelis, Jonas Kutra, I. Medziukas, V. Mikuckis, dr. P. Pamataitis, dr. P. Padalis, A. Skirius. Rinkimai vyksta gegužės 9-10.

P. V. RAULINAITIS

Real Estate-Insurance-Tax Returns

Notaro darbai; namų ir automobilių apdraudos; mokesčių apskaičiavimas; tarpininkavimas namus perkant ir parduodant; dokumentų vertimas.

NO 2-5433, Los Angeles 27, Calif.

Res.: 1972 N. Commonwealth Ave.

HELEN'S

HOUSE OF BEAUTY

HELEN MOCKUS-MOTUŠIS
5265 Fountain Ave.

HOLLYWOOD **California**
New Telephone: NOrmandy 5-3351

ANTANAS F. SKIRIUS

REAL ESTATE — TAX SERVICE
INSURANCE

Kreipkitės telefonu NO 4-2919

arba įstaigoje

4366 Sunset Blvd., Hollywood 29, Calif.

LD ŽURNALO ADMINISTRACIJA

širdingai dėkoja visiems, nedelsiantiems atnaujinti prenumeratą ir atsiųsti mokestį už 1964 metus.

NAUJOS KNYGOS

Atsiųsta paminėti

Vladas Šlaitas, **Antroje pusėje.** Ketvirtas poezijos rinkinys. Išleido "Šaltinis", 1964. 48 psl. Kaina 5 šilingai arba 1 doleris. "Šaltinis": 21 The Oval, Hackney Rr., London, E. 2, Great Britain.

Antanas Maceina, **Niekšybės paslaptis.** Antikristas istorijoje pagal V. Solovjovo pasakojimą, 294 psl. Išleido Ateitininkų Federacija, 916 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. Kaina nepažymėta.

Prof. dr. Juozas Eretas, **Tremtis — prakeikimas ar uždavinys?** . Atspaudas iš "Šaltinio" 1963 m. 5-6 nr. 16 psl. Kaina 1/6 ši. arba 20 ct.

Asmenų, dievybių ir didvyrių VARDYNAS. Surinko ir parengė Anis Rukas. 90 psl. Kaina nepažymėta.

Lietuvių religinio meno parodos katalogas. — Religious Art Exhibition. Lithuanian Artists, 1964. Nuo kovo 7 d. iki kovo 15. Šv. Kryžiaus bažnyčios galerijoje. Organizavo LRKSA. Kataloge yra dalyvių foto ir darbų nuotraukos.

Alfonsas Nevardauskas, **Pajūriais, pamariais.** Baltijos jūros pakraščių, Kuršių Neringos kopų, Kuršių marių ir Nemuno deltos aprašymai, gausiai iliustruoti. Išleista autoriaus lėšomis. Aplanko nuotrauka V. Augustino, Titulinis psl., užsklandos ir leidinio planavimas Z. Morkūnienės. Žemėlapiai J. Masionio. 1963. 318 psl.

State Department East European Director Harold C. Vedeler and Mrs. Vedeler at the Lith. Legation on the occasion of Feb. 16th commemoration.

Valst. Departamento Rytų Europos Reikalų Direktorius Harold C. Vedeler su žmona Lietuvos Pasiuntinybėj; priima Atst. J. Kajeckas su žmona.

Lithuanian National Holiday

Lithuanian American organizations in the United States again observed the Lithuanian National Holiday — February 16th. Lithuanian flag was raised at many City Halls. City Mayors and Governors February 16th procclaimed Lithuanian Day.

It is the 711th anniversary of the establishment of the Kingdom of Lithuania, and the 46th anniversary of the Proclamation of the Republic of Lithuania.

At present Lithuania is invaded and occupied by Soviet Russia, and is being held behind the "Iron Curtain". The United States and most of the cultured countries of the free world have condemned the Russian agrression and they continue recognizing the sovereignity of Lithuania. The Legation of Lithuania at Washington, D. C., the Consulates at Los Angeles, New York, Chicago and Boston are recognized and are fully functionig. Similar official Lithuanian establishments are still functioning in Canada and in many Latin American and European countries.

Those remaining in Lithuania are virtually prisoners of Soviet Russia, and their resistence to invaders of ther country is understandably limited by the very nature of the situation. The country is packed with Russian armed forces, communist agents, functionaries and colonists. The people of Lithuania are deprived of their property, their civil and religious liberty, and are forced to slave for the invaders. They are deprived by Soviet Russia not only of all the human rights, but also or human dignity.

Similar observences were held throughout the free world, where-ever the people of Lithuanian descent are resding. Those people are determined to continue fighting communism and Russian aggression with every means available to them, until the freedom and independence is restored to their fatherland. (Dr. J. J. Bielskis)

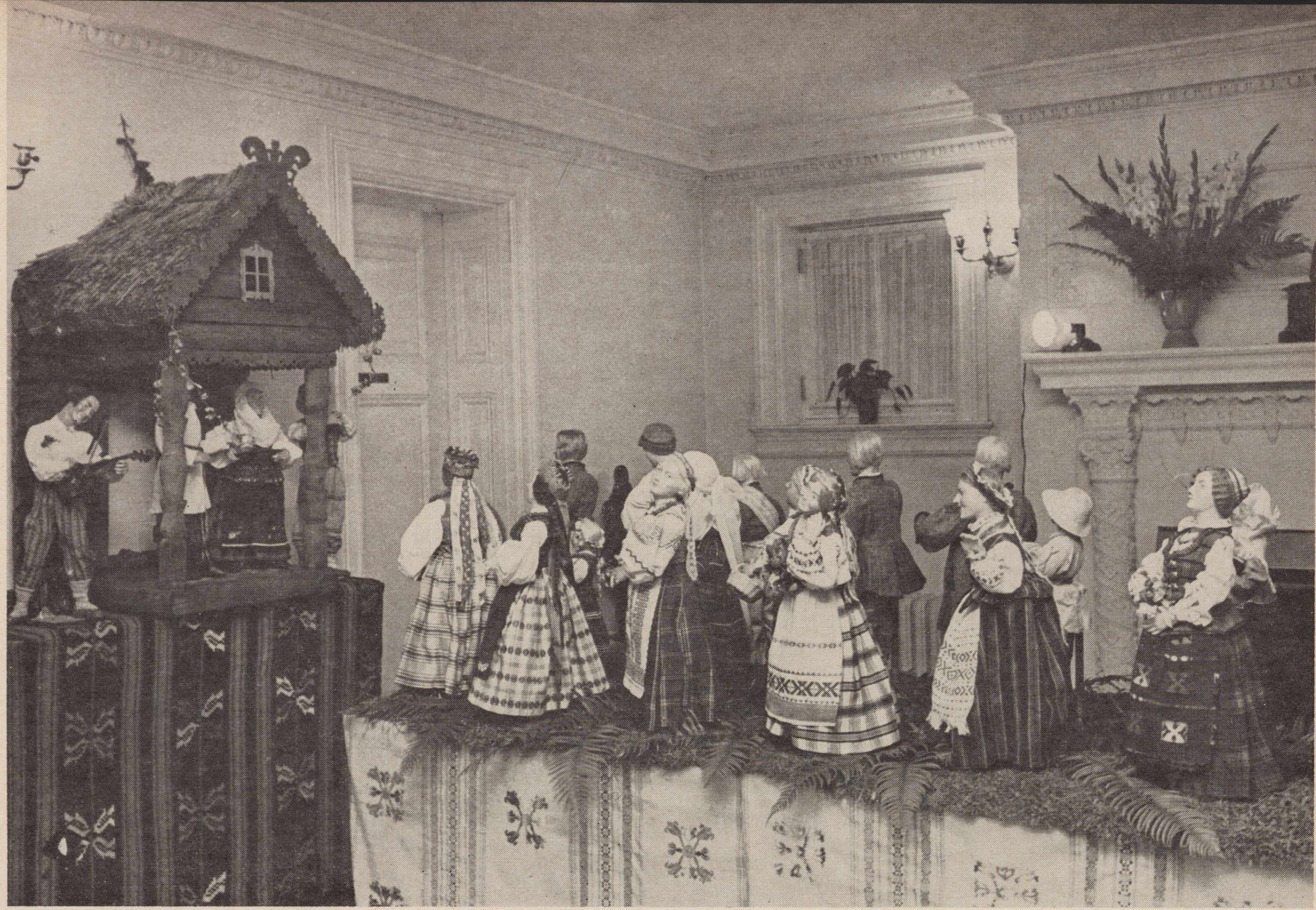

Collection of Lithuanian dolls on exhibit at the Lithuanian Legation.

Lietuviškų lėlių rinkinys (vaizduojama vestuvės), išstatytas Lietuvos Pasiuntinybėje Washingtone šio Vasario 16 minėjimo priėmime.

LITHUANIAN PEOPLE HAVE A SENSE OF DESIRE FOR FREEDOM...

These are excerpts from the article by Marie McNair, printed in "Washington Post", Feb. 17, 1964.

Secretary of State Dean Rusk sent a message of hope to the Charge d'Affaires of Lithuania, JosephKajeckas, on the occasion of the Baltic country's 46th anniversary of independence... And Mrs. Rusk came to the reception given by the Kajeckas celebrating event.

The secretary said in part: "Americans have always championed the principles of freedom and selfdetermination for all nations and have condemned their forcible suppression wherever it has occured. The United States Government by its firm and consistent refusal to recognize the illegal annexation of Lithuania by the Soviet Union, honors the Lithuanian people's devotion to the ideals of liberty and justice. We are confident that the enduring qualities of the Lithuanian nation will aid it in achieving eventually its legitimate aspirations for national independence."

Mrs. Rusk, who stayed a long time at the reception talking to Lithuanians as well as Americans, told to Joseph Yakaitis that "this is one of the most emotionally stimulating of all the parties I attend all year." The people here she added, have a sense of desire for freedom practically unmatched in the free world today.

There were dozens of young girls, who like the hostess, wore their national costumes of hand-woven, hand-embroidered wool and cotton. The long full cotton skirts had an apron-like wool overdress and jumper top. And their headdresses were coronets of matching embroidered wool with embroidered panels down the back.

The entrance hall was practically taken up by a collection ofLithuanian dolls in a wedding procession leading to a small Lithuanian village church...

The Protocol Department of State was there almost en masse, headed by its Chef, Angier Biddle Duke, and Mrs. Duke, Deputy Chief and Mrs. William Tonesk, Assistant Chief of Protocol Jim Bowers, and Protocal Officer Jay Rutherfurd, here from New York...

At the luncheon... Kajeckas told the audience: ..."The United States and other free nations of the world have refused to recognize the Soviet aggression in Lithuania and the other Baltic States; this has been repeatedly emphasizeed in statements of several American Presidents, including the late President Kennedy and his successor, President Johnson, who three days ago emphasized that the role of free men in a world yearning for peace is to stand for 'what is right, is honorable, what is enlighttened.' "

Mrs. Dean Rusk and daughter Peggy, admiring a Lithuanian doll, presented to Peggy by Mrs. J. Kajeckas.

Ponia Dean Rusk su dukra Peggy gėrisi lietuviška lėle, padaryta Gražinos Matulaitytės-Rannit ir O. Kajackienės padovanota Peggy Rusk.

Young participants at the February 16th reception at the Lithuanian Legation in Washington, D. C.

Jaunimo grupė Lietuvos Pasiuntinybėj Washingtone Vasario 16 minėjimo priėmime.

Iš kairėsH. Missevičiūtė iš Detroito, Ona Kajeckienė, Lietuvos Atstovas Juozas Kajeckas, Judy Mack-Mackevičiūtė iš Chicagos,, Elena Jurgėlaitė, Jūratė Mažeikaitė iš Washingtono.

From the Lithuanian Poets

VLADAS ŠLAITAS

STRANGE HANDS

There 's little warmth in foreign hands,
No caress in a stranger's glance
The tall heaven of an unknown town
Looks aye askance.

Call and cry, but none will hear thee;
The foreign town heeds not the sound.
Gothic spires in threatening stature
Loom all around.

Call to thy fields of native green,
Call to the hut with wooden walls;
The voice echoes across the fields,
Echoes and falls.

RED FLAGS

Throughout my fatherland the storm-winds road.
Amid ruined walls the angry owl complains.
Red banners spread a curtain bright as gore
Across my green plains.

Laughter has fled. In the homesteads nothing lingers
But the lament of long-neglected cows –
Nought save the erring steps of drunken singers
And the dark gaze of oriental brows.

Throughout my land like wounds the red flags fly.
Over ruined walls each chimney-stack complains
And tears with burning hand the nocturnal sky.
Beating its tasselled whip the red flag reigns
Across my green plains.

From the Lithuanian translated
by *Raphael Sealey*

PEOPLE IN LITHUANIA ARE FRIENDLY TO WEST

Elta's correspondent in Germany has interviewed a number of Lithuanians, who recently arrived in West Germany in connection with the Soviet West German repatriation agreement. We reprint here their statements from Information Bulletin Elta, 20 March 1964.

Q. — Do the inhabitants of occupied Lithuania consider defection to the free West?

A. — Some of those asked answered in the affirmative; others remarked that the Lithuanian people are too much aware that flight to the West is impossible.

Q. — What are the main obstacles for escape?

A. — The tightly guarded border, ignorance of fortifications and other obstacles, language problems. Escape by sea is impossible for a single reason that boats are unavailable. The fishermen's boats are concentrated in definite areas and are guarded by border patrols. Sportsmen and sail-boat enthusiasts are limited to the Courland Spit and for over ten years are not permitted to sail to the open sea. Foreign ships in the Klaipėda harbor are strictly watched by border guards.

Q.— It is possible for inhabitants of occupied Lithuania, who come to the West as students and tourists, to stay in the free world?

A. — It must be remembered that whenever someone is permitted to visit the West, family members of the tourist are kept in Lithuania as hostages. That is the decisive factor for returning.

Q. — What are the main reasons for the reluctance of Lithuanian to escape to the West: the uncertainty of living conditions in the West, the shock of losing one's homeland?

A. — The main reason is the knowledge that any escaping Lithuania diminishes the country's population. Also, the difficulties of crossing the border play a role.

..Q. — Has the regime taken revenge measures aganst relatives or friends of Lithuanian refugees in the West, who have participated in anti-Communist propaganda?

A. — Instances of revenge were more frequent during Stalin's times. It is known, for instance, that cousins of three Lithuanian fishermen (who escaped to the West in the early 1950's) have been deported to Sberia for 15 years. They were charged with "having known about plans for escape, but not reporting about it to the security organs."

Q. — Would many Lithuanians emigrate to the West, if they would be free to leave? What country would be the first choice of imigration?

A. — The answer by some was — 80 percent. Others replied that very many average citizens would try to leave. Most mentioned the USA as the first choice.

Q. — Do Lithuanians at home know about the material life of refugees in the USA? Is it considered that they are better off than the people in Lithuania?

A. — The opinion on this question is unanimous, America is the ideal of well-being. When the US industrial exhibit opened in Moscow, Lithuanians travelled in groups by car to view the exibit. Back home, these visitors proudly displayed color pamphlets on American cars. Others brought with them the magazine "America," which had an article on a Lithuanian who now works on an American farm. The US Ice Show in Moscow also drew many Lithuanian visitors. It is generally known in Lithuania that a jobless worker in America is better of than a local party secretary.

Q. — How do the Lithuanian people regard their compatriots who return home after many years abroad? Are they condemned?

A. — There are two prevailing opinions. Some answered that returnees are object of derision and sympathy. They are considered as victims of propaganda and pitied as such. Sympathy, however, is not extended to those who for "Judas" money promulgated Communist propaganda. — According to another opinion, some Lithuanians do not condemn the returnees.

General Judenich in 1919 issued two series of stamps for use in Estonia This is a Russian stamp with the overprint: SEV. ZAP. ARMIJA. (North-West Army) — Gen. Judeničius jo užimtoms Estijos dalims buvo išleidęs specialius pašto ženklus. Čia parodytas rusiškas p. ž., perspausdintas užrašu: Sev. Zap. Armija (Šiaurės Vakarų Armija).

A charity postage stamp with surcharge for the benefit of disabled soldiers of the War for Estonia' Liberation, issued by Estonia in 1920. — Estijos laisvės kovose nukentėjusiems karo invalidams šelpti p. ž.

General Bermondt Avalow issued three series of stamps in 1919, overprinting Latvian and Russian stamps for use in occupied Western Latvian territory. It is said that some these stamps were used in parts of occupied Northern Lithuania also. — Gen. Bermondt-Avalovas vakarinėms Latvijos sritims buvo išleidęs specialius pašto ženklus, perspausdindamas auksčiau parodytu ar panašiu pavyzdžiu carinės Rusijos ir Latvijos p. ž. Sakoma, kad kai kurie šių p. ž. buvo vartojami 1919 ir š. Lietuvos dalyse.

LITHUANIAN HISTORY IN STAMPS

Part LXV

By **Antanas Bernotas,** Waterbury, Conn.

Not all of Russia at once fell into the hands of the Bolsheviks after the revolution of October, 1917. The Bolsheviks, the so-called Reds, had to fight against their enemies, the Whites, for several more years. The White Russians, the non-Communists, wanted to restore the old Czar's regime or to continue the democratic regime of Kerenski, who came to power after the revolution in Russia. One part of the Russian army joined the Bolsheviks, but another part, the smaller, fought with the White Russians against the Communists. A civil war started in Russia and lasted for several years, until at last the Bolsheviks overpowered all their enemies.

While Russia, the Ukraine, Southern Russia, including the newly formed Caucasian republics of Georgia, Armenia and Azerbaijan fought against the Bolsheviks. Allied with them were Siberia, the Northern Russian territories and the Baltic States. The White Russian units were commanded by several high-ranking officers, among them Admiral Kolchak, Genaral Wrangel, General Judenich, General Bermondt-Avalow and others.

The German Reich lost World War I at the end of 1918. According to the orders of the Allied States, it had to withdraw its armies from the occupied territories as soon as possible. This was done in most cases except for German units in Estonia and Latvia, which chose to remain behind. These German units were joined by White Russian units, thus forming a mixed army with intentions to fight against the Bolsheviks. But the real purpose of the Germans was to remain in the Baltic States and rule them, as it had centuries ago. Seperate armies were formed under Generals von der Goltz and Judenich in Estonia and under Gen. Bermondt-Avalow, Virgolich and Sobolewski in Latvia. These units were very well armed because they took posession of the German army's ammunition dumps.

Lithuania proclaimed its independence on February 16, 1918; Estonia proclaimed its independence on February 24, 1918, followed by Latvia on November 18, 1918. But the three Baltic States had to fight long and hard in defense of their countries.

The Estonians, who had just started organizing their army, had to fight against the units of Generals von der Goltz and Judenich and against the approiching Bolsheviks as well. The Latvians fought against the units of Generals Bermondt-Avalow, Virgolich and Sobolewski, and against the Bolsheviks also. The Lithuanians battled the Bolsheviks, later clashing with Bermondt-Avalow's units. And after that the came to grips with their southern neighbor, Poland.

(To be continued)

A stamp commemorating the liberation of the province of Latgale from the Bolsheviks by Latvian-Lithuanian forces in 1919. The Lithuanians, pursuing Bolshevik army units, then reached the river of Dauguva and the city of Daugavpilis (Eastern Latvia). — Latvių pašto ženklas, paminįs Latgalės išlaisvinimą nuo bolševikų 1919 m. Tų metų pabaigoje latvių ir lietuvių kariuomenės daliniai bolševikus išstūmė į rytus. Lietuvos kariuomenė tada buvo pasiekusi Dauguvą ir Daugpilio miestą.

"FREEDOM IS COMMON TO US ALL..."

By the late **Dr. A. Trimakas,** chairman of the Supreme Committee form the Liberation of Lithuania

In the flow of history, esteem is due less to nations with abundant military power and rich in material goods, than to those which struggle courageously and determinedly for their own and other's rights to freedom and to a better future. And it is especially today, when the Soviet imposed red regimes are holding millions in slavery and openly seeking to impose their colonial rule on other nations, that the freedom struggle of the small Lithuanian nation acquires particular meaning.

The freedom fight has cost the Lithuanian people many lives, but at at the same time it has sterngthened their determination to uphold their national culture and traditons, and to insist on their right to choose their own political, economic, and social institutions. By its cultural values, its faith, and its world view, Lithuania continues to belong to the West and exemplifies Western Man's readiness to defend spiritual freedom, the principles of democracy, and fudamental human rights.

The Supreme Committee for Liberation of Lithuania has the mandate of the Lithuanian people, and it gives expression to their will to freedom. The Nazi and Soviet occupations have taken a grave toll from the members of the Supreme Committee. Those who have remained alive continue their struggle, hopeful for the recognition and support of the free nations...

...Today, when all the peoples in Africa and Asia are enjoying the benefits of self-determination, the continuous subjugation of Lithuania, with its thousand-year old tradition of independent statehood, is a historical anachronism and a Violation of elementary justice.

In one of his memorable speeches President John F. Kennedy has said:

"Together we must work to strenghten the spirit of those Europeans who are not free, to reestablish their old ties to freedom and the West, so that their desire for liberty and sense of nationhood will survive for future expression. We ask those who would be our adversaries to understand that in our relatons with them we will not bargain one nation's interest a gainst another's and that the commitment to the cause of freedom is common to us all."

The Lithuanian nation, having borne an endless burden of struggle and suffering, expects from the free nations merely what is due to her — **Redde quod debes.** Lithuania's freedom is the concern of all humanity and, in Presidents Kennedy's words:

"All of us... must be faithfull to our conviction that peace in Europe can never be complete until enverywhere in Europe men can choose, in peace and freedom, how their countries shall be governed...

Reprinted from the book "Twenty Years' Struggle for Freedom of Lithuania."

★★★

CONSUMMATUM EST. Wood engraving by **V. Simankevičius**

«LITHUANIANS MAKE NEWS»

● **Lithuanian Charge d'Affairs', Mr. Juozas Kajeckas',** speech on Feb. 16th was recorded by Voice of America in Lithuanian, English, Estonian, and Latvian and it was broadcast to Lithuania on February 15th. Mr. Kajeckas' speech in English was printed in the Congressional Record of March 2nd.

FATHER JANKUS' "TRIAL"...

From page 24

smuggled out to the free world and now is published in several major languages of the world. This was done mainly through the efforts of Father Jankus.

These are the "crimes" of Father Jankus!

Let's help Father Jankus in his crusade

As it is mentioned above, Father Jankus is in a crusade to free the Baltic States. Presently there are 49 Senate of House Concurrent Resolutions, introduced in this Congress, concerning the Baltic States. This legislation is pending before the Senate and House commttees heading by Sen. William Fulbright and Rep. Thomas E. Morgan respectively. We all can help Father Jankus and his associates in their crusade to free Lithuania, Latvia and Estonia. Let's write letters to Sen. Fulbright and Rep. Morgan, urging them to expedite the aforesaid legislation that is a real cry for liberty. (l. vlk.)

● **Miss Lilija Šukytė** has the principal dramatic soprano part in Benjamin Britten's opera, "Albert Herring" being presented in Toronto, Canada. On Feb. 29th Miss Šukytė received the first prize in a Kiwanis Club sponsored song contest, receiving a scholarship and trophy. On May 5th she has been asked to perform in the Massey recital hall in Toronto, Canada.

● On January 31st — Feb. 2nd meetings were held in Rome by the executive committee of the international young Christian Democrats' Union. Lithuanian young Christian Democrats were represented by A. Venskus from Paris and V. Fuksas from Rome.

● "Leave Your Tears in Moscow", experienced **of B. Armonas,** is being published in Portuguese by a publishing house in Rio de Janeiro, Brazil. It has already been published in English and Spanish.

● **Rt. Rev. L. Tulaba,** director of the Lithuanian Theologian Seminary in Rome, recently visited the Holy Land — Palestine, from there he went to Australia to conduct lenten retreats in Lithuanian communities. Upon his return from Australia, he visited the United States, stopping briefly in Los Angeles, Calif.

● **Vytas Valaitis,** formerly associated with Newsweek, is at the present a successful free lance photographer. Feb. issue of Jubilee has a series of photographs on children of the poor. Newsweek magazine's cover of Feb. 17 has the also Mr. Valaitis' photograph on the same subject.

● **Miss Danutė Stankaitytė** will appear in "Tosca", presented by the Lithuanian Opera Choir in Chicago on April 25, and 26. Before these dates she will sing in the Beethoven's Ninth Symphony, presented by the Peoria, Ill., symphony orchestra.

● **Mr. K. Alkevičius,** chemistry teacher in Grand Rapids, lectured on the results of experimental teachng methods in his field during a conference of high school chemistry teachers from GrandRapids and vicinities. The conference was sponsored by the chemistry department of Aquinas College.

..● **Maurice Cardinal Felting** of Paris archidiocese has lovingly received "Mary, Save Us", a prayer book, written by Lithuanian girls in Siberia, and has written a touching foreword to the French translation.

● **Lithuanian soprano Prudencija Bičkienė,** together with bass Michael Bondoni, on January 25th appeared at the Illinois Opera Guild concert n Chicago's Art Club. Both soloists gave a varied program of arias, duets, and songs. Mrs. Bičkienė included songs by Lithuanian composers. On Feb. 16th she sang in New York, during February 16th celebration, accompanied by Miss **A. Kepalaitė.** On April 6th Mrs. Pr. Bičkienė has been asked to appear with the Rockford, Ill. Symphony orchestra.

● The huge, three dimentional, 42 feet high, and weighing 4000 pounds, cross which has been raised atop the Vatican Pavillion at the New York's World Fair was the project by **Lithuanian artist Vytautas K. Jonynas.**

● The Art Studio of **Adolfas Valeška** was represented in a religious art exhibit at St. Mary's College, Notre Dame, Indiana, in connection with the religious drama festival, presented by the college. Lithuanian artists' works were well received by students, faculty, and the general public.

● **F. Palubinskas** on Jan. 7th received his PhD degree from the University of Illinois in Urbana, Ill. Since the beginning of the past school year, Dr. Palubinskas has been lecturing commercial science at the University of Idaho.

● **Romas Viesulas** is represented with two litographs in a representative exhibit of United printmakers, which is going on a tour of Western and Eastern Europe this spring.

● **Adolfas Mekas,** director of the avant-garde comedy "Hallelujah the Hill" has begun work on a new film comedy, based on Mark Twain's short story and to be filmed in Cinemascope.

● **J. Kubilius** is author of the book "Probability Methods of the Numbers Theory," which is now being translated into English.

● Raphael Rupert edited a book: "A Hidden World." (Published by The World Publishing Co., Cleveland and New York, 1963). A Hungarian lawyer accounts his nine years in Soviet concentration camps. The Book contains much information about **Lithuanian, Latvian** and **Estonian prisoners** and deportees.

● **Mrs. Elena Turauskas,** of Lithuania, now residing in France, was recently elected International Secretary of the World Movement of Mothers, an organization having consultative status with the United Nations and UNESCO.

● Prof. Lothar Schulz recently edited a book: "Die Entwicklung des Verfassungsrechts in den baltischen Staaten Estland, Lettland, Litauen seit 1940" (The Development of Constitutional Law in the Baltic States of Estonia, Latvia, Lithuania since 1940.). Published by Gerhard Leibholz, Tuebingen, 1963. This is a comprehensive and valuable study, reprinted from the German Yearbook of Contemporary Law.

● **Mr. B. K. Balutis,** Minister Plenipotentiary of Lithuania in London, England, in a letter to British Foreign Secretary R. A. Butler on Jan. 28, 1964, pointed out the incincerity of Khrushchev's "Message to Governements of all Countries" of Dec. 31, 1963. The message urged the conclusion of an international agreement renouncing the use of force in settling territorial and frontier disputes. In view of the fact that despite existing conventions defining aggression, Soviet Russia invaded and occupied the Baltic States in open violation of her solemn obligations, the letter also warns against trusting the Khrushchev proposal for the abolition of military bases established on foreign soil. The letter concluded: "If something really worthwille is to be achieved, a good example should be set by Soviet Russia first, by restoring freedom and independence to the Baltic States."

KNYGOS LAUKIA SKAITYTOJO

Gen. Stasys Raštikis

KOVOSE DĖL LIETUVOS

Labiausiai pirktų atsiminimų II tomas. Maža likę.

Kaina $7.00

Elena Tumienė

KARALIAI IR ŠVENTIEJI

Poezijos rinkinys. Su dail. A. Korsakaitės piešiniais.

Kaina $2.50

Dr. Juozas Prunskis

RINKTINĖS MINTYS

Pasaulio ir lietuvių autorių aforizmai įvairiomis temomis.

Kaina $4.00

S. Maugham

DAŽYTAS VUALIS

Garsaus anglų rašytojo romanas iš gydytojų gyvenimo.

Vertė *Stp. Zobarskas*

Kaina $3.00

Ignas Šeinius

VYSKUPAS IR VELNIAS

Nepaprastai intriguojančių apysakų rinkinys. Puikus stilius.

Kaina $3.00

Alg. Gustaitis ir Vyt. Stasiūnaitis

ALGIS TRAKYS IR TAKSIUKAS ŠLEIVYS

Gausiai iliustruota knyga mūsų mažiesiems.

Kaina $2.00

Bernardas Brazdžionis

VIDUDIENIO SODAI

"Aidų" premiją laimėjęs poezijos rinkinys

Dail. Telesforo Valiaus viršelis

Kaina $4.00

Antanas Baranauskas

THE FOREST OF ANYKŠČIAI

Poema

Angliškai išvertė Nadas Rastenis

Lietuviškąjį tekstą red. J. Tininis

J. Kuzminskio medžio raižiniai

Kaina $2.00

Aleksandras Radžius

PAUKŠČIŲ TAKAS

Eilėraščiai

Viršelio aplankas Pauliaus Jurkaus

Kaina $1.50

Vincas Ramonas

CROSSES / KRYŽIAI

Romanas

Angliškai išvertė Milton Stark

Kaina $4.00

Užsisakant už $10.00 daroma 25% nuolaidos.

"LIETUVIŲ DIENŲ" LEIDYKLAI

4364 Sunset Blvd., Hollywood 29, California

Gerbiamieji,

užsisakau šias knygas: Kaina

_____

_____

_____

_____

LD žurnalo 1964 metų prenumerata $6.00

Viso $.....

Vardas, pavardė, adresas

DIVIDENDAI MOKAMI KAS 90 DIENŲ ANT VISŲ TAUPYMO SĄSKAITŲ

TAIP

TAUPYDAMI PAS MUS, JŪS GALITE PASIRINKTI TAUPYMO RŪŠĮ, KURI JUMS PATOGIAUSIA... TAI NEDELSDAMI PASIŲSKITE ČEKĮ DABAR.

4½% DIVIDENDAI PASIUNČIAMI KAS ¼ METŲ UŽ INVESTMENTUS

TAUPYMO SĄSKAITOS IKI $10,000 APDRAUSTOS F.S.L.I. ĮSTAIGOSE.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court

Cicero 50, Illinois

JUOZAS GRYBAUSKAS
sekretorius

Tel.: 656-6330 ir 242-4395

CLEM'S MARKETS

● Puikios lenkiškos dešros, šviežiai namuos gamintos.

● Importuoti lenkiški kumpiai ir kitos iš Lenkijos prekės: alus, vynas, silkės, grybai, įv. sriubos.

● Įvairiausi mėsos ir maisto produktai.

Galima užsisakyti mažesniais arba didesniais kiekiais specialiai pagamintų lietuviškų dešrų piknikams, bankietams, vakarienėms.

Clem's Markets jau keletas metų patarnauja Los Angeles ir apylinkės lietuviams.

3002 W. Florence ● PL. 95058
7529 S. Normandie ● PL. 3-9676

Clem Taberski, savininkas

CRANE SAVINGS & LOAN ASS'N

B. R. PIETKIEWICH,
President

2555 W. 47 th St., Chicago 32, Ill

Atvykus į Kaliforniją, kviečiame į

BEACON MOTOR HOTEL

Arti prie
Beach, Westwood, Beverly Hills & Hollywood

3020 Wilshire Blvd. Santa Monica, California

EXbruck 4-9144 EX 4-2986

Mrs. A. Lukšis — Owner and Mgr.

KAS TIK TURI GERĄ SKONĮ,

VISKĄ PERKA PAS LIEPONĮ.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

Furniture Center, Inc.

Vietinių ir importuotų baldų prekyba.

Baldai siunčiami į visą Ameriką ir už jos ribų.

MARQUETTE PARKE

6211-6219 So. Western Ave. PRospect 8-5875

CHICAGO, ILLINOIS

3207 So. Halsted St. VIctory 2-4226

Edward Bros. Colonial Mortuary

1000 Venice Blvd. ● RIchmond 9-8281

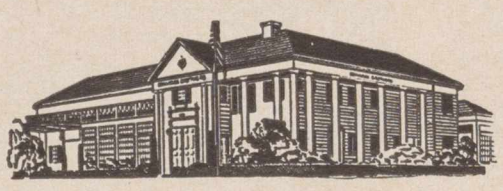

Lietuvis Laidotuvių Patarėjas
ADOLPH CASPER

Namų Telefonas
284 - 6489

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis".

Los Angeles, Calif.

LITHUANIAN MELODY HOUR

Transliuojomo šeštadieniais 9 val. ryto iš KBLA — 1490 kc stoties.
Direktorius **Bruno Gediminas,** 4023 W. 60 St., Los Angeles 43, Calif. AX 5-2260
Reikalų vedėjas — **George Rudelis,** 5027 Zelzah St., Encino, Calif.

Amsterdam, N. Y.

Lietuviška programa

WCSS — 1490 klc.
Sekmadieniais 7-8 val. vakaro.
Programos vedėjas - **Juozas Olšauskas.**
Reikalų vedėjas ir pranešėjas:
Leonardas Hartvigas
17 Eagle St., Amsterdam, N. Y.

Baltimore, Md.

"RADIJO PROGRAMA LIETUVIAMS"

Girdima Marylande ir Washington, D. C.
Sekmadienių popietėmis 12:30—1:00
WBMD 750 kilocycles
Programos vedėjai: **Albertas Juškus,** 4515 Wilmslow Rd., Baltimore 10, Md., Phone: Tuxedo 9-8693;
Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave., Baltimore 27, Md. Phone: Circle 2-1779

So. Boston, Mass.

LAISVĖS VARPAS

Naujosios Anglijos Lietuvių kultūrinė Radijo Programa

Sekmadieniais — 8-9 val. rytą.
AM bangomis 1190 kilociklų; FM bangomis 105.7 megaciklų iš WKOX, Framingham, Mass.
P. Viščinis, programos vedėjas, 173 Arthur Street, Brockton 18, Mass.
Tel. JUniper 6-7209.

LIETUVIŲ RADIJO KORP. PROGRAMA

Seniausia liet. Radijo programa Naujojoje Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m. vedama **Stepono ir Valentinos Minkų,** girdima nauju laiku (viena valanda anksčiau):
Sekmadieniais nuo 1:00 iki 1:30.
Boston, Mass. — WLYN - 1360
Programoje: pasaul. žinių santrauka, muzika, dainos ir Magdutės pasaka.
502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass.
Tel.: AN 8-0489

Lietuvių Radijo valanda

Sekmadieniais nuo 11:00 iki 12:00 val.
WHIL — 1430 banga, Medford 55, Mass.
Jonas J. Romanas, vedėjas
170 H Street, South Boston 27, Mass.
Tel. ANdrew 8-7635

Chicago, Illinois

SOPHIE BARCUS

RADIJO ŠEIMOS PROGRAMOS

Kas rytą nuo pirmadienio iki penktadienio 10:00 — 11:00.
Šeštadienį is sekmadienį 8:00—9:30.
"Vakaruškos" pirmadienio vak. 7:00-8:00.
Visos programos iš
WOPA Stoties 1490 klc. A. M. 102-7 F. M.
7159 S. Maplewood Ave., Chicago 29, Ill.
Tel.: HEmlock 4-2413.

Cleveland, Ohio

Lietuvių Radijo programa

TĖVYNĖS GARSAI

penktadieniais 8—9 val. vakaro per WXEN-FM stotį 106,5 mc
Vedėjas — **Juozas Stempužis.**
4249 Lambert Rd., Cleveland 21, Ohio
Tel. 382-9268

Detroit, Mich.

"BALTIC MELODIES"

radijo valandėlė jau nebeveikia.
Buv. vedėja serga ligoninėj. Paskutiniuosius dvejus metus valandėlę vedė Anelė Ambrazienė.

LITHUANIAN MELODIES Radijo valandėlė girdima kiekvieną šeštadienį 4:30-5:30 pp. iš Detroito stoties WJLB — 1400 kil.
Vedėjas **Ralph Valatka.**
15756 Lesure Ave., Detroit 27, Mich.
Telephone: BRoadway 3-2224

"LITHUANIAN VOICE"

WQRS stotis, FM banga 105,1.
Sekmadienio rytą nuo 8:30 iki 9 val.
Programos vedėjas **J. Kriščiūnas,** 803 N. Crawford, Detroit, Mich.
Tel.: VI 1-5724

Hartford, Conn.

"TĖVYNĖS GARSAI"

Connecticut valstybės kultūrinė valandėlė
Hartford — WPOP — 1410 klc.
Kiekvieną sekmadienį 11:00 iki 12:00.
Programos vedėjas **A. Dragūnevičius,** 273 Victoria Rd., Hartford, Tel. CH 9-4502

Madrid, Espana

VYKDOMOSIOS VLIKO TARYBOS RADIJO BIURAS MADRIDE

TAUTINIS ISPANIJOS RADIJAS transliuoja lietuviškai 21:30 — 21:55 Lietuvos laiku (arba 19:35—1955 Vid. Europos laiku) 25 ir 42 metrų bangomis. (Kartojama kitos dienos rytą 8:25 Lietuvos laiku [6:10—6:25 Vid. Eur. laiku] 42 metrų banga) ir nuo 17:40 iki 17:55 val. 42metrų banga (9.370 kl.).

New York - New Jersey

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ"

Radijo valanda girdima kiekvieną šeštadienį 5:00—6:00 val. p. p. iš New Yorko stoties WEVD - 1330 kilv. ir 97.9 meg. (FM).
Direktorius **Jokubas J. Stukas,** 1204 White tS., Hillside, N. J.
Tel.: WAverly 6-3325

Philadelphia, Pa.

Lietuvių Bendruomenės Radijo Programa

BENDRUOMENĖS BALSAS

Stotis WTEL — 860 kilocycl.
Šeštadieniais nuo 3:40 iki 4:30 p.p.
Kultūrinės, politinės apžvalgos, žinios, vietos kronika, muzika ir skelbimai.
Valandėlės vedėjas **Adolfas Gaigalas.**
Programas tvarko ir praveda redakcinis kolektyvas.
Rasyti: "Bendruomenės Balsas", 335 Titan St., Philadlphia 47, Pa., Tel. HO 7-4176

Pittsburgh, Pa.

The First Lithuanian Radio Program in Pittsburgh, Penn.

Pittsburgh, Penn. - WPIT - 730 kilocycles.
Sekmadieniais 12:30—1:00 p. p.
Programos vedėjai:
Povilas ir **Gertruda Dargiai.**
Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill Road, Pittsburgh 16, Pa.

Rochester, N. Y.

Lietuvių Radijo Klubas

Rochester, N. Y. — WHEC — 1460 klc.
Programos kiekvieną sekmadienį 9:30 — 10:00 rytą.
Klubo valdyba:
Pr. Saladžius, garbės pirm., 309 Alphonse St. (21); **Pr. Puidokas,** pirm. 38 St. Jacob St. (21); **A. Cieminis,** vicepirm. 226 Lux St. (21); **Vyt. Žmuidzinas,** ižd. 235 Furlong St. (21); **R. Kiršteinas,** sekr. 213 Berlin St. (21); **Br. Krokys,** narys 10 Dudley St. (5). Programas praveda valdybos nariai ir šie vedėjai: **R. Gaidytė, St. Ilgūnas, D. Šiurilienė, H. Žemelis.**

Roma, Italia

ROMOS RADIJAS

Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min. iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku, 41,15 ir 50,34 metrų bangomis.
Vedėjas **Dr. J. Gailius.**
Circonvallazione NOMENTANA 162

Toronto, Ont, Canada

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI

Kiekvieną sekmadienį nuo 1 iki 2 pp. WHLD stotis, Niagara Falls, N. Y. Banga 1270. Programos ved. **J. R. Simanavičius,** 974 College St., Toronto 4, Ont., Canada. Telef.: LE 4-1274 — Daina Co.

Vatikanas, Italia

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje Sekmad. rytais 10:30 - 11:00 Lietuvos laiku kiekviena vakarą 20:15 - 20:30 Liet. laiku.
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų.
Vedėjas **Kun. Dr. V. Kaziūnas.**
Adresas:
Sezione Lituana, Stazione Radio
CITTA DEL VATICANO.

WASHINGTON, D. C.

Voice of America — Amerikos Balsas

Voice of America, Washington 25, D. C.
Pusės valandos programa duodama kasdien Lietuvos laiku 19 val. 30 min. — 11, 13, 16, 19, 25 ir 31 metro bangomis; jos kartojamos 21 val. 30 min. — vidutine 251 m. banga ir 6 val. ryto 25, 31, 41 ir 49 m. bangomis.
Pastaba: **vasaros laiku,** kai Lietuvoj 19:30, — Washingtone 12 val. 30 min. dieną, Chicagoje — 11 val. 30 min. ryto ir Los Angeles — 9 val. 30 min. ryto, o Europoj Grinvičo laiku 16 val. 30 vak.

Waterbury, Conn.

LIETUVIŲ RADIJO PARTIJA

WATR, Waterbury, 1320 kilocycles.
Kiekvieną šeštadienio vakarą 6:40 iki 7:30 p. m.
Programos vedėjas ir direktorius,
John D. Adams-Adomaitis
27 Congress Avenue, Waterbury, Con.
Telefonai: PLaza 3-2787 ir PL 3-8898

LITHUANIAN MAPS

Andrius, with the technical assistance of Profs. A. Salys, Stp. Kolupaila, K. Pakštas, Drs. M. Braks, M. Gimbutas, and A. Šapoka. is now available, compiled by J. A multicolored map of Lithuania This is the definitive map of 1939, with insets of Lithuania in the Bronze and Iron Age.

Only a limited supply available.

Wall map, approx. 35x46: $4.50
Book map, in folder: $3.50

Now available to Lithuanian Days **readers**

LIETUVIŲ DIENŲ žurnalo ir knygų PLATINTOJAI

JUNGT. AMERIKOS VALST.:

Baltimore, Md. — A. Česonis, K. Bradūnas.
Brooklyn, N. Y.— J. Pašukonis,
So. Boston, Mass. — D. Giedraitis, S. Mikus,
Chicago, Ill. — K. Babickas, Balys Brazdžionis, V. Grebliūnas; J. Karvelis; Marginiai, P. Švelnys, Terra, B. Urbonas, V. Būtėnas.
Cicero, Ill.— J. Memėnas, E. Stangenbergas.
Cleveland, Ohio — Dirva, V. Rociūnas.
Detroit, Mich. — Gaiva, Neringa, St. Anthony's Parish Library.
Elizabeth, N. J. — P. Kudulis, A. Rudzitas.
E. St. Louis, Ill. — A. Vaitkus.
Grand Rapids, Mich. — J. Belinis.
Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas.
Newark, N. J. — K. Trečiokas.
Omaha, Nebr. — E. Ribokienė, kun. L Musteikis.
Philadelphia, Pa. — J. Karaška, B. Raugas, V. Karalius.
Pittsburgh, Pa. — F. Žilionis.
Rochester, N. Y. — A. Sabalis.
Waterbury, Conn. — J. Gaidys, Spauda.
Waukegan, Ill. — V. Petrauskas.
Wilkes-Barre, Pa. — V. Ramanauskas.
Worcester, Mass. — P. Pauliukonis.

ITALIJOJE:

Rome — Kun. V. Mincevičius.

ISPANIJOJE:

Madrid — Kun. K. Patalavičius.

NAUJ. ZELANDIJOJE:

Auckland — G. Procuta.

VENECUELOJE:

Rev. A. Perkumas. Z. Domeika

ANGLIJOJE:

London — D. Daunoraitė.

KANADOJE:

Toronto Ont. — A. Kuolas J. Smolskis Time Cigar Store, V. Aušrotas.
Hamilton, Ont. — J. Pleinys, S. Bakšys.
St. Catherines, Ont. — K. Kudukis.
Montreal, Que.— P. Rudinskas (Parish Library)
Winnipeg, Man. — S. Bujokas.
W. Lorne, Ont. — A. Kojelaitis.
Welland, Ont. — K. Žukauskas.

AUSTRALIJOJE:

Melbourne — A. Vingis, B. Zumeris.
Canberra — V. Balsys.
N. Geelong — L. Bertašius.
St. Kilda — P. Bienkevičius, N. Butkūnas
Sydney — Kun. P. Butkus.
Adelaide, Edwardstown, — A. Kubilius.
Rivervale, W. Australia — Kun. L. Kemėšis.
Williamstown — Kun. L. Vaseris.
Cabramatta — J. Skirka.
Brisbane — K. Stankūnas.

SKAITYKITE "LIET. DIENŲ" LEIDYKLOS IŠLEISTAS KNYGAS

Pakeitę adresą, tuojau praneškite, kad nesusitrukdytų žurnalo siuntimas.

NAUJAUSIAS "LIETUVIŲ DIENŲ" LEIDINYS — PASAKOJIMAS MAŽIESIEMS SKAITYTOJAMS. KAINA DU DOLERIAI.